

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

2019. 1. szám

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

Közbeszerzések? Legyen **APP** rakész!

NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

MENEDZSER ÉRTEŚITŐ • STATISZTIKÁK • FELHÍVÁSFYGYELŐ • HIRDETMÉNYEK • HATÁROZATOK

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 5000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

2019. 1. szám

TARTALOM

Elnöki köszöntő	2
Főtitkári köszöntő.....	3
A Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásai	4
Jogorvoslati aktualitások.....	18
D. 303/24/2018. számú határozat	18
D. 329/10/2018. számú határozat	24
D. 351/16/2018. számú határozat	28
Közbeszerzési iránytű.....	34
A közbeszerzési törvény 2018. évi módosításainak összefoglalása.....	34
I. rész	35
II. rész.....	46
Statisztika.....	55

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ

Rigó Csaba Balázs,
Közbeszerzési Hatóság, elnök

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Elnöke

Dr. Kovács László,
Közbeszerzési Hatóság, főtitkár

Tiszteletbeli szerkesztőbizottsági tagok:

Dr. Harmathy Attila
*Eötvös Loránd Tudományegyetem
professor emeritus akadémikus*

Dr. Tátrai Tünde
Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi docens

Dr. habil Boros Anita
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, egyetemi docens

Prof. Dr. Herbert Küpper
Institute of East European Law, Managing Director

Prof. Gustavo Piga
University of Rome Tor Vergata, Professor of Economics, Ph.D.

SZERKESZTŐSÉG

Felelős szerkesztő: **Dr. Kovács László**

Főszerkesztő: **Dr. Kugler Tibor**

Szerkesztők: **Dr. Várhomoki-Molnár Márta**
Dr. Szeiffert Gabriella

Olvasószerkesztő: **Dr. Kovács Dóra**

Szerkesztőségi titkár: **Lónyainé Kaczur Piroska**

Tördelő: **Kroneraff Péter**

Elnöki köszöntő

Az új esztendő - akárcsak egy ember életében - a Közbeszerzési Hatóság számára is új kihívásokat, feladatokat és lehetőségeket tartogat, amelyeknek örömmel nézünk elébe.

Jelen folyóiratunk az 1995 szeptembere óta megjelenő Közbeszerzési Értesítőt kívánja új struktúrával, rovatokkal és közérdekű témákkal megújítani. A Közbeszerzési Értesítő Plusz mindamellett, hogy színesebbé válik tartalmilag és küllemében, továbbra is őrzi több évtizedes hagyományainkat a Közbeszerzési Hatóság hivatalos lapjaként.

A havonta megjelenő rovatok tudományos igényességgel megírt szakcikkei választ adnak a legégetőbb kérdésekre a közbeszerzési szakmát érintően. Így kívánunk hozzájárulni ahhoz, hogy minél átfogóbb kép alakulhasson ki a hazai közbeszerzési rendszerről, valamint a Közbeszerzési Hatóság közbeszerzési eljárásokban betöltött szerepéről. A kiadvány alapításával, valamint további új célkitűzések megvalósításával a Közbeszerzési Hatóság arra törekszik, hogy innovatív szellemben egy közérthető közbeszerzési rendszert alakítson ki.

Korunk elvárásainak megfelelően a szaklap ingyenesen letölthető a Napi Közbeszerzés mobilapplikációból és a Hatóság honlapjáról, amellyel naprakész tudást kívánunk nyújtani az aktuális közbeszerzési szakmát érintő joganyagok és szakirodalmi háttér feldolgozásával.

Hiszem, hogy a joggyakorlatot együtt alakíthatjuk és tehetjük még hatékonyabbá.

Rigó Csaba Balázs
elnök
Közbeszerzési Hatóság

Főtitkári köszöntő

A Közbeszerzési Hatóság a törvény által rászabott kötelező feladatainak ellátásán túl, önként vállalt feladatoként egyfajta tudásbázisként működve kívánja elősegíteni a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakítását és elterjesztését. A Közbeszerzési Értesítő Plusz a Közbeszerzési Hatóság új, havi rendszerességgel megjelenő, ingyenesen elérhető kiadványa, amelyet szakmailag felkészült, elhivatott munkatársaim írnak, állítanak össze és szerkesztenek elismert közbeszerzési szakemberek közreműködésével.

Az első lapszám a Kbt. módosításának lefontosabb pontjaira fókuszál. Ennek keretében a Kbt. alkalmazásával összefüggően beérkezett kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorba, bízva abban, hogy iránymutatásaink hasznos információkkal szolgálnak. A közbeszerzési eljárások jogszerűségének és átláthatóságának növelése továbbra is meghatározó törekvése a Közbeszerzési Hatóságnak, így a statisztika rovatban bemutatjuk 2018 első félévének főbb közbeszerzési adatait, különös tekintettel az építési beruházásokra.

Kiadványunk januári számában – számos egyéb gyakorlati kérdés megválaszolása mellett – az alábbi kiemelt témák szerepelnek: részekre bontás tilalmára vonatkozó rendelkezések értelmezése, összeférhetlenséggel és a szerződés módosításával kapcsolatos kérdések.

Bízunk benne, hogy a szakmai igényességgel megfogalmazott és szerkesztett tartalmak által kiadványunk hatékony platformot biztosít majd a folyamatos tudásmegosztásra.

Dr. Kovács László
főtitkár
Közbeszerzési Hatóság

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzési törvény és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban Kbt.) alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Amennyiben a közbeszerzési eljárásban nyertes ajánlattevő a szerződés teljesítése során a Kbt. 138. § (3) bekezdése alapján az ajánlatkérőnek bejelenti a bevonni kívánt alvállalkozót, aki a közbeszerzési eljárásban ajánlattevő volt, az ajánlatkérő jogszabályszerűen jár-e el, ha elfogadja az alvállalkozó bevonását?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ilyen esetben az alvállalkozó bevonása akkor jogszerű, ha az nem ütközik a Kbt. 2. §-ában meghatározott alapelvekbe.

Amennyiben a közbeszerzési eljárás lezárása, azaz a szerződés megkötéséről szóló hirdetmény közzététele után kerül sor az új alvállalkozó bevonására, akkor a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása fogalmilag kizárt, mivel annak egyik feltétele, hogy arra

még a közbeszerzési eljárás során kerüljön sor. A közbeszerzési eljárás lezárulása utáni alvállalkozó-bevonás tehát csak a Kbt. alapelveit sértheti. Az ajánlatkérő feladata ilyenkor annak megítélése, hogy az eljárásban részt vett ajánlattevőnek a teljesítésbe alvállalkozóként történő bevonása olyan jellegű-e, amely valószínűsítheti a Kbt. alapelveinek megsértését. Ilyen eset lehet például, ha bizonyíték merül fel arra vonatkozóan, hogy az ajánlattevő és a leendő alvállalkozó a közbeszerzési eljárás során megállapodott a későbbi, alvállalkozóként történő bevonásról, a teljesítés során való alvállalkozóként történő bevonás feltételeit a közbeszerzési eljárás során egyeztetették.

2. kérdés

Amennyiben valamely szerződő fél adatai vonatkozásában elírás történt – adott esetben az adószám helytelenül került feltüntetésre –, ezt a feleknek szerződésmódosítással kell-e rendezniük, létrehozhatnak-e egy „szerződés javítása” elnevezésű dokumentumot, vagy az elírás tényét jegyzőkönyvben kell-e rögzíteniük?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ilyen elírások javítása a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szerződés-módosításnak minősülhet.

Sem a Kbt., sem a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) nem ismeri a szerződések kijavítása és a módosítása közötti különbséget, amely a Kbt.-ben az összegezesek esetében például a Kbt. 79. § (4) és (5) bekezdése esetében fennáll. A Kbt. nem tisztázza pontosan, hogy mi értendő a szerződés módosítása alatt. A Kbt. 2. § (8) bekezdése alapján mögöttes jogszabályként alkalmazandó Ptk. 6:191. § (1) bekezdése szerint a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk

jogcímét. A módosítás tehát a szerződés tartalmának a módosítása. Álláspontunk szerint a szerződés tartalmát képezi a szerződésben meghatározott adminisztratív adatok feltüntetése is, ilyen például az adószám megjelölése. Ezért a szerződésben szereplő adószám megváltoztatása a szerződés módosítását jelenti, így – amennyiben a szerződést közbeszerzési eljárás alapján kötötték meg – ebben az esetben vizsgálendő a Kbt. 141. §-ának való megfelelés is. A tévesen megadott adószám elírás miatti kijavításakor a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti módosításnak lehet helye, mivel a módosítás nem határoz meg olyan új feltételeket, amelyek más ajánlattevők részvételét vagy nyertességét eredményezhették volna, a gazdasági egyensúlyt nem változtatja meg és a szerződés tárgyát képező ajánlattevői kötelezettségeket új elemre nem terjeszti ki.

Amennyiben a felek létrehoznak egy „szerződés javítása” elnevezésű dokumentumot, amely tartalmazza a felek megállapodását az adószám kijavításáról, akkor ez a dokumentum a szerződés módosításának minősül, és ennek a dokumentumnak a tartalmára kell alkalmazni a Kbt. 141. §-ának a rendelkezéseit.

A felek akár jegyzőkönyvben is rögzíthetik az elírás tényét, azonban ilyen jegyzőkönyv felvételét a Kbt. nem írja elő, és a jegyzőkönyv nem helyettesíti a Kbt. 141. §-a szerinti szerződés-módosítást.

3. kérdés

Különböző szakterületekhez kapcsolódó képzések – amennyiben ezeknek a pénzügyi forrását egyazon támogatáspolitikai projekt biztosítja – a részekre bontás tilalma alá esnek-e, és az így egybeszámított értékük miatt közbeszerzési eljárás folytatandó-e le a megvalósításuk érdekében?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Egy adott támogatáspolitikai projekt beszerzései esetében a támogatás összege nem a teljes projektre, hanem a támogatásból megvalósítandó, egységes beszerzési igénynek minősülő szolgáltatás megrendelések tekintetében vizsgálendő. Az egységes beszerzési igény megállapítására a részekre bontás tilalmára vonatkozó rendelkezések az irányadóak.

Álláspontunk szerint a beszerzés tárgyának, rendeltetésének azonossága és felhasználásuk egymással

közvetlen összefüggése a döntő szempontok annak vizsgálata során, hogy a becsült értéket részekre lehet-e bontani, azaz elsődlegesen a képzések szakmai tartalmát kell vizsgálni.

A Közbeszerzések Tanácsának útmutatója a becsült érték számítása, a részekre bontás tilalma és a beszerzési igények mesterséges egyesítése tárgyában (KÉ 2017. évi 95. szám; 2017. június 9.) szerint szolgáltatásmegrendelések esetében a vizsgálat elsődleges szempontja az, hogy az egyes beszerzések ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuljanak. A Kbt. 19. § (3) bekezdésének utolsó mondata alapján szolgáltatás megrendelése esetében az ugyanazon közvetlen célra irányultság vizsgálatakor az egyes szolgáltatások műszaki és gazdasági funkcionális egységét kell alapul venni.

Amennyiben a vizsgált szolgáltatások, tevékenységek szakmai tartalmának hasonlósága nem áll fenn, vagy a tevékenységek szakmai tartalmának hasonlósága ugyan fennáll, de a tevékenységek felhasználása nem függ össze közvetlenül, a részekre bontás megalapozott lehet.

Abban az esetben, ha a szolgáltatások eltérő feladatokat foglalnak magukban, és nem képeznek műszaki-gazdasági funkcionális egységet, a két tevékenység eltérő közvetlen cél megvalósítására irányul.

Olyan jellegű szolgáltatások esetében, melyek többféle, egyértelműen eltérő területhez köthetnek (pl. különféle, egymástól szakmailag lényegesen eltérő tárgyú oktatás, vagy eltérő szakterületeken nyújtott tanácsadás), alapvetően azok a beszerzések tekinthetők tartalmilag egységesnek, amelyek azonos szakterülethez vagy szakmához tartoznak, de a megítélés során szerephez juthat a szükséges végzettség-képzettség is, illetve, hogy tipikusan egy vállalkozó képes lehet-e a szolgáltatásokat teljesíteni.

4. kérdés

Ha a vállalkozó a költségvetésben szereplő műszaki megoldás helyett azzal egyenértékű műszaki megoldást kíván megvalósítani, melyet alátámaszt, és azt a műszaki ellenőr is jóváhagyja, a díj és határidő változatlanságára tekintettel szükséges-e szerződésmódosítás, és ha igen, akkor ez nem lényeges módosításnak minősül-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ilyen esetben is szerződés-módosítást kell a feleknek alkalmazniuk, amely akár a Kbt. 141. § (6) bekezdés szerinti követelményeknek (a szerződés nem lényeges módosítása) is megfelelhet.

Az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Épköz.) 28. §-a az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) Az ajánlatkérőként szerződő fél és a nyertes ajánlattevőként szerződő fél a szerződés megkötését követően az árazott költségvetés tételei tekintetében egyeztetést folytathatnak, amely során a beépítésre kerülő egyes tételeket véglegesíthetik.

(2) A felek az egyeztetésen csak az ajánlattevő által az ajánlatában megjelölt építőanyagokkal, termékekkel műszakilag egyenértékű vagy magasabb minőségű helyettesítő termékekben egyezhetnek meg.

(3) Amennyiben a felek a (2) bekezdés szerinti helyettesítő termék beépítéséről állapotodnak meg, a szerződés módosítására a Kbt. 141. §-ának szabályait megfelelően kell alkalmazni.”

Látható, hogy ilyen esetben maga a jogszabály is a Kbt. 141. §-a szerinti szerződés-módosítások körébe utalta a helyettesítő termékek bevonását.

Az Épköz. 28. §-a kizárólag a helyettesítő termékekről, építőanyagokról szól. Amikor az ajánlattevőként szerződő fél nem, vagy nem csak termékeket, építőanyagokat, hanem műszaki megoldást kíván másikkal helyettesíteni, álláspontunk szerint akkor is vizsgálendő a Kbt. 141. §-ának való megfelelés. Ilyen esetben ugyanis a felek egymással megegyeznek a műszaki tartalom megváltoztatásában, így ez a szerződés módosításának minősül.

Annak eldöntése, hogy akár az Épköz. 28. §-a szerinti helyettesítő termékről, építőanyagról, vagy más helyettesítő műszaki megoldásról történő megállapodás a Kbt. 141. §-ának mely rendelkezésének felelhet meg, esetről esetre, a körülmények gondos mérlegelése alapján tehető meg. Így nem zárható ki az sem, hogy akár a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti, nem lényeges szerződés-módosításnak fog minősülni.

5. kérdés

Részvételi szakaszban benyújtott, alkalmasság igazolására vonatkozó dokumentumok, nyilatkozatok az ajánlattételi szakaszban módosíthatóak-e, ha az ajánlattevő a részvételi jelentkezésében akként nyilatkozott, hogy nem vesz igénybe alvállalkozót vagy kapacitásait rendelkezésre bocsátó szervezetet, azonban az ajánlattételi szakaszban bevonna ilyen gazdasági szereplőt?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlattevő ilyen módon nem módosíthatja a részvételi szakaszban tett nyilatkozatát az ajánlattételi szakaszban az ajánlattételi határidő lejártát követően, a tárgyalás során sem.

A két szakaszból álló eljárások első szakaszában (a részvételi szakaszban) az alkalmasság vizsgálata zajlik. A második szakaszban (ajánlattételi szakasz) már az első szakaszban az egységes európai közbeszerzési dokumentumban (a továbbiakban: EKKD) vagy – nemzeti rezsimbe tartozó eljárás esetén – a Kbt. 114. § (2) bekezdés első mondata szerinti nyilatkozatban rögzített és az ajánlatkérő által figyelembe vett értékek teljesítését ellenőrzi az ajánlatkérő. A Kbt. 69. § (9) bekezdés szerint az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező utólagos igazolási kötelezettsége arra irányul, hogy bizonyítsa az alkalmassági követelmények, a kizáró okok fenn nem állása és a Kbt. 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok tekintetében az EKKD alapján az ajánlatkérő által figyelembe vett értékek teljesülését. A Kbt. 69. § (9) bekezdés szerint továbbá az alkalmassági követelményeknek való megfelelés, a kizáró okok fenn nem állása és a Kbt. 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok tekintetében figyelembe vett értékek teljesülése esetén az ajánlat vagy részvételi jelentkezés akkor is érvényes, ha a benyújtott igazolások eltérnek a korábbi nyilatkozatban feltüntetett adatoktól. Az ajánlattevő igazolásai kizárólag arra irányulhatnak, hogy az EKKD-ben vagy – nemzeti rezsimbe tartozó eljárás esetén – a Kbt. 114. § (2) bekezdés első mondata szerinti nyilatkozatban foglaltakat alátámasszák, nem az alkalmasságra tett nyilatkozat megváltoztatására.

Ha az ajánlattevő már nyilatkozott az alkalmassági követelményeknek való megfelelésről, elvileg nem fordulhat elő, hogy utólag észleli, hogy azoknak mégsem felel meg. Ilyen esetben felmerülhet az, hogy az ajánlattevő hamis nyilatkozatot tett, mivel a

közbeszerzési eljárásban előzetes igazolásként benyújtott nyilatkozata ellenére nem tud eleget tenni az igazolási kötelezettségének (lásd a következő kérdésre adott választ).

A Kbt. 87. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó 84. § (3) bekezdés szerint az ajánlattevőnek az ajánlathoz nem kell csatolni azt az igazolást, nyilatkozatot, amelyet a részvételi jelentkezéshez már csatolt, kivéve, ha a korábban benyújtott igazolás vagy nyilatkozat már nem alkalmas az előírtak bizonyítására.

Ettől függetlenül álláspontunk szerint, amennyiben az ajánlatkérő észleli, hogy az ajánlattevő körülményeiben olyan változás állt be, amely alapján a részvételi jelentkezésben benyújtott iratok már nem igazolják az alkalmasságát, az ajánlattevőt hiánypótlásra köteles felhívni, de ez sem szolgálhatja a részvételi szakaszban az alkalmasság vonatkozásában tett nyilatkozat megváltoztatását.

6. kérdés

Az ajánlattevő önkéntes hiánypótlás keretében, vagy felvilágosításkérésre adott válaszul visszavonhatja-e az ajánlattételi szakaszban az alkalmasság igazolására vonatkozó módosított nyilatkozatait, fenntartva a részvételi jelentkezésben szereplő azon nyilatkozatait, mely alapján egyedül kíván megfelelni az előírt alkalmassági követelményeknek?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlattevő ezeket a módosított nyilatkozatait akkor vonhatja vissza önkéntes hiánypótlás keretében, ha egyéb okból hiánypótlás vagy felvilágosítás-kérés van folyamatban [Kbt. 71. § (5) bekezdés], és ha a módosított nyilatkozatokat önkéntes hiánypótlás keretében bocsátotta az ajánlatkérő rendelkezésére, mivel a korábban megjelölt hiány a későbbi hiánypótlás során már nem pótolható [Kbt. 71. § (6) bekezdés utolsó mondat].

A Kbt. 71. § (6) bekezdés első mondata szerint az ajánlatkérő köteles újabb hiánypótlást elrendelni, ha a korábbi hiánypótlási felhívás(ok)ban nem szereplő hiányt észlelt. Amennyiben az ajánlattevő az ajánlatát korábban önkéntes hiánypótlás keretében módosította, akkor azt nem előzte meg hiánypótlási felhívás, így tehát nincs akadálya annak, hogy az ajánlatkérő a

módosított nyilatkozatok tekintetében kérjen hiánypótlást. Ugyanígy ebben az esetben értelemszerűen újabb önkéntes hiánypótlás is teljesíthető, ha egyéb kérdésben az ajánlatkérő ismételten hiánypótlást rendel el.

Ezzel ellentétben, ha az adott hiány már szerepelt bármelyik korábbi hiánypótlásban, akkor az még önkéntes hiánypótlás vagy felvilágosítás során sem pótolható.

A Kbt. 71. § (6) bekezdés második mondata szerint nem köteles az ajánlatkérő újabb hiánypótlást elrendelni, ha a hiánypótlással az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az ajánlatban vagy a részvételi jelentkezésben korábban nem szereplő gazdasági szereplőt von be az eljárásba, és e gazdasági szereplőre tekintettel lenne szükséges az újabb hiánypótlás, feltéve, hogy az eljárást megindító felhívásban feltüntette, hogy ilyen esetben nem – vagy csak az általa meghatározott korlátozással – rendel el újabb hiánypótlást. Amennyiben tehát az ajánlatkérő az ajánlattételi felhívásban korlátozta az új gazdasági szereplővel kapcsolatos hiánypótlást, akkor nem köteles a tárgyban hiánypótlást elrendelni. Azonban az ajánlattevőnek ilyenkor is jogában áll önkéntes hiánypótlást teljesíteni, amennyiben egyéb okból hiánypótlás van folyamatban.

7. kérdés

Hamis nyilatkozatnak minősül-e a részvételre jelentkező arra irányuló nyilatkozata, hogy megfelel az eljárást megindító részvételi felhívásban előírt alkalmassági követelményeknek, tekintettel arra, hogy az ajánlattételi szakaszban ennek ellenkezőjét állítja?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlattevő ilyen nyilatkozata minősülhet a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti hamis nyilatkozatnak.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki

i) az adott eljárásban előírt adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése során a valóságnak nem megfelelő

adatot szolgáltat (a továbbiakban: hamis adat), illetve hamis adatot tartalmazó nyilatkozatot tesz, vagy a közbeszerzési eljárásban előzetes igazolásként benyújtott nyilatkozata ellenére nem tud eleget tenni az alkalmasságot, a kizáró okokat vagy a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumokat érintő igazolási kötelezettségének (a továbbiakban együtt: hamis nyilatkozat), amennyiben

ia) a hamis adat vagy nyilatkozat érdemben befolyásolja az ajánlatkérőnek a kizárásra, az alkalmasság fennállására, az ajánlat műszaki leírásnak való megfelelésére vagy az ajánlatok értékelésére vonatkozó döntését, és

ib) a gazdasági szereplő szándékosan szolgáltatott hamis adatot vagy tett hamis nyilatkozatot, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett egyértelműen fel kellett volna ismernie, hogy az általa szolgáltatott adat a valóságnak, illetve nyilatkozata a rendelkezésére álló igazolások tartalmának nem felel meg;"

Az ajánlattevőnek az alkalmasságot érintő, előzetesen tett nyilatkozata akkor minősül hamis nyilatkozatnak, ha az mind a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontjának ia) alpontjában, mind az ib) alpontjában meghatározott tényállási feltételeknek megfelel. A Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontjának ia) alpontjának álláspontunk szerint az alkalmasságról szóló nyilatkozat szükségképpen megfelel. A Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontjának ib) alpontjának csak abban az esetben felel meg, ha az ajánlattevőt a nyilatkozatában szándékosság terheli vagy elmulasztotta az adott helyzetben általában elvárható gondosságot. Jelen esetben szándékosságnak tekinthető az ajánlattevő nyilatkozata, ha már annak megtételekor tisztában volt azzal, hogy önállóan az alkalmassági feltételek igazolására nem képes. Az ajánlattevő továbbá akkor mulasztja el az adott helyzetben általában elvárható gondosságot, ha az ajánlatának összeállításakor elmulasztja a saját kapacitásainak a felmérését, és ennek vizsgálata nélkül nyilatkozik akként, hogy nem kíván az alkalmasság igazolása céljából más szervezetet igénybe venni.

Végül, amennyiben az ajánlattevő a nyilatkozatának megtétele után bekövetkezett, előre nem látható okból kerül olyan helyzetbe, amely miatt szükséges az alkalmassági feltétel más szervezet általi igazolása, akkor nem állnak fenn a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pont

ib) alpontjában meghatározott tényállási elemek, így a hamis nyilatkozattétel nem állapítható meg.

8. kérdés

Megfelelően jár-e el az ajánlatkérő, ha a közbeszerzés tárgyának megállapításakor a Kbt. 8. §-át tekinti irányadónak akkor is, ha a Kbt. szerint építési beruházásnak minősülő közbeszerzés a projektben elszámolhatósági okokból árubeszerzésként szerepel?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a közbeszerzés tárgyának meghatározásakor a Kbt. szabályai az irányadók.

A Kbt. 8. § (1) bekezdésének második mondata szerint a közbeszerzés tárgya árubeszerzés, építési beruházás vagy szolgáltatás megrendelése lehet. Annak a szabályait, hogy ezek közül az ajánlatkérő beszerzési igénye melyiknek minősítendő, a Kbt. 8. § (2)-(4) bekezdései tartalmazzák. A Kbt. 2. § (7) bekezdésének első mondata szerint a Kbt. szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben a Kbt. az eltérést kifejezetten megengedi. A Kbt. 1. § (1) bekezdése szerint a Kbt. szabályozza a közbeszerzési eljárásokat, valamint a koncessziós beszerzési eljárásokat, és az azokhoz kapcsolódó jogorvoslat szabályait. Tehát a Kbt. kógcenciája csak ezekre a területekre terjed ki. Az európai uniós projektek elszámolásának szabályait rendező jogszabályok a – többek között – közbeszerzés tárgyainak fogalmi meghatározását nem érintik. Lehetséges tehát olyan helyzet, hogy egy beszerzés a Kbt. szerint építési beruházásnak minősül, az európai uniós projekt elszámolását szabályozó jogszabályok szerint pedig árubeszerzésnek.

9. kérdés

A Kbt. 115. § (1) bekezdése szerint, a nyílt eljárás szabályainak megfelelő alkalmazásával lefolytatott közbeszerzési eljárás esetében, ha 5 ajánlattevő kerül meghívásra, hány ajánlatnak szükséges beérkeznie, hogy az eljárás eredményes legyen?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az eljárás eredményessé nyilvánításához elegendő, ha egyetlen – érvényes – ajánlatot nyújtanak be, amennyiben az ajánlatkérő az eljárást

megindító felhívásban úgy rendelkezett, hogy nem alkalmazza a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontját.

A Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja alapján az ajánlatkérő eredménytelenné nyilváníthatja az eljárást, ha – a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás kivételével – egy szakaszból álló eljárásban vagy több szakaszból álló eljárás ajánlattételi (párbeszéd) szakaszában nem nyújtottak be az ajánlattételi határidőben legalább két ajánlatot (megoldási javaslatot), vagy több szakaszból álló eljárás részvételi szakaszában a részvételi határidőben legalább két részvételi jelentkezést.

A Kbt. 75. § (6) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító felhívásban köteles megadni, hogy alkalmazza-e az adott eljárásban a 75. § (2) bekezdés e) pontját. A közbeszerzésekért felelős miniszter az ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejártát megelőzően előírhatja a 195. § (1) bekezdésében meghatározott ajánlatkérők számára, valamint a támogatásban részesülő, a közbeszerzésekért felelős miniszter által jogszabály alapján ellenőrzött beszerzés vonatkozásában bármely ajánlatkérő számára a 75. § (2) bekezdés e) pontjának kötelező alkalmazását oly módon, hogy megfelelő időtartam álljon az ajánlatkérő rendelkezésére a szükséges intézkedések megtételére. Ebben az esetben az eljárást megindító felhívást az ajánlatkérő köteles a 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok alkalmazását feltüntetve módosítani.”

Amennyiben tehát az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban úgy rendelkezett, hogy nem alkalmazza a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontját, egyetlen ajánlat benyújtása mellett is eredményes lehet az eljárás.

Amennyiben a közbeszerzésekért felelős miniszter az ajánlatkérő számára előírja a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontjának kötelező alkalmazását, az ajánlatkérőnek nem pusztán az a kötelezettsége, hogy az érintett eredménytelenségi okot feltüntesse az eljárást megindító felhívásban, hanem az is, hogy az eljárását eredménytelenné nyilvánítsa, amennyiben – a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás kivételével – egy szakaszból álló eljárásban vagy több szakaszból álló eljárás ajánlattételi (párbeszéd) szakaszában nem nyújtottak be az ajánlattételi határidőben legalább két ajánlatot (megoldási javaslatot), vagy több szakaszból álló eljárás részvételi

szakaszában a részvételi határidőben legalább két részvételi jelentkezést [A Közbeszerzési Hatóság Elnökének tájékoztatója a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontjának alkalmazásáról; KÉ 2017. évi 9. szám, 2017. január 20.].

10. kérdés

Ha egy támogatáspolitikai projekt tartalmaz építéssel járó állattartási technológia beépítést (fejőberendezés) 36 000 000 Ft támogatási összegben, és megújuló energia technológia alkalmazását (napelem) 5 000 000 Ft támogatási összegben, akkor ezek értéke részekre bontható, vagy a részekre bontás tilalmára tekintettel közbeszerzési eljárást kell lefolytatnia a saját jogán ajánlatkérőnek nem minősülő támogatott szervezetnek?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint akkor kell a beszerzések értékét összeszámítani, ha azok a funkciójukat együttesen képesek ellátni.

Az európai bizottsági audit tapasztalatok alapján felhívjuk a figyelmet arra, hogy amennyiben a beszerzések egy uniós támogatáspolitikai értelemben vett projekt keretében kerülnek megvalósításra, ez a tény az egyes beszerzéseket összekapcsolhatja a becsült érték meghatározása szempontjából, hiszen a közösen elérendő projektcél önálló funkcionális egységet is létrehozhat.

A kérdés eldöntéséhez az ajánlatkérőnek elsősorban a beszerzések tárgyát kell meghatároznia. A közbeszerzés tárgyának pontos meghatározása a Kbt. 28. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő felelőssége. Azt, hogy egy adott beszerzés, amely építési beruházásnak és árubeszerzésnek minősülő elemeket tartalmaz, építési beruházásnak vagy árubeszerzésnek minősül, az dönti el, hogy ezek közül melyik minősül a fő tárgynak [Kbt. 22. § (1) bekezdés]. A beszerzés fő tárgyát pedig az elvégzendő tevékenységek közül az határozza meg, amelyik meghatározónak minősül, jelen esetben az ajánlatkérőnek azt kell eldöntenie, hogy az építési beruházási vagy az árubeszerzési elem számít meghatározónak, és hozzá képest a másik csupán járulékosnak vagy kiegészítőnek, ennek eldöntéséhez valamennyi körülményt mérlegelni kell.

A napelem rendszer telepítése álláspontunk szerint építési beruházásnak minősülhet.

Amennyiben mindkét beszerzés építési beruházásnak minősül, akkor a részekre bontás tilalmának fennállása attól függ, hogy az építési beruházások műszaki-gazdasági funkcionális egységet alkotnak-e. Amennyiben az ajánlatkérő az építési beruházásokat egyazon projekt keretében végzi, és azok között technológiai kapcsolat megvalósul (például megállapítható, hogy a napelemes rendszer kiépítésére azért kerül sor, hogy a fejőberendezést energiával lássa el), akkor a tárgyi beszerzések a részekre bontás tilalmának hatálya alá esnek.

Amennyiben az egyik beszerzés tárgya építési beruházás, a másiké árubeszerzés, akkor a beszerzések értéke főszabály szerint elkülöníthető a becsült érték meghatározása szempontjából, így a Kbt. alkalmazása jogszerűen mellőzhető. Ha azonban az árubeszerzés tárgya és az építési beruházás tárgya csak együttesen képesek ellátni a funkciójukat, akkor álláspontunk szerint a fejőberendezés beépítésének értéke és a napelem telepítésének értéke jogszerűen nem bontható részekre. Amennyiben például megállapítható, hogy a napelemes rendszer kiépítésére azért kerül sor, hogy – többek között – a fejőberendezést energiával lássa el, a részekre bontás nem jogszerű.

11. kérdés

Helyes-e az az értelmezés, mely szerint a Kbt. 5. § (3) bekezdése szerinti közbeszerzési kötelezettséget megalapozó támogatási összeg nem a projekt egésze tekintetében vizsgálendő, hanem árucsoportonként, azaz például nettó 24 millió forint értékben informatikai eszközök beszerzése esetén nem kötelező közbeszerzési eljárás lefolytatása, mivel a támogatás intenzitása a szerződés értékének 48,88%-a, azaz nettó 11,7 millió forint? (2018. november 29-ét követően emelkedett a közbeszerzési kötelezettséget megalapozó támogatási összeg és módosult az e rendelkezés alapján közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezettek köre – a szerk.)

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 5. § (3) bekezdése alkalmazása esetén a közbeszerzési kötelezettséget megalapozó támogatási összeget az adott beszerzés és nem a teljes támogatáspolitikai projekt tekintetében kell vizsgálni.

Ugyanakkor az ajánlatkérő köteles vizsgálni – különösen akkor, ha a teljes projekt tárgyát árubeszerzések

képezik –, hogy az egyes szerződések a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti részekre bontás tilalmának hatálya alá esnek-e. Árubeszerzés esetén azt kell vizsgálnia az ajánlatkérőnek, hogy azonos vagy hasonló felhasználású árukról van-e szó. A hasonló felhasználási cél az adott áru közvetlen funkciójának szem előtt tartásával ítélni meg. Vizsgálendő az is, hogy a különböző beszerzendő áruk képeznek-e valamilyen funkcionális vagy technológiai egységet, például egy üzem különböző gépeinek beszerzése tekintetében, vagy egy iroda felszerelése esetén az egyes irodai eszközök beszerzése tekintetében. Valószínűsíthető, hogy a kérdésében szereplő informatikai, az árumozgató és a konyhai eszközök jellegüknél fogva elkülöníthetők és nem esnek a részekre bontás tilalmának hatálya alá, azonban ez csak valamennyi körülmény gondos mérlegelését követően állapítható meg. Amennyiben ugyanis az adott projektben megvalósítandó beszerzések a részekre bontás tilalmának hatálya alá esnek, akkor értelemszerűen az egyes szerződésekre jutó támogatások összege is összeadódik a Kbt. 5. § (3) bekezdése szerinti, közbeszerzési kötelezettséget megalapozó összeg vizsgálata tekintetében.

12. kérdés

Azon árubeszerzéseket, amelyek nem érik el a nemzeti közbeszerzési értékhatárt, figyelembe kell-e venni a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti részekre bontás tilalma fennállásának megállapíthatósága szempontjából, mivel részekre bontás tilalmára vonatkozó kötelezettség csak a Kbt. hatálya alá tartozó árubeszerzések esetében van?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az egyes beszerzések Kbt. 19. § (3) bekezdés szerinti részekre bontásának megengedhetőségét vagy tilalmát nem azok önmagában álló becsült értéke, hanem az határozza meg, hogy mennyiben felelnek meg a Kbt. 19. § (3) bekezdésében meghatározottaknak.

A Kbt. 16-19. §-ai határozzák meg a becsült érték számításának szabályait. Ahhoz, hogy az ajánlatkérő megállapíthassa, hogy az adott beszerzés becsült értéke eléri-e a közbeszerzési értékhatárt, először magát a becsült értéket kell meghatároznia. E körben többek között azt kell megvizsgálnia, hogy a beszerzés a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerint a részekre bontás tilalmának

hatálya alá tartozik-e más beszerzésekkel. Ha igen, az így kiszámított érték esetében kell vizsgálni azt, hogy eléri-e a becsült érték a közbeszerzési értékhatárt.

13. kérdés

Különböző projektekből megvalósuló árubeszerzések esetében összeadódnak-e az adott árubeszerzési csoportokra vonatkozó támogatások, tehát a Kbt. 5. § (3) bekezdése szerinti, közbeszerzési kötelezettséget eredményező támogatási értékhatárt olyan módon kell-e vizsgálni, hogy különböző támogatáspolitikai projektek árubeszerzéseinek támogatási összegét az ajánlatkérő összeadja?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint amennyiben a különböző támogatáspolitikai projektekből támogatott egyes beszerzések egyébként a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti részekre bontás tilalmának hatálya alá tartoznak, akkor az egyenként rájuk jutó támogatási összeg értéke is összeadódik a Kbt. 5. § (3) bekezdése szerinti, közbeszerzési kötelezettséget eredményező támogatási értékhatár meglétének vizsgálatakor.

A Kbt. 5. § (3) bekezdése szerint a vissza nem térítendő támogatás értékét kell figyelembe venni. Ennek vizsgálata során irreleváns, hogy a támogatás esetleg több forrásból származik, valamennyi támogatás értékét össze kell adni, és ez az összeg tekintendő irányadónak annak vizsgálatakor, hogy a támogatás összege eléri-e a Kbt. 5. § (3) bekezdése szerinti támogatási értéket.

A becsült érték megállapításánál és a részekre bontás tilalma kapcsán az ajánlatkérőnek árubeszerzés esetén azt kell vizsgálnia, hogy azonos vagy hasonló felhasználású árukról van-e szó. A hasonló felhasználás fennállásának vagy fenn nem állásának megállapításakor annak ténye, hogy az egyes beszerzések más és más projektből kerülnek finanszírozásra, kiegészítő szempont lehet, azonban az ajánlatkérőnek valamennyi releváns körülményt mérlegelve kell megállapítania, hogy az ilyen árubeszerzések elkülöníthetőek vagy sem.

14. kérdés

Amennyiben egy helyi önkormányzatokból és a Magyar Közút Nonprofit Zrt.-ből álló konzorcium a kedvezményezettje egy támogatáspolitikai projektnek, amelynek során

mind a kerékpárút tervezésre, mind a kivitelezésre vonatkozó közbeszerzési eljárásokat a konzorcium egyik tagja valósítja meg, akkor ezen konzorcium másik tagjának saját forrásból finanszírozott járdafelújítás, járda és burkolatépítés tervezése és kivitelezése tárgyú közbeszerzési eljárása a másik beruházástól a becsült érték számítása szempontjából elkülöníthető-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Bár műszakilag a két beruházás valamelyest hasonló, és a beszerzésekben érintett ajánlatkérők között részleges átfedés van, megállapítható, hogy a két beruházás között műszaki egység nem áll fenn, illetve a finanszírozásuk is különböző. Megalapozhatja a részekre bontást az is, ha a kerékpárutak az országos közutakhoz kapcsolódóan épülnek, melyek kizárólagos tulajdonosa a Magyar Állam, vagyonkezelője pedig a Magyar Közút Nonprofit Zrt., míg a járdafelújítás, járdaépítés, parkoló és térburkolat-felújítás egy másik ajánlatkérő, egy helyi önkormányzat tulajdonát érinti. Ezek a beruházások továbbá semmilyen műszaki-gazdasági funkcionális egységet nem alkotnak.

15. kérdés

Egyazon ajánlatkérőnek saját forrásból megvalósuló járdafelújítás, járda és burkolatépítés tervezése és kivitelezése tárgyú közbeszerzési eljárása és egy európai uniós támogatáspolitikai projekt keretében megvalósuló csapadékvíz-rendszer építési beruházása részekre bontható-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ezek az építési beruházások részekre bonthatók.

A két építési beruházás műszakilag különböző, a céljuk és a finanszírozásuk eltér, műszaki-gazdasági egységet nem alkotnak, így részekre bonthatóknak minősülhetnek.

16. kérdés

Adott esetben a beszerzés tárgya egy speciális hulladék-gazdálkodási berendezésnek, ún. utóaprító berendezésnek a már meglévő hulladékgazdálkodási technológiai csarnokba való beépítésére és üzemelő rendszerbe való beépítésére terjed ki, amely magában foglalja az eszköz teljes hulladék-gazdálkodási technológiai rendszerbe történő integrálását,

melynek keretében előzőleg a helyszínt alapozni szükséges. A technológiai csarnokhoz történő integrálás során rendszer-integráció, technológiai összeköttetés biztosítása szükséges, továbbá a csarnok közfalát meg kell nyitni, ennek során tervezési és kivitelezési feladatokat kell elvégezni, melyek a Kbt. 1. melléklete szerinti 45,11, 45,21, 45,25, 45,31, és 45,34 alcsoportokba sorolhatók. Ebben az esetben ez a Kbt. alapján építési beruházásnak vagy árubeszerzésnek minősül-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a beruházás a Kbt. jelenleg hatályos szabályai szerint építési beruházásnak minősülhet.

A Kbt. 8. § (3) bekezdés b) pontja szerint építési beruházásnak minősül az építmény kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt. Az építmény fogalmát a Kbt. 3. § 8. pontja alapján az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: *Étv.*) 2. § 8. pontja határozza meg. Eszerint *építmény*: építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, – rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készletfokára és kiterjedésére tekintet nélkül – minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma). A levelében bemutatott utóaprító berendezés beépítése minősülhet az *Étv.* 2. § 8. pontja szerinti – késztermékként az építési helyszínre szállított műszaki alkotás beépítésével létrejött – építménynek, így a Kbt. 8. § (3) bekezdés b) pontja szerinti építési beruházásnak.

Amennyiben az utóaprító berendezés beépítése nem minősül az *Étv.* szerinti építménynek, akkor a Kbt. 22. § (1) bekezdése szerinti vegyes beszerzésnek minősül, amelynek fő tárgya határozza meg azt, hogy a közbeszerzés árubeszerzésnek vagy építési beruházásnak minősül. A Kbt. 22. § (1) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ha a közbeszerzés többféle, a 8. § (2)-(4) bekezdései szerinti beszerzési tárgyat foglal magában, a közbeszerzési eljárásra a beszerzés fő tárgya szerinti szabályokat kell alkalmazni.”

A beszerzés fő tárgyát pedig az elvégzendő tevékenységek közül az határozza meg, amelyik meghatározónak minősül, jelen esetben az ajánlatkérőnek azt kell eldöntenie, hogy az építési beruházási vagy az árubeszerzési elem számít meghatározónak, és hozzá képest a másik csupán járulékosnak vagy kiegészítőnek, ennek eldöntéséhez valamennyi körülményt mérlegelni kell, és az egyes elemek értéke csupán az egyik szempont lehet annak eldöntésében, hogy mi a közbeszerzési eljárás fő tárgya.

17. kérdés

Amennyiben a kivitelezést végző vállalkozó a termodosítást szükségessé tevő jogszabályváltozás miatt az Épköz. 20. § (3) bekezdése szerint az építési beruházás teljesítéséhez, a rendeltetészerű és biztonságos használathoz szükséges munkákat végez a tartalékkeret terhére, szükséges-e szerződmódosítás abban az esetben, ha a nyertes ajánlatban szereplő árazott költségvetés egyes tételei, így a teljesítés műszaki tartalma a termodosítások miatt megváltozik?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a kérdésében ismertetett esetben akkor lehetséges a szerződés módosítása nélkül a tartalékkeret terhére megváltozott műszaki tartalom szerinti munkavégzés, ha a szerződésben egyértelműen, minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzítésre kerültek a tartalékkeret felhasználásának lehetséges esetei és pénzügyi feltételei.

Ilyen esetben azért nem beszélhetünk szerződmódosításról, mivel a tartalékkeret, illetve a felhasználásának pontos feltételei már az eredeti szerződés részét is képezik. A tartalékkeret lehívásának, a műszaki tartalom megváltozását eredményező termodosításnak az oka (jelen esetben a jogszabályváltozás) abból a szempontból releváns, hogy az, mint a tartalékkeret felhasználásának lehetséges esete minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzítésre került-e.

18. kérdés

Jogszerűen járnak-e el a szerződést kötő felek, ha az egyes, Épköz. 28. § (2) bekezdése szerinti, helyettesítő termék beépítéséről szóló szerződmódosításokat nem azok

felmerültek, hanem a teljesítés befejezésekor együttesen kívánják szerződésbe foglalni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint, ha olyan feladat elvégzése iránti igény merül fel, amely megalapozza a szerződés Kbt. 141. § szerinti módosítását, akkor az nem végezhető el a szerződés Kbt. 141. §-a szerinti módosítását megelőzően.

Az Épköz 28. § (3) bekezdése alapján a helyettesítő termék beépítése esetén a szerződés módosítására a Kbt. 141. §-át kell megfelelően alkalmazni. A szerződést annak módosított tartalma szerint kell teljesíteni, így a módosítást nem előzheti meg a teljesítés.

Építési beruházás esetén ezt erősítő további tényezők az Étv. 38. § (1) bekezdése szerint építési tevékenységet – ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – kivitelezési dokumentáció alapján lehet végezni. Amennyiben a kivitelező helyettesítő terméket anélkül épít be, hogy az szerepelne a kivitelezési dokumentációban, akkor jogsértést követ el.

Ha a kivitelezési dokumentációban a helyettesítő termék csak a Kbt. 141. §-a szerinti szerződésmódosítás nyomán szerepeltethető, akkor a feleknek a beépítést megelőzően módosítaniuk kell a szerződést.

19. kérdés

Indulhat-e az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. abban a közbeszerzési eljárásban, amelyet egy olyan szociális szövetkezet ír ki ajánlatkérőként, amelynek az önkormányzat is a tagja?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. a fenti eljárásban akkor indulhat, ha az indulása nem eredményez olyan helyzetet, amely a verseny tisztaságát sérti.

A Kbt. 25. § (3) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„(3) Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárásban ajánlattevőként, részvételre jelentkezőként, alvállalkozóként vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezetként

a) az ajánlatkérő által az eljárással vagy annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységbe bevont személy vagy szervezet,

b) az a szervezet, amelynek

ba) vezető tisztségviselőjét vagy felügyelőbizottságának tagját,

bb) tulajdonosát,

bc) a ba)-bb) pont szerinti személy közös háztartásban élő hozzátartozóját az ajánlatkérő az eljárással vagy annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységbe bevonta,

ha közreműködése az eljárásban a verseny tisztaságának sérelmét eredményezheti.”

Az ajánlatkérőnek vizsgálnia kell, hogy a tagjának 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft.-t bevonta-e az eljárás előkészítésébe, és ez azt eredményezheti-e, hogy a közbeszerzési eljárásban a verseny tisztasága sérül.

Az ajánlatkérőnek vizsgálnia kell azt is, hogy a nonprofit kft. vezető tisztségviselőjét vagy felügyelőbizottságának tagját, a tulajdonosát, illetve a nonprofit kft. döntéshozó, felügyeleti, ellenőrző szerve tagjainak közös háztartásban élő hozzátartozóját az ajánlatkérő az eljárással vagy annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységbe bevonta-e, és ez azt eredményezheti, hogy a közbeszerzési eljárásban a verseny tisztasága sérül.

Bevonásnak minősülhet, illetve a verseny tisztaságának sérelméhez vezethet a fenti közbeszerzési eljárásban az, ha az ajánlatkérő szociális szövetkezet döntéshozó szervének összetétele (amelyik döntött az eljárás megindításáról, jóváhagyta az ajánlati dokumentációt, részt vett a közbeszerzési eljárás feltételrendszerének kialakításában stb.) átfedésben van a helyi önkormányzat döntéshozó szervével, illetve a helyi önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. döntéshozó szervével (például, ha az alapszabályaik/alapító okirataik szerint az ajánlatkérő szociális szövetkezet tagjaként az önkormányzat nevében a döntést az eljárás megindításáról, az ajánlati dokumentáció jóváhagyásáról, a közbeszerzési eljárás feltételrendszerének kialakításáról stb. az önkormányzat képviselőtestülete hozza, és ezt követően ugyanez a képviselőtestület hozza az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. döntését arról, hogy

elindul a közbeszerzési eljárásban, illetve jóváhagyja a közbeszerzési eljárás során a nonprofit kft. által benyújtandó ajánlatot).

Önmagában tehát a közös tulajdonosi háttér nem jelenti automatikusan a Kbt. 25. § (3) bekezdése szerinti összeférhetlenség fennállását, azonban ilyen esetben az ajánlatkérőnek fokozott körültekintéssel szükséges megvizsgálnia azt, hogy ezzel összefüggésben fennállnak-e olyan körülmények, amelyek alapján a közbeszerzési eljárásban a verseny tisztaságának a sérelme bekövetkezhet.

A Kbt. 25. § (8) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az eljárásból e § alapján csak akkor zárható ki, ha közbeszerzési eljárásban részt vevő gazdasági szereplők esélyegyenlősége más módon nem biztosítható. A kizárást megelőzően az ajánlatkérő - hiánypótlás vagy felvilágosítás kérés útján - köteles biztosítani annak lehetőségét, hogy az érintett gazdasági szereplő bizonyítsa, hogy a közbeszerzési eljárás előkészítésében való részvétele az esélyegyenlőséget és a verseny tisztaságát nem sérti, vagy az összeférhetlenségi helyzetet más módon elhárítsa. Az összeférhetlenségi helyzet elhárítása érdekében a gazdasági szereplő által tett intézkedéseket az ajánlatkérő köteles az ajánlatok (részvételi jelentkezések) elbírálásáról szóló összegzésben ismertetni.”

Álláspontunk szerint az ajánlattevő és az ajánlatkérő közös tulajdonosi háttere a fentiekben említett körülményektől is függően eredményezhet olyan helyzetet, amely alapján az ajánlatkérőnek a Kbt. 25. § (8) bekezdése szerinti kötelezettsége fennáll.

20. kérdés

Indulhat-e az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. abban a közbeszerzési eljárásban, amelyet ajánlatkérőként az önkormányzat indít?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ebben az esetben is az a feltétele az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. a fenti eljárásban történő indulásának, hogy az indulása ne eredményezzen olyan helyzetet, amely a

Kbt. 25. § (3) bekezdés alapján a verseny tisztaságát sérti.

Az indokok alapvetően megegyeznek az előző pontban leírtakkal, azzal, hogy az ajánlatkérő és az ajánlattevő közötti kapcsolat ebben az esetben szorosabb, így ezzel összefüggésben annak a kockázata is nagyobb, hogy a közvetlenebb tulajdonosi kapcsolat a verseny tisztaságának sérelmét eredményezi.

Az eljárás előkészítésébe és lefolytatásába való bevonás vizsgálatokor is fokozott körültekintéssel köteles az ajánlatkérő eljárni (különösen abban az esetben, ha a közbeszerzési eljárását és dokumentációját, illetve az eljárás során hozott döntéseket – különösen az ajánlatok érvényességéről/érvénytelenségéről, illetve az eljárás eredményéről szóló döntést – az önkormányzat képviselőtestülete hozza meg, és ugyanez a képviselőtestület hozza az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit kft. döntését arról, hogy elindul a közbeszerzési eljárásban, jóváhagyja annak ajánlatát, mivel ilyenkor megállapítható lehet a Kbt. 25. §-a szerinti összeférhetlenség fennállása).

21. kérdés

Amennyiben az ajánlattevő elvégezte a keretszerződés megkötésére irányuló közbeszerzési eljárás ajánlati felhívásában előírt mennyiség szerinti munkákat, de a keretszerződés időtartama még nem járt le, akkor a Kbt. 104. § (8) bekezdés szerint az ajánlattevő további építési munkákat a keretszerződés alapján elvégezhet-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Mindenekelőtt rögzítendő, hogy a kérdés alapján nem egyértelmű, hogy „keretszerződés” alatt a keretmegállapodásnak azt a típusát érti-e, mikor a keretmegállapodás az annak alapján kötendő szerződések minden feltételét kötelező erővel tartalmazza.

Álláspontunk szerint, amennyiben az ajánlattevőként szerződő fél a keretszerződés [illetve olyan keretmegállapodás, amely az adott közbeszerzés megvalósítására irányuló szerződések minden feltételét kötelezően tartalmazza, illetve megjelöli az előírányzott mennyiséget] alapján már elvégezte az ajánlati felhívásában előírt mennyiség szerinti munkákat [illetve a keretmegállapodásban előírányzott teljes

mennyiség lehívásra került], a keretszerződés alapján további munka nem rendelhető meg.

Előkérdésként vizsgálendő, hogy keretmegállapodást vagy keretszerződést kötött-e az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő. A kérdésében keretszerződésre hivatkozik, de a Kbt. 104. § (8) bekezdését idézi, mely a keretmegállapodásokra [annak minden típusára] vonatkozik. Amennyiben az adott közbeszerzési eljárás keretmegállapodás megkötésére irányult, a tervezett mennyiséget az ajánlatkérőnek nem kötelező az eljárást megindító felhívásban rögzítenie, és a Kbt. 104. § (8) bekezdésének rendelkezései alkalmazhatóak. A Kbt. 104. § (8) bekezdése szerint a keretmegállapodás alapján szerződés kizárólag a keretmegállapodás időtartama alatt köthető, és a keretmegállapodás alapján beszerzett mennyiség nem haladhatja meg a keretmegállapodásban előírányzott teljes mennyiséget. Amennyiben a már beszerzett mennyiség eléri a keretmegállapodásban előírányzott teljes mennyiséget, akkor a keretmegállapodás alapján további szerződés jogszerűen nem köthető.

Amennyiben a felek a közbeszerzési eljárás eredményeképpen nem keretmegállapodást, hanem keretszerződést kötöttek [illetve olyan keretmegállapodást kötöttek, amely az adott közbeszerzés megvalósítására irányuló szerződések minden feltételét kötelezően tartalmazza, illetve megjelöli az előírányzott mennyiséget], és a felhívásban rögzített keretmennyiség kimerül, az azt meghaladó mennyiség új beszerzési igénynek minősül, amellyel kapcsolatban az ajánlatkérőnek szükséges megvizsgálnia, hogy a módosítás megfelel-e a Kbt. 141. §-ban rögzített feltételeknek. Ennek oka az, hogy a Kbt. 131. § (1) bekezdése szerint eredményes közbeszerzési eljárás alapján a szerződést a nyertes ajánlattevővel – közös ajánlattétel esetén a nyertes ajánlattevőkkel – kell írásban megkötni a közbeszerzési eljárásban közölt végleges feltételek, szerződéstervezet és ajánlat tartalmának megfelelően. Ilyen feltétel az ajánlati felhívásban szereplő, mennyiségről szóló előírás is, tehát ez is a szerződés részét képezi. Amennyiben az ajánlatkérő további, az eredetileg meghatározott mennyiségen felüli munkákat kíván az ajánlattevőtől megrendelni, akkor a szerződést a Kbt. 141. § szerint módosítani kell, illetve amennyiben a Kbt. 141. §-ának rendelkezései alapján a szerződés módosítása nem lehetséges, új közbeszerzési eljárást kell lefolytatnia.

22. kérdés

A háziiorvosi, gyermekorvosi praxisjoghoz kötődően egy önkormányzat által megrendelt prevenció célú alapellátási feladat, mint szolgáltatás, a praxisjog jogosultjának területi ellátási kötelezettsége, valamint személyes ellátási joga miatt nem képez(het)i a közbeszerzés tárgyát, azaz nem kell közbeszeresztetni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint egy önkormányzat által megrendelt prevenció célú alapellátási feladat, mint szolgáltatás megrendelése – amennyiben annak értéke a közbeszerzési értékhatárt eléri vagy meghaladja – a Kbt. hatálya alá tartozik.

A Kbt. 9. §-a tartalmazza a Kbt. hatálya alóli kivételeket. Ezek között nem szerepel az orvosi praxisjog vagy a helyi önkormányzatok feladatkörébe tartozó egészségügyi alapellátás. A különböző orvosi szolgáltatások képezhetik közbeszerzés tárgyát. Esetükben a Kbt. alkalmazása terén fennálló specialitás abban áll, hogy mivel a Kbt. 3. melléklete szerinti szociális és egyéb szolgáltatások közé tartoznak, ezért a Kbt. 21. § (2) bekezdése szerint a megrendelésükkor nem a Kbt. Második, hanem a Harmadik Részét alkalmazva kell eljárni, továbbá a Kbt. 111. § d) pontja szerint nem kell közbeszerzést lefolytatni arra a Kbt. 3. melléklete szerinti szolgáltatásra, amelynek becsült értéke a 18 millió forintot nem éri el. Egyebekben azonban az ilyen szolgáltatások megrendelésére is közbeszerzési eljárás útján kell, hogy sor kerüljön.

23. kérdés

Az egyazon projekt keretében a dietetikus, népegészségügyi koordinátor és hasonló tevékenységek ellátására irányuló szerződések a részekre bontás tilalmának hatálya alá esnek-e a házi-, gyermekorvosi, védőnői szolgáltatásokkal?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a projekt keretében beszerzésre kerülő dietetikus, népegészségügyi koordinátor és hasonló tevékenységek ellátására irányuló szerződések a részekre bontás tilalmának hatálya alá esnek.

A kérdésében szereplő projektben 5 háziiorvos és 1 gyermekorvos venne részt az egészségfejlesztést szolgáló prevenciók rendeléseiben, őket egészítené ki egy

fogorvos, 7 orvosi asszisztens (ápoló), 5 védőnő, 1 népegészségügyi koordinátor, 1 dietetikus, 2 gyógytornász, valamint 1 segéd-egészségőr. Ezek a személyek ún. „praxisközösséget” alkotnának.

A Kbt. 19. § (3) bekezdése szerint, ha egy építési beruházás vagy ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuló szolgáltatásmegrendelés, illetve azonos vagy hasonló felhasználásra szánt áruk beszerzése részekre bontva, több szerződés útján valósul meg, a közbeszerzés becsült értékének meghatározásához az összes rész értékét figyelembe kell venni. Szolgáltatás megrendelése esetében az ugyanazon közvetlen célra irányultság vizsgálatakor az egyes szolgáltatások műszaki és gazdasági funkcionális egységét kell alapul venni.

Álláspontunk szerint az ugyanazon közvetlen cél az egyes tevékenységek tekintetében fennáll, mivel egy praxisközösségben valósítják meg egyazon támogatáspolitikai projektet. A bemutatott személyek egymásra tekintettel, együttesen valósítanak meg egy közös célt, ráadásul az egyes tevékenységek tárgya egymáshoz közel áll, a tevékenységük összefoglalható a projektben is szereplő „egészségfejlesztés” elnevezés alatt. Az uniós támogatáspolitikai értelemben vett projekt általában egy finanszírozási forrás, azonban az említett projekt több, mint pusztán finanszírozási forrás, ugyanis az a szolgáltatásokat nyújtó praxisközösséget (projektközösséget) hoz létre. A finanszírozás nem az egyén szintjén történik, a szolgáltatók praxisközösségben gazdálkodnak. A szolgáltatások szakmai tartalma ugyan nem azonos, de azok rendeltetésükben összekapcsolódnak. Erre tekintettel a bemutatott tárgyú szolgáltatások a részekre bontás tilalmának hatálya alá esnek.

24. kérdés

Amennyiben a közbeszerzési dokumentumokban az ajánlatkérő nem határozta meg a Kbt. 135. § (7) bekezdés szerinti előleg mértékét, a szerződés teljesítése közben jogszerű-e 5 %-nál magasabb összeg kifizetése?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérőnek a szerződésben kell meghatároznia azt, hogy 5%-ot meghaladó mértékű előleget kíván kifizetni a vállalkozónak.

A Kbt. 135. § (8) bekezdésének első mondata alapján a felek a (7) bekezdésben foglalt kötelező mértékét meghaladóan és bármely más esetben is kiköthetik előleg nyújtását a szerződésben. Amennyiben az ajánlatkérő a szerződésben nem kötötte ki a teljes ellenszolgáltatás 5%-át meghaladó mértékű előleg rendelkezésre bocsátásának lehetőségét, és egyéb jogszabályok sem kötelezik az 5%-ot meghaladó mértékű előleg kifizetésére, akkor csak a Kbt. 135. § (7) bekezdésében foglalt kötelezően meghatározott 5%-os mértékig biztosíthatja az ajánlattevőként szerződő fél számára az előleg igénybevételét.

25. kérdés

Amennyiben jogszerű az 5%-nál magasabb összegű előleg kifizetése, szükséges-e a szerződésmódosítás, illetve annak a jogcíme a Kbt. 135. § (2) vagy (4) bekezdésén alapul-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az 5%-nál magasabb összegű előleg kifizetése akkor jogszerű, ha szerepel a szerződésben, így - amennyiben az eredeti szerződésben nem szerepel - akkor a szerződés módosítása szükséges, ebből következően pedig annak meg kell felelnie a Kbt. 141. §-ában előírtaknak.

Az előleget az ajánlatkérő a Kbt. 135. § (7)-(9) bekezdései alapján, és nem a Kbt. 135. § (2) vagy (4) bekezdése alapján fizeti ki, mivel az előleg a teljesítés előtt fizetendő.

Amennyiben szerződésmódosításra kerül sor, akkor a feleknek fokozott körültekintéssel kell eljárniuk. A Kbt. 141. § (2) bekezdése a leírt esetben nem alkalmazható, mivel a szerződés ellenértéke nem változik. Nem alkalmazható a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja sem, mivel a szerződés nem rögzítette minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon, egyértelműen a szerződés ezen tartalmi eleme későbbi változásának pontos feltételeit és tartalmát. A Kbt. 141. § (4) bekezdés b) pontja sem alkalmazható, mivel nincsen a teljesítendő feladatokban új elem. Nem alkalmazható továbbá a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja sem, mivel a rendelkezésre álló információk alapján nem következett be olyan előre nem látható körülmény, ami indokolná az előleg összegének növelését. Végezetül a Kbt. 141. § (6) bekezdése esetén is fokozott mérlegelést igényel, hogy a

megnövelt összegű előleg az eredeti eljárásban lehetővé tette volna-e más ajánlattevő részvételét, illetve a gazdasági egyensúlyt az ajánlattevőként szerződő fél javára változtatja-e meg.

26. kérdés

Utólagosan, szerződésmódosítással jogszerű-e a részszámlázás lehetőségének biztosítása, és amennyiben igen, megfelelő jogcím-e a Kbt. 135. § (2) bekezdése?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a részszámlázás lehetősége biztosítható szerződésmódosítással, ha az a Kbt. 135. §-ában és a Kbt. 141. §-ában meghatározott feltételeknek megfelel. A Kbt. 135. § (2) bekezdése nem megfelelő „jogcím”, mivel az nem a részszámlázásról szól.

A Kbt. 141. §-a pedig magának a szerződés módosításának a feltételeit tartalmazza.

A Kbt. 141. § (2) és (4) bekezdései szerinti szerződésmódosítási jogalapok álláspontunk szerint a részszámlázás utólagos lehetővé tétele esetében sem alkalmazhatók, az előző kérdésre adott válaszban foglalt indokokhoz hasonlóan, vagyis arra tekintettel, hogy nem változik a szerződéses ellenszolgáltatás, a szerződés ezen tartalmi eleme későbbi változásának pontos feltételeit és tartalmát a szerződés nem tartalmazta előre megismerhető módon és egyértelműen, a teljesítendő feladatokban nincs új elem és a rendelkezésünkre álló adatok alapján nem áll fenn az előre nem láthatóság feltétele sem.

A Kbt. 141. § (6) bekezdése esetén is fokozott mérlegelést igényel, hogy a részszámlázás lehetőségének feltüntetése az eredeti eljárásban lehetővé tette volna-e más ajánlattevő részvételét, illetve a gazdasági egyensúlyt az ajánlattevőként szerződő fél javára változtatja-e meg.

Összeállította:
Dr. Vén Gergely
jogi tanácsadó
Közbeszerzési Hatóság

JOGORVOSLATI AKTUALITÁSOK

D. 303/24/2018. számú határozat

A határozattal érintett tárgyak: A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1), (2) bekezdését, a Kbt. 71. § (1) bekezdését, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontját azzal, hogy a hiánypótlásban csatolt hiányos okirat vonatkozásában a hiánypótlás lehetőségét nem biztosította, és az ajánlat érvénytelenségéről jogsértően döntött. A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (2) bekezdésében rögzített esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód alapelvét is, tekintettel arra, hogy a benyújtott ajánlatokat nem egyenlő mércével bírálta el.

Tényállás

Az ajánlatkérő (önkormányzat) a Kbt. Második Része szerint nyílt eljárást indított közvilágítási szolgáltatás megrendelésére, melynek ajánlati felhívását 2017. december 29-én adta fel.

Az ajánlati felhívás tartalmazta a közbeszerzés ismertetését.

A felhívás szerint a szerződés időtartama: 144 hónap. A szerződés nem hosszabbítható meg.

Az ajánlati felhívás III.1.1) pontjában az ajánlatkérő – többek között – a következő előírást tette:

„Alkalmatlan az ajánlattevő, ha nem rendelkezik a Magyar Energia és Közműszolgáltatási Hivatal (MEKH) közvilágítás üzemeltetői engedélyével.

Ajánlattevő a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 26. § (1) bekezdés b) pontja, és a 26. § (3) bekezdése alapján mutassa be a Magyar Energia és Közműszolgáltatási Hivatal (MEKH) közvilágítás üzemeltetői engedélyére vonatkozó igazolásának másolatát.”

Az ajánlati felhívás VI.3) További információk pontjának 9. alpontjában a következő feltétel szerepelt:

„Az ajánlattevőnek be kell csatolnia az EON által kiadott, FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatot, amely FAM közvilágítás aktív elem

üzemeltetés, karbantartás, új lámpák felszerelése, régi lámpatestek bontása tevékenységek elvégzésére jogosít. Amennyiben ajánlattevő nem rendelkezik nevezett dokumentummal vagy nem csatolja ajánlatában, ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánítja az ajánlatot.”

A 2018. február 6. 11.00 óra ajánlattételi határidőig ajánlatot tettek a kérelmezőkön (tagjai a jelen ismertetés szerint P Kft. és K Kft. közös ajánlattevők) kívül a jelen ismertetés szerint U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők.

A kérelmezők ajánlatában „FAM technológia alkalmassági nyilatkozat, minősítés meghosszabbítása” elnevezésű dokumentum volt található, mely szerint „közvilágítás aktív elemjavítás, karbantartás” tevékenységre vonatkozóan 2018. február 18-ig meghosszabbításra került a K Kft. FAM típus technológiai alkalmassági nyilatkozata.

Az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők az ajánlatukban csatolták a 2017. július 26-án kiadott „FAM technológiai alkalmassági nyilatkozat, minősítés” elnevezésű dokumentumot, amely a következőket is tartalmazza:

Az S Kft.-t az eljárás során a mérőhelyi beavatkozás, közvilágítás aktív elem karbantartás – beleértve a lámpatest bekötővezeték áramkötésének (kötőelem) javítását és cseréjét is –, valamint közvilágítási lámpatest fel- és leszerelés és csatlakozó szerelés tevékenységek, ill. gyengeáramú rendszer nullázása, tartók felszerelése vonatkozásában „M” (megfelelt) kategóriába soroltuk be.

A besorolás és a mellékelt FAM audit jegyzőkönyv alapján a vállalkozó FAM közvilágítás aktív elem karbantartás, közvilágítási lámpatest fel- és leszerelés tevékenység, csatlakozó szerelés illetve gyengeáramú rendszer nullázása, tartók felszerelése végzésére alkalmas.

A minősítés egy év időtartamra, azaz 2018. július 31-ig, ill. visszavonásig érvényes.

Az ajánlatkérő hiánypótlási és felvilágosítás kérési felhívást bocsátott ki 2018. április 20-án, melynek a kérelmezőkre vonatkozó 5. pontjában a következő szerepelt:

A K Kft. közös ajánlattevő az ajánlat 167. oldalán a „FAM technológia alkalmassági nyilatkozat, minősítés meghosszabbításáról” szülő, EON által kiadott nyilatkozatot csatolta. Az ajánlati felhívás VI.3) pontjának 9. bekezdése alapján kérjük, benyújtani szíveskedjenek azt az EON által kiadott, FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatot, amely FAM közvilágítás aktív elem üzemeltetés, karbantartás, új lámpák felszerelése, régi lámpatestek bontása tevékenységek elvégzésére jogosítja ajánlattevőt.

A kérelmezők a 2018. április 24-én kelt hiánypótlásukban csatolták az EON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. által 2018. február 15-én a K Kft. részére kiadott „FAM technológiai alkalmassági nyilatkozat, minősítés” elnevezésű dokumentumot, amely a következőket is tartalmazta:

A vizsgálat során feltárt hiányosságok pótlása megtörtént 2018.02.15-vel. A K Kft.-t az eljárás során a közvilágítás aktív elem karbantartás - beleértve a lámpatest bekötővezeték áramkötésének (kötőelem) javítását és cseréjét is -, valamint közvilágítási lámpatest fel- és leszerelés és csatlakozó szerelés tevékenységek, ill. gyengeáramú rendszer nullázása, tartók felszerelése vonatkozásában „M” (megfelelt) kategóriába soroltuk be.”

A besorolás és a mellékelt FAM audit jegyzőkönyv alapján a vállalkozó FAM közvilágítás aktív elem karbantartás, közvilágítási lámpatest fel- és leszerelés tevékenység, csatlakozó szerelés, illetve gyengeáramú rendszer nullázása, tartók felszerelése végzésére alkalmas.

A minősítés 2020. február 16-ig, ill. visszavonásig érvényes.

Az ajánlatkérő 2018. április 27-i keltezéssel felhívta az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevőket a kizáró okok és az alkalmassági követelmények eljárást megindító felhívásban előírt igazolásainak benyújtására a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerint.

Az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők az igazolásokat a 2018. május 4-i határidőig benyújtották.

Az ajánlatkérő 2018. május 7-én hiánypótlásra hívta fel az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevőket, melyet határidőben teljesítettek.

Az ajánlatkérő 2018. május 7-én elkészítette és valamennyi ajánlattevő részére megküldte az összegezt.

Az összegezés szerint az eljárás nyertesei az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők lettek.

Az összegezés V.2.11) pontja szerint a kérelmezők ajánlata érvénytelen lett. Az ajánlatkérő a kérelmezők ajánlatának érvénytelenségét a következőkkel indokolta:

Ajánlattevő a hiánypótlási, ellentmondás tisztázására szóló felhívást és felvilágosítás kérést követően sem nyújtotta be az EON által kiadott, FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatot, amely FAM közvilágítás aktív elem üzemeltetésére jogosítja fel ajánlattevőt, így ajánlata a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen.

A kérelmezők 2018. május 10-én előzetes vitarendezési kérelmet nyújtottak be a 2018. május 7-i hiánypótlási felhívás kapcsán, valamint arra hivatkozással, hogy az ajánlatkérő nem értékelte az ajánlatokat és nem hozott döntést a Kbt. szabta határidőn belül.

Az ajánlatkérő az előzetes vitarendezési kérelmet 2018. május 17-i keltezésű válaszában elutasította.

A kérelmezők 2018. május 30-án jogorvoslati kérelmet nyújtottak be.

A Döntőbizottság a D.200/23/2018. számú határozatában megállapította, hogy az ajánlatkérő az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők felé kiadott hiánypótlási felhívás körében megsértette a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontját, ezért a Döntőbizottság megsemmisítette az ajánlatkérő 2018. május 7-én kelt hiánypótlási felhívását és az ezt követően hozott valamennyi döntését. A Döntőbizottság megállapította, hogy a termékleírás vonatkozásában kiadott hiánypótlás a Kbt. 71. § (8) bekezdésének b) pontjába ütközött, mert a hiánypótlás a termékleírás ajánlati kötöttséggel érintett tartalmát módosíthatja, amely a Kbt.-ben szabályozott hiánypótlási korlátba ütközik.

Az ajánlatkérő 2018. augusztus 15-én elkészítette és valamennyi ajánlattevő részére megküldte az új eljárást lezáró döntést tartalmazó írásbeli összegezt.

Az összegezés szerint az eljárás eredménytelen, mindkét benyújtott ajánlat érvénytelen lett.

Az ajánlatkérő a kérelmezők ajánlatának érvénytelenségét a 2018. május 7-i összegezés V.2.11) pontjával egyezően indokolta.

A jogorvoslati kérelem

A kérelmezők jogorvoslati kérelme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (1), (2) és (3) bekezdés, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pont, a Kbt. 69. § (1), (2) és (3) bekezdés, a Kbt. 71. §, a Kbt. 77. § (4) bekezdés rendelkezéseit, jogsértően nyilvánította érvénytelenné a kérelmezők ajánlatát. Az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők által becsatolt FAM alkalmassági engedély szövegszerű tartalma megegyezik a kérelmezők FAM engedélyében található, tényleges tevékenységek elvégzésére jogosító szövegszerű tartalommal, melyre tekintettel az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (2) bekezdését is.

Az ajánlatkérő észrevétele

Az ajánlatkérő alaptalanság miatt kérte a jogorvoslati kérelem elutasítását.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a határozatában megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (2) bekezdését, a Kbt. 69. § (1), (2) bekezdését, a Kbt. 71. § (1) bekezdését, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontját, ezért a Döntőbizottság megsemmisítette az ajánlatkérő 2018. augusztus 15-i eljárást lezáró döntését, valamint az ajánlatkérő jelen közbeszerzési eljárásában ezt követően hozott döntéseit. A Döntőbizottság az ajánlatkérőt bírság megfizetésére kötelezte.

A Döntőbizottság határozatának indokolása szerint:

Az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárását 2017. december 29. napján indította meg, így a jelen jogorvoslati eljárásra a Kbt. e napon hatályos rendelkezései az irányadók.

A Döntőbizottság a következő indokokra tekintettel megállapította, hogy a kérelmezők jogorvoslati kérelme alapos.

A kérelmezők által a jogorvoslati kérelmükben megjelölt, az ajánlatkérő által megsértett jogszabályi rendelkezések:

A Kbt. 2. § (1) bekezdése szerint a közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő köteles biztosítani, a gazdasági szereplő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát.

(2) Az ajánlatkérőnek esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot kell biztosítania a gazdasági szereplők számára.

(3) Az ajánlatkérő és a gazdasági szereplők a közbeszerzési eljárásban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A joggal való visszaélés tilos.

A Kbt. 69. § (1) bekezdése alapján az ajánlatok és részvételi jelentkezések elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

(2) Az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlat vagy részvételi jelentkezés érvénytelen, és hogy van-e olyan gazdasági szereplő, akit az eljárásból ki kell zárni. Az ajánlatkérő a bírálat során az alkalmassági követelmények, a kizáró okok és a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok előzetes ellenőrzésére köteles az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatot elfogadni, valamint minden egyéb tekintetben a részvételi jelentkezés és az ajánlat megfelelését ellenőrizni, szükség szerint a 71-72. § szerinti bírálati cselekményeket elvégezni. Az ajánlatkérő az egységes európai közbeszerzési dokumentum szerinti nyilatkozattal egyidejűleg – több szakaszból álló eljárásban a részvételi szakaszban – ellenőrzi a nyilatkozatban feltüntetett, a (11) bekezdés szerint elérhető adatbázisok adatait is.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak alapján megfelelőnek talált ajánlatokat az ajánlatkérő az értékelési szempontok szerint értékeli.

A Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles az összes ajánlattevő és részvételre jelentkező számára azonos feltételekkel biztosítani a hiánypótlás lehetőségét, valamint az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben található, nem egyértelmű kijelentés, nyilatkozat, igazolás tartalmának tisztázása érdekében az ajánlattevőtől vagy részvételre jelentkezőtől felvilágosítást kérni.

(3) A hiányok pótlása csak arra irányulhat, hogy az ajánlat vagy részvételi jelentkezés megfeleljen a közbeszerzési dokumentumok vagy a jogszabályok előírásainak. A hiánypótlás során az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben szereplő iratokat – ideértve a 69. § (4)-(5) bekezdése szerint benyújtandó dokumentumokat is – módosítani és kiegészíteni is lehet.

(6) Az ajánlatkérő köteles újabb hiánypótlást elrendelni, ha a korábbi hiánypótlási felhívás(ok)ban nem szereplő hiányt észlelt. Nem köteles az ajánlatkérő újabb hiánypótlást elrendelni, ha a hiánypótlással az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az ajánlatban vagy a részvételi jelentkezésben korábban nem szereplő gazdasági szereplőt von be az eljárásba, és e gazdasági szereplőre tekintettel lenne szükséges az újabb hiánypótlás, feltéve, hogy az eljárást megindító felhívásban feltüntette, hogy ilyen esetben nem – vagy csak az általa meghatározott korlátozással – rendel el újabb hiánypótlást. A korábban megjelölt hiány a későbbi hiánypótlás során már nem pótolható.

(7) Az ajánlatkérő kizárólag az (1)-(2) bekezdésben foglaltak szerint és csak olyan felvilágosítást kérhet, amely az ajánlatok vagy részvételi jelentkezések elbírálása érdekében szükséges.

(8) A hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és

b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

(9) A 76. § (3) bekezdés b) pontja szerinti értékeléshez az ajánlatkérő által bemutatni kért szakemberek személye hiánypótlás keretében csak a (4) bekezdésben foglalt esetben és csak úgy változhat, hogy a hiánypótlásban az értékeléskor figyelembe veendő minden releváns körülmény tekintetében a korábbival legalább egyenértékű

szakember kerül bemutatásra. Ha a hiánypótlás során a korábbinál nagyobb tapasztalattal, magasabb képzettséggel rendelkező személy kerül bemutatásra, az ajánlatkérő az értékeléshez akkor is csak az általa pótolta szakember adatait veheti figyelembe, a hiánypótlás ilyenkor is csak az érvényessé tételt szolgálja, és nem eredményezi az értékeléskor figyelembe veendő tényezők változását. Ha a 76. § (3) bekezdés b) pontja szerinti értékeléshez bemutatott szakemberekre vonatkozó, a felolvasólapon feltüntetett adat és az ajánlatban a szakemberre vonatkozóan csatolt dokumentum tartalma között ellentmondás van, és nem sikerül felvilágosítás vagy a már bemutatott szakemberre vonatkozó dokumentum hiánypótlása keretében a felolvasólapon feltüntetett adatot alátámasztani, az ajánlatkérő az értékeléskor – feltéve, hogy az a felolvasólapon szereplő adatnál az értékeléskor kevésbé kedvező – azt az adatot veszi figyelembe, amelyet a szakemberre vonatkozóan csatolt dokumentumok alátámasztanak. Az ajánlatkérő az értékelt adat ezen megállapított értékéről az eljárásban részt vevő minden ajánlattevőt, az érték megállapítását követően haladéktalanul, egyidejűleg értesít. Ha a felolvasólapon feltüntetett adat és a szakemberre vonatkozóan csatolt dokumentum tartalma között olyan ellentmondás áll fenn, hogy a felolvasólapon szereplő adat az értékeléskor kevésbé kedvező, az értékeléskor a felolvasólapon szereplő adatot kell figyelembe venni.

(10) Az ajánlatkérő köteles meggyőződni arról, hogy a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása az e §-ban foglaltaknak megfelel. A (3) vagy (8)-(9) bekezdés rendelkezéseinek megsértése esetén, vagy ha a hiánypótlást, felvilágosítás megadását nem, vagy nem az előírt határidőben teljesítették, kizárólag az eredeti ajánlati vagy részvételi jelentkezési példányt (példányokat) lehet figyelembe venni az elbírálás során.

A Kbt. 73. § (1) bekezdése alapján az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha

e) egyéb módon nem felel meg az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek, ide nem értve a részvételi jelentkezés és az ajánlat ajánlatkérő által előírt formai követelményeit.

A Kbt. 77. § (4) bekezdése szerint az eljárás nyertese az az ajánlattevő, aki az értékelési szempontok szerint a legkedvezőbb ajánlatot tette és ajánlata érvényes.

A Kbt. irányadó rendelkezései alapján a Kbt. 69. § (1) bekezdése szerint az elbírálás során az ajánlatkérőnek teljes körűen meg kell vizsgálnia az ajánlat érvényességét, hogy az adott ajánlat megfelel-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlatkérő a Kbt. 69. § (3) bekezdése értelmében köteles az előírtaknak nem megfelelő ajánlat érvénytelenné nyilvánítására.

A Kbt. kógens szabályozása alapján az ajánlatkérő az ajánlat érvényességének megítélése során a közbeszerzési dokumentumokhoz és a jogszabályokhoz kötött, a közbeszerzési dokumentumokban előírtakon nem terjeszkedhet túl. A bírálat során hiány, hiányosság, vagy nem egyértelműség esetén az ajánlatkérő a Kbt. 71. §-át köteles alkalmazni, az ajánlattevő pedig az ajánlatkérő hiánypótlási felhívása, illetve felvilágosításkérése esetén az ajánlat hiányát vagy hiányosságát, illetve nem egyértelműségét pótolhatja. A Kbt. 71. § (3) bekezdése alapján a hiányok pótlása csak arra irányulhat, hogy az ajánlat megfeleljen a közbeszerzési dokumentumok vagy a jogszabályok előírásainak. A hiánypótlás során a Kbt. 71. § (3) bekezdése szerint az ajánlatban szereplő iratokat – ideértve a 69. § (4)-(5) bekezdése szerint benyújtandó dokumentumokat is – módosítani és kiegészíteni is lehet, továbbá a Kbt. 71. § (5) bekezdése szerint önkéntes hiánypótlásra is lehetőség van.

A Kbt. 71. § (6) bekezdése korlátozza a hiánypótlás lehetőségét, az ajánlatkérő újabb hiánypótlást csak a korábbi hiánypótlási felhívásban nem szereplő hiányra köteles elrendelni, és a korábban megjelölt hiány a későbbi hiánypótlás során az ajánlattevő által sem pótolható. A Kbt. 71. § (6) bekezdésében meghatározott korlát azonban az ajánlatkérő által korábban feltárt, az ajánlatban található hiányra vonatkozik, amennyiben tehát az ajánlattevő a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott valamely kötelező tartalmi követelménynek nem tesz eleget, és az eredeti ajánlatból hiányzó iratot csatol a hiánypótlásában, ezen okirat bírálata csak a hiánypótlott irat alapján kezdődhet meg, amely esetben ajánlatkérőnek a Kbt. 71. § (1) bekezdése

szerint kell eljárnia, kivéve, ha a hiánypótlás a Kbt. 71. § (8), (9) bekezdésébe ütközne.

A nyílt eljárásban a Kbt. 81. § (11) bekezdése szerint az ajánlattevő az ajánlatához az ajánlattételi határidő lejártától kötve van, amely azt jelenti, hogy az ajánlattevő az ajánlatkérő által a Kbt. 76. § (2) bekezdése alapján meghatározott értékelési szempontokra az ajánlatát az ajánlattételi határidő lejártáig köteles megtenni, az ajánlat nyílt eljárásban az ajánlattételi határidő lejárta után hiánypótlás vagy felvilágosításkérés keretében nem pótolható, ha az a Kbt. 71. § (8), (9) bekezdésében meghatározott korlátokba ütközik.

A hiánypótlás, illetve a felvilágosításkérés korlátait a Kbt. 71. § (8), (9) bekezdése rögzíti. Ennek értelmében a hiánypótlás nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével; és az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja; a Kbt. 76. § (3) bekezdés b) pontja szerinti értékeléshez az ajánlatkérő által bemutatni kért szakemberek személyének hiánypótlása esetében a Kbt. 71. § (9) bekezdésének alkalmazásával kell eljárni.

Az ajánlatkérő a hiánypótlott ajánlatot a Kbt. 71. § (10) bekezdése szerint köteles elbírálni.

A fenti bírálati cselekmények elvégzése hiányában az ajánlat érvényességéről vagy érvénytelenségéről jogszzerű döntés nem hozható.

A konkrét esetben az ajánlatkérő a felhívás VI.3) További információk 9. alpontjában az ajánlat kötelező tartalmi követelményeként meghatározta az alábbiakat: „Az ajánlattevőnek be kell csatolnia az EON által kiadott, FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatot, amely *FAM közvilágítás aktív elem üzemeltetés, karbantartás, új lámpák felszerelése, régi lámpatestek bontása tevékenységek* elvégzésére jogosít. Amennyiben ajánlattevő nem rendelkezik nevezett

dokumentummal vagy nem csatolja ajánlatában, ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánítja az ajánlatot.”

A VI.3) 9. alpontban az ajánlatkérő kötelező tartalmi előírást tett, amelynek hiánya vagy hiányossága, illetve nem egyértelműség esetén az ajánlatkérő a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint volt köteles eljárni, melynek alapján az ajánlatkérő a kérelmező esetében 2018. április 20-án hiánypótlást alkalmazott, az előírt nyilatkozat benyújtását kérte.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a jelen hiánypótlás megadása nem ütközik a Kbt. 71. § (8)- (9) bekezdésébe, ezen belül a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontja szerint nem a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozik.

A kérelmezők ajánlata a felhívás VI.3) 9. alpontjában meghatározott feltétel tekintetében hiányos volt, mert a kérelmezők által a 2018. február 6-i ajánlattételi határidőig benyújtott eredeti ajánlat nem tartalmazott FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatot, a kérelmezők ugyanis a „FAM technológia alkalmassági nyilatkozat, minősítés meghosszabbításáról” csatoltak az eredeti ajánlatukban okiratot.

Míndezek alapján az ajánlatkérő a kérelmezők esetében a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint jogszerűen rendelt el 2018. április 20-án hiánypótlást az eredeti ajánlatból hiányzó FAM nyilatkozat pótlására, a hiánypótlási felhívás tartalma szerint a hiányzó FAM nyilatkozat pótlására vonatkozott.

A kérelmezők a fentiekre vonatkozó hiánypótlást akként teljesítették, hogy a hiánypótlásukban benyújtották a 2018. február 15-én kelt 2020. február 16-ig, illetve visszavonásig érvényes K Kft.-t illető FAM nyilatkozatot.

A kérelmezők eredeti ajánlata és hiánypótlása alapján megállapítható, hogy a K Kft. az ajánlattétel időpontjában rendelkezett FAM engedéllyel, amelyet az eredeti ajánlatban a kérelmezők elmulasztottak benyújtani. A K Kft. azonban a 2018. április 20-án elrendelt hiánypótlás időpontjában már a 2018. február 15-én kiadott FAM engedéllyel rendelkezett, ezért a hiánypótlás időpontjában az érvényét veszített FAM engedélyt már nem csatolhatta, a K Kft. a felhívás VI.3) 9. alpontjában előírt új FAM nyilatkozatot először a hiánypótlásában csatolhatta.

A kérelmezők esetében ezért az ajánlat bírálata során figyelembe kell venni a hiánypótlásban csatolt, 2018. február 15-i FAM engedélyt.

A fentiekben kifejtettek tükrében a felhívás VI.3) 9. alpontjában az ajánlatkérő olyan kötelező tartalmi előírást tett, amelynek hiánya esetén az ajánlatkérő a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint volt köteles eljárni, a hiánypótlás megadásának ezen esete nem ütközik a Kbt. 71. § (8), (9) bekezdésében meghatározott korlátokba.

A kérelmezők az ajánlati felhívás VI.3) 9. alpontjában előírt kötelező tartalmi követelménynek az eredeti ajánlatukban nem tettek eleget, az eredeti ajánlatból hiányzott a felhívás VI.3) 9. alpontjában előírt FAM nyilatkozat. A kérelmezők az ajánlati felhívás VI.3) 9. alpontjában előírt FAM nyilatkozatot a 2018. április 24-i hiánypótlásukban pótolták, a hiánypótlás egy újonnan kiállított és ez idáig az ajánlatban nem szereplő okiratot tartalmazott, az új okirat vonatkozásában ezért az ajánlat bírálata a hiánypótlott irat alapján kezdődhetett meg, amely esetben ajánlatkérőnek a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint kellett volna eljárni, mivel ezen új okirat bírálata korábban nem történt meg.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmezők hiánypótlásában csatolt 2018. február 15-én kelt FAM nyilatkozat a felhívás VI.3) 9. alpontjában előírt tevékenységek közül, az ajánlatkérő által az érvénytelenség okaként megállapított „FAM közvilágítás aktív elem üzemeltetés” kitéltelt – a kérelmezők által sem vitatottan – nem tartalmazta.

A Döntőbizottság a vizsgálata során értékelte, hogy a kérelmezők az előzetes vitarendezési kérelmükben az EON 2018. augusztus 16-i email válaszára, a jogorvoslati kérelmükben az EON 2018. augusztus 24-én kelt levelére, továbbá arra hivatkoztak, hogy üzemviteli megállapodással is rendelkeznek. A kérelmezőknek azonban a közbeszerzési eljárásban az ajánlatukban, illetve hiány vagy hiányosság esetén szabályszerű hiánypótlásban kell igazolniuk, hogy a FAM nyilatkozatuk az ajánlati felhívás VI.3) 9. alpontjában előírt „FAM közvilágítás aktív elem üzemeltetés” tevékenységre kiterjed, mely hiányosság az EON válaszai szerint pótolható.

Az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban ugyanis kötelezően meghatározta, hogy a FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatnak a „FAM

közvilágítás aktív elem üzemeltetés” tevékenyegyet is tartalmaznia kell, amely tartalmi követelményt a kérelmezők által a 2018. április 24-én elkészített hiánypótlás nem rögzítette, ezért a hiánypótlásban csatolt FAM nyilatkozat hiányos volt, mely hiányosság az EON nyilatkozatok szerint pótolható, így az új okirat tekintetében az ajánlatkérőnek a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint kell eljárnia a hiányosság pótlása érdekében.

Mindezek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1), (2) bekezdését, a Kbt. 71. § (1) bekezdését, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontját, a kérelmezők ajánlatának bírálatát jogsértően végezte el.

A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (2) bekezdésében rögzített esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód alapelvét is, tekintettel arra, hogy a benyújtott ajánlatokat nem egyenlő mércével bírálta el.

A Döntőbizottság értékelte a rendelkezésére álló bizonyítékokat és megállapította, hogy az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők eredeti ajánlatában csatolt „FAM technológiai alkalmassági nyilatkozat, minősítés” elnevezésű dokumentum az audit eljárás vonatkozásában tartalmazta ugyan a „közvilágítás üzemeltetés, korszerűsítés” kifejezést, azonban az ajánlatkérő által előírt „közvilágítás aktív elem üzemeltetés” kifejezést nem.

Az S Kft. és a kérelmezők FAM technológiára vonatkozó alkalmassági nyilatkozatának összevetése alapján megállapítható, hogy a FAM nyilatkozatok a besorolás alapján mindkét gazdasági társaság esetében ugyanazon tevékenységekre vonatkozó alkalmasságot igazoltak.

A fentiek alapján az U Kft. és S Kft. közös ajánlattevők ajánlata is hiányos volt az előírt üzemeltetés tekintetében.

Mindezek alapján az ajánlatkérő a benyújtott ajánlatok bírálata során a Kbt. 2. § (2) bekezdésének a sérelmével járt el.

D. 329/10/2018. számú határozat

A határozattal érintett tárgyak: Az ajánlatkérő jogszerűen állapította meg a kérelmező ajánlatának az érvénytelenségét a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja

alapján, tekintettel arra, hogy a kérelmező a korábban felhívott hiányt az előzetes vitarendezési eljárásban már nem pótolhatta. A termék származási országának megjelölése lényeges szempont az ajánlat bírálata során. Az ajánlatkérő jogszerűen nyilvánította érvénytelenné a kérelmező ajánlatát a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel arra, hogy a kérelmező az ajánlati biztosítékot nem bocsátotta határidőben az ajánlatkérő rendelkezésére.

Tényállás

Az ajánlatkérő (kötségvetési szerv) gépjárművek beszerzésére a Kbt. Második része szerinti nyílt eljárást indított, melyre vonatkozó ajánlati felhívást 2018. április 13-án adta fel.

Az ajánlatkérő az ajánlati felhívás VI.1.3. pontjában az alábbiakat írta elő:

„Ajánlatkérő ajánlati biztosítékot ír elő: 1. rész tekintetében 1 000 000 Ft, 2. rész tekintetében: 1 600 000 Ft, 3. rész tekintetében: 3 800 000 Ft, 4. rész tekintetében: 900 000 Ft. Átutalás esetén Ajánlatkérő 10032000-00329905-00000000 számú bankszámlájára kell teljesíteni. Az átutaláson fel kell tüntetni a befizetés jogcímét. Az átutalás megtörténtét igazoló bizonylatot az ajánlathoz csatolni kell. Továbbiak lásd: KD.”

Az ajánlatkérő közbeszerzési dokumentumokat is biztosított az ajánlattevők részére.

A közbeszerzési dokumentumok 8.2. pontjában az ajánlatkérő előírta:

„Az Ajánlattevőnek az általa ajánlott termékekről a közbeszerzési dokumentumok részét képező terméklistát kell elkészítenie (Árazatlan terméklisták) és ajánlata részeként benyújtania, melyben egyértelműen fel kell tüntetnie a megajánlott gépjármű gyártmányát, típusát és származási helyét.”

Az ajánlatkérő a Közbeszerzési Dokumentumok 11. pontjában írta elő:

„11. Az ajánlati biztosíték előírása

11.1. Ajánlati biztosíték: Az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához köti, melynek összegszerű mértéke: 1. rész tekintetében 1.000.000 Ft, 2. rész tekintetében: 1.600.000 Ft, 3. rész tekintetében: 3.800.000 Ft, 4. rész tekintetében: 900.000 Ft.

- Az ajánlati biztosíték az ajánlattevő választása szerint teljesíthető:

- óvadékként az előírt pénzüsszegnek a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (1132 Budapest, Visegrádi utca 49.) Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00329905-00000000 bankszámlájára történő befizetéssel, átutalással (közlemény rovatban az eljárás elnevezése kerüljön, a beazonosítás végett) (...)

11.2. Az ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátásának határideje azonos az ajánlat benyújtásának határidejével. (...)

11.4. Az Ajánlattevő az ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátását az ajánlatában köteles úgy igazolni, hogy az eredeti igazolást az ajánlathoz mellékelve, annak részeként nyújtja be.

Az ajánlattételi határidőre 2018. június 25-ére a jelen ismertetés szerint P Kft., és a kérelmező (közös ajánlattevőként egy másik gazdasági szereplővel) nyújtott be ajánlatot.

Az ajánlatkérő a 2018. július 13-i hiánypótlási felhívásban közölte, hogy a kérelmezői közös ajánlattevő elmulasztotta benyújtani az ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátásának igazolását, kérte annak pótlását.

Az ajánlatkérő a hiánypótlási felhívásban hivatkozott a közbeszerzési dokumentumok 8.2. pontjára is, rámutatott, hogy a kérelmezői közös ajánlattevő a műszaki ajánlatában nem tüntette fel a megajánlott gépjármű származási helyét. Kérte, hogy hiánypótlás keretében adja meg a műszaki ajánlata részeként a megajánlott gépjárművek származási helyét.

A kérelmező benyújtotta a hiánypótlását. A hiánypótlás tartalmazott egy excell formátumú Ártáblázatot, és a megajánlott Ford Transit Custom kombi származási helyének megjelölését.

A kérelmező a hiánypótlásban csatolta az ajánlati biztosíték átutalására vonatkozó bankszámla kivonatokat. A dokumentumokban számlaterhelés dátumának 2018. június 25-ét jelölte meg az igazolást kiállító bank.

Az ajánlatkérő 2018. augusztus 28-án küldte meg a Kbt. 79. § (1) bekezdése szerint a kérelmező ajánlatának érvénytelenségéről, és a Kbt. 69. § (4) pontja szerinti igazolások benyújtására vonatkozó levelét.

a) Közölte, hogy a kérelmező (közös ajánlattevő) ajánlata érvénytelen az eljárás mindhárom része tekintetében a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel arra, hogy az előírt ajánlati biztosítékokat nem bocsátotta határidőben rendelkezésre ajánlatkérő számára, ugyanis az ajánlattevő által átutalt ajánlati biztosítékok ajánlatkérő pénzforgalmi számlaszámán a 2018. június 25. 13:30 órai bontási időpont után kerültek jóváírásra.

Tehát megállapítható, hogy az ajánlati kötöttség beálltaig (2018. június 25. 13:30) nem bocsátotta rendelkezésre ajánlatkérő számára közös ajánlattevő az ajánlati biztosítékokat, erre való tekintettel közös ajánlattevő ajánlata érvénytelen az eljárás mindhárom része tekintetében.

b) Továbbá a kérelmező (közös ajánlattevő) ajánlata a Kbt. 74. § (2) bekezdés b) pontja alapján kizárásra kerül az eljárás 2. és 3. része vonatkozásában, tekintettel arra, hogy megállapítható, hogy közös ajánlattevő által az eljárás 2. és 3. részére megajánlott gépjármű származási helye: Törökország. Ezen országból származó áruk számára ajánlatkérő nem köteles nemzeti elbánást biztosítani, erre való tekintettel ajánlatkérő nem biztosítja közös ajánlattevő ajánlatának 2. és 3. része vonatkozásában megajánlott áru számára a Kbt. 2. § (5) bekezdés szerinti nemzeti elbánást és megállapításra kerül ezen két rész vonatkozásában a Kbt. 74. § (2) bekezdés b) pont szerinti kizárás.

A jogorvoslati kérelem

A kérelmező kérte, hogy a Döntőbizottság állapítsa meg az ajánlatkérő jogsértését és semmisítse meg az ajánlatkérő azon döntését, melyben a kérelmező ajánlatát érvénytelenné nyilvánította.

Az ajánlatkérő észrevétele

Az ajánlatkérő kérte a Döntőbizottságot, hogy alaptalanság miatt utasítsa el a kérelmet.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet elutasította.

A határozat indokolása szerint:

A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő tárgyi közbeszerzési eljárását 2018. április 13. napján

indította, így e jogorvoslati eljárásra is a Kbt. ezen a napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

A jogorvoslati kérelem vizsgálata során a Döntőbizottságnak azt kellett áttekintenie, hogy az ajánlatkérő jogszerűen állapította-e meg a kérelmező ajánlatának érvénytelenségét az összegezésben megfogalmazott indokok szerint.

Az 1. kérelmi elem vizsgálatakor alkalmazott releváns jogszabályhelyek.

A Kbt. 2. § (5) bekezdése szerint az Európai Unióban letelepedett gazdasági szereplők és a közösségi származású áruk számára a közbeszerzési eljárásban nemzeti elbánást kell nyújtani. Az Európai Uniót kívül letelepedett gazdasági szereplők és a nem közösségi származású áruk számára a közbeszerzési eljárásban nemzeti elbánást Magyarországnak és az Európai Uniót a közbeszerzések terén fennálló nemzetközi kötelezettségeivel összhangban kell nyújtani.

A Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles az összes ajánlattevő és részvételre jelentkező számára azonos feltételekkel biztosítani a hiánypótlás lehetőségét, valamint az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben található, nem egyértelmű kijelentés, nyilatkozat, igazolás tartalmának tisztázása érdekében az ajánlattevőtől vagy részvételre jelentkezőtől felvilágosítást kérni.

A Kbt. 71. § (6) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles újabb hiánypótlást elrendelni, ha a korábbi hiánypótlási felhívás(ok)ban nem szereplő hiányt észlelt. Nem köteles az ajánlatkérő újabb hiánypótlást elrendelni, ha a hiánypótlással az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az ajánlatban vagy a részvételi jelentkezésben korábban nem szereplő gazdasági szereplőt von be az eljárásba, és e gazdasági szereplőre tekintettel lenne szükséges az újabb hiánypótlás, feltéve, hogy az eljárást megindító felhívásban feltüntette, hogy ilyen esetben nem - vagy csak az általa meghatározott korlátozással - rendel el újabb hiánypótlást. A korábban megjelölt hiány a későbbi hiánypótlás során már nem pótolható.

A Kbt. 71. § (8) bekezdése szerint a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és

b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

A Kbt. 71. § (10) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles meggyőződni arról, hogy a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása az e §-ban foglaltaknak megfelel. A (3) vagy (8)-(9) bekezdés rendelkezéseinek megsértése esetén, vagy ha a hiánypótlást, felvilágosítást megadását nem, vagy nem az előírt határidőben teljesítették, kizárólag az eredeti ajánlati vagy részvételi jelentkezési példányt lehet figyelembe venni az elbírálás során.

A Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja szerint az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha egyéb módon nem felel meg az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek, ide nem értve a részvételi jelentkezés és az ajánlat ajánlatkérő által előírt formai követelményeit.

A Döntőbizottság elsődlegesen arra mutatott rá, hogy az ajánlatkérő egyértelműen előírta a közbeszerzési dokumentumok 8.2. pontjában, hogy az ajánlattevőknek be kell mutatni a megajánlott termék származási helyét. Ezt a kérelmező az ajánlatában nem tette meg. Az ajánlatkérő hiánypótlási felhívására pedig a 2018. július 17-én benyújtott hiánypótlásában egyértelműen akként nyilatkozott, hogy a megajánlott Ford Transit Custom kombi származási helye Törökország. Ezen adatok alapján nyilvánította az ajánlatkérő a kérelmező ajánlatát a Kbt. 74. § (2) bekezdés b) pontja alapján érvénytelenné. A kérelmező előzetes vita rendezési kérelme alapján az ajánlatkérő felvilágosítás kéréssel fordult a kérelmezői konzorcium felé, mivel a kérelemben foglaltak (mely szerint a termék Németországból származik) és a hiánypótlásban tett nyilatkozat között ellentmondás feloldását látta szükségesnek az ajánlatkérő.

A Döntőbizottság rámutatott arra, hogy a kérelmező csak ekkor nyilatkozott akként, hogy a megajánlott termék származási helye Németország. Az ajánlatkérő a kérelmezői konzorcium ajánlatát ezt követően a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján nyilvánította érvénytelenné és a Döntőbizottságnak ezt az érvénytelenségi okot kell az eljárása során az 1. kérelmi elemként vizsgálni.

A kérelmező alapjaiban félreértelmezte a Kbt. 80. § (4) bekezdése szerinti jogintézményt. Az abban foglaltak szerint az ajánlatkérőnek nem kötelezettsége, hanem csupán jogosultsága újabb hiánypótlás és felvilágosítás kérés kiadása. Arra is rámutatott a Döntőbizottság, hogy ezen jogszabályi lehetőség alkalmazása nem járhat az alapelvek sérelmével, és ugyanúgy alkalmazni kell a Kbt. 71. §-ában foglalt előírásokat. Ezen szempontok figyelembevételével nélkül ugyanis utóbb a Kbt. alapelveit sértő előnyhöz jutnának az előzetes vitarendezés alapján hiánypótló, vagy felvilágosítást adó ajánlattevők.

A kérelmezőt az ajánlatkérő felvilágosítás adására szólította fel, mivel a hiánypótlás során megadott adat és az előzetes vitarendezésben tett tájékoztatása között ellentmondás volt. A válaszában a kérelmező nem az ellentmondást oldotta fel, hanem módosította a hiánypótlás során tett nyilatkozatát, amelyet az ajánlatkérő jogszerűen elutasított.

A kérelmezői konzorcium az eljárás ezen szakaszában a korábban felhívott hiányt másképpen már nem pótolhatta, ez ellenétes lenne a Kbt. 71. § (6) bekezdése utolsó mondatával, valamint a verseny tisztaságával és az egyenlő bánásmód biztosításának az alapelveivel. A Döntőbizottság rámutatott arra is, hogy a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontja szerint nincs lehetőség a beszerzés tárgyának jellemzőire való hiánypótlására, a termék származási országa a termék elbírálása során fontos szempont a Kbt. rendszerében. A Döntőbizottság mindezek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő jogszerűen állapította meg a kérelmezői ajánlat érvénytelenségét a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja szerint.

A 2. kérelmi elem vizsgálatakor alkalmazott releváns jogszabályhelyek.

A Kbt. 54. § (1) – (4) bekezdései az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák:

(1) Az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötheti, amit az ajánlattevőnek az ajánlati kötöttség beálltaig a felhívásban meghatározott mértékben kell az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátania. Az ajánlattevőnek igazolnia kell, hogy a biztosítékot az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátotta. Az ajánlati biztosíték az ajánlati kötöttség megtartását biztosítja, az eljárás részvételi szakaszában a részvételt nem lehet biztosíték adásához kötni.

(2) Az ajánlati biztosíték az ajánlattevő választása szerint teljesíthető az előírt pénzüsszegnek az ajánlatkérő fizetési számlájára történő befizetésével, pénzügyi intézmény vagy biztosító által vállalt garancia vagy készfizető kezesség biztosításával, vagy biztosítási szerződés alapján kiállított - készfizető kezességvállalást tartalmazó - kötelezvénnnyel. A befizetés helyét, az ajánlatkérő fizetési számlaszámát, továbbá a befizetés igazolásának módját az ajánlati vagy ajánlattételi felhívásban meg kell határozni.

(3) Az ajánlati biztosíték mértékét az ajánlattevők esélyegyenlőségének biztosítása mellett, a felek ajánlati kötöttségének a (4) bekezdés szerinti megsértése esetére az ajánlatkérőnél előreláthatólag felmerülő költségek mértékére tekintettel kell megállapítani. Ha az ajánlatkérő lehetővé teszi a közbeszerzés egy részére történő ajánlattételt, az ajánlati biztosítékot és annak mértékét részenként kell előírnia.

(4) Ha az ajánlattevő az ajánlatát az ajánlati kötöttség ideje alatt visszavonja vagy a szerződés megkötése az ajánlattevő érdekkörében felmerült okból hiúsul meg, az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg, kivéve a 131. § (9) bekezdése szerinti esetben. Az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg abban az esetben is, ha az ajánlattevő az ajánlati kötöttséggel terhelt ajánlatához az ajánlatkérő felhívására nem vagy nem megfelelően nyújtja be az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatát alátámasztó igazolásokat, és ajánlata ezen okból érvénytelennek minősül.

A Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy az (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen különösen az ajánlat, ha az ajánlattevő az ajánlati biztosítékot határidőre nem vagy az előírt mértéknél kisebb összegben bocsátotta rendelkezésre.

A Kbt. azt tette az ajánlatkérő számára kötelezővé, hogy a benyújtott ajánlatokat bírálja el, értékelje, és ennek során alkalmazza azokat az eljárási metódusokat, melyek alapján az ajánlat az ajánlatkérői és a jogszabályi elvárásoknak megfelelővé válhat, és amelyek alapján megalapozott döntést hozhat.

A jelen jogorvoslati eljárásban a kérelmező vitatta az ajánlatkérő azon döntését, mely szerint ajánlatát érvénytelenné nyilvánította a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján.

A Kbt. 54. §-a az ajánlatkérő számára biztosítja annak lehetőségét, hogy ajánlati biztosíték adásához kösse a közbeszerzési eljárásban való részvételt. Ebben az esetben ugyanakkor előírás, hogy az ajánlati biztosítékot az ajánlattevőnek ajánlata benyújtásával egyidejűleg vagy az ajánlatkérő által a felhívásban meghatározott időpontig, az abban megjelölt mértékben kell az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátania. A biztosíték az ajánlattevő választása szerint teljesíthető az előírt pénzüsszegnek az ajánlatkérő fizetési számlájára történő befizetésével, garancia biztosításával, vagy biztosítási szerződés alapján kiállított - készfizető kezességvállalást tartalmazó - kötelezvényvel. Ha az ajánlattevő az ajánlati kötöttségének ideje alatt ajánlatát visszavonja, vagy a szerződés megkötése az érdekkörében felmerült okból hiúsul meg, a biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg. Az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg abban az esetben is, ha az ajánlattevő az ajánlati kötöttséggel terhelt ajánlatához az ajánlatkérő felhívására nem, vagy nem megfelelően nyújtja be az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatát alátámasztó igazolásokat, és ajánlata ezen okból érvénytelennek minősül.

Az ajánlatkérő az ajánlati felhívás VI.1.3. pontjában előírta, hogy a 2. rész tekintetében: 1.600.000.- Ft ajánlati biztosíték nyújtását várja el, átutalás esetén az igazoló bizonylatot az ajánlathoz csatolni kell. A közbeszerzési dokumentumokban megadta az ennek teljesítéséhez szükséges adatokat.

A Döntőbizottság megvizsgálta az ajánlatkérő által megfogalmazott érvénytelenségi okokat, vagyis azt, hogy jogszerűen került-e sor érvénytelenség megállapítására azért, mert az ajánlati biztosítékot a kérelmező nem bocsátotta határidőben az ajánlatkérő rendelkezésére.

A Döntőbizottság rámutatott arra, hogy az ajánlati biztosítéknak a Kbt. kógens szabályai szerint az a célja, hogy amennyiben az eljárásban résztvevők a Kbt.-ben foglalt ajánlati kötöttséget megszegik, annak biztosítékául fel lehessen használni. Ajánlatkérőnek azt biztosítja, ha az ajánlattevő az ajánlatát a beállott ajánlati kötöttség ideje alatt visszavonja, vagy ha az eljárást lezáró szerződést az ajánlattevő érdekkörében felmerülő okból nem lehet megkötni, a Kbt.-ben rögzített szabályok alapján hozzájusson a biztosíték összegéhez.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező az ajánlattétel napján 11 órakor elutalta az ajánlati biztosíték összegét, amely az ajánlatkérő számláján 13.49 perckor került jóváírásra. Az ajánlatkérő a bemutatott irattal hitelt érdemlően igazolta, hogy a jóváírásra 13.49 perckor került sor, ezért a Döntőbizottság nem látta valószínűsíthetőnek, hogy további bizonyítási eljárás, helyszíni szemle más adatot igazolt volna.

A Kbt. 54. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a biztosítékot az ajánlati kötöttség beálltaig kell az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani. Ez jelen esetben az ajánlattételi határidő volt. A rendelkezésre bocsátás pedig kizárólag akkor áll be, ha az ajánlatkérő felé benyújtásra került. A kérelmező alaptalanul hivatkozott arra, hogy a jóváírás nem azonos a rendelkezésre bocsátással. A kérelmező viseli annak kockázatát, hogy az ajánlati biztosíték határidőben megérkezzen az ajánlatkérő felé. Amennyiben ez nem történik meg, akkor az utóbb nem pótolható hiány. Mindezek alapján az ajánlatkérő jogszerűen nyilvánította érvénytelenné a kérelmezői konzorcium ajánlatát a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján.

D. 351/16/2018. számú határozat

A határozattal érintett tárgyak: Az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (1) bekezdését azzal, hogy 0 Ft-os megajánlások teljesíthetőségét indokoláskérési eljárás keretében nem vizsgálta.

Tényállás

Az ajánlatkérő (közjogi szervezet) a 2018. augusztus 1. napján feladott ajánlati felhívással utazásszervezési

szolgáltatások tárgyban a Kbt. Második Része szerinti közbeszerzési eljárást indított.

Az ajánlatkérő a felhívás II.2.4) pontjában ismertette a közbeszerzés tárgyát.

A felhívás II.2.5) pontjában az ajánlatkérő az alábbi értékelési szempontokat határozta meg:

„Minőségi kritérium - Név: Megrendelés visszaigazolási ideje a megrendeléstől számítva (minimum: 1 óra, maximum 12 óra) (óra) / Súlyszám: 3

Ár - Súlyszám: 20”

Az ajánlatkérő a Közbeszerzési dokumentum 10. Az ajánlatok értékelése és elbírálása pontjában az alábbiakat írta elő:

„Ajánlatkérő az ajánlati felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételeknek megfelelő ajánlatokat a legjobb ár-érték arány bírálati szempontja alapján értékeli [Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja] az alábbiak szerint:

Adható pontszám alsó és felső határa 1-100.

Részszerpont	Súlyszám
1. repülőjegy kiállítási díja menettérítési jegy esetén (Ft/jegy)	3
2. repülőjegy módosításának díja (Ft/alkalom)	2
3. részben vagy egészben fel nem használt repülőjegyek visszatérítésének kezelési költsége (Ft/jegy)	2
4. repülőtéren VIP váró előzetes foglalásának ügyintézési díja (Ft/alkalom)	1
5. bécsi repülőtéren parkolás, parkoló kártya eseti megrendelés ügyintézési díja (Ft/alkalom)	1
6. nemzetközi, belföldi vasútjegy ügyintézési díja (Ft/jegy)	2
7. hajójegyek, autóbusszjegyek és egyéb menetjegyek ügyintézési díja (Ft/jegy)	2
8. szállásfoglalás ügyintézési díja (Ft/alkalom)	2

Részszerpont	Súlyszám
9. városkártya foglalás ügyintézési díja (Ft/alkalom)	1
10. repülőjegylemondási-biztosítás ügyintézési díja (Ft/alkalom/biztosítás)	1
11. vízumügyintézés díja (Ft/alkalom)	1
12. gépkocsibérlés ügyintézési díja (Ft/alkalom)	2
13. megrendelés visszaigazolási ideje a megrendeléstől számítva (minimum: 1 óra, maximum 12 óra) (óra)	3

Amennyiben ajánlattevő az ajánlatában az értékeket tölgy kategóriával adja meg, úgy ajánlatkérő az értékelés során a kedvezőtlenebb értéket veszi figyelembe. »

Az ajánlatkérő rögzítette az 1-12. értékelési részszerpontok értékelési módszerét.

A közbeszerzési dokumentum II. pontja tartalmazta a szerződés tervezetét.

Az ajánlatkérő kiegészítő tájékoztatás keretében 2018. augusztus 29-én a következő választ adta a 2. ajánlattevői kérdésre:

« Tekintettel arra, hogy Ajánlatkérő nem tudja meghatározni a jövőben felmerülő utazásai pontos mennyiségét, keretszerződés megkötését tervezi. Az egyes utazási szolgáltatások esetében a ténylegesen megrendelésre kerülő mennyiségek az adott eseti megrendelések során kerülnek meghatározásra.

Az Ajánlatkérő 900 utasnap/év szerint meghatározott tervezett utazási mennyisége egy viszonyszám, amely alatt olyan utazási szolgáltatással érintett (pl. repülőjegy értékesítés, szállásfoglalás) napokban meghatározható időintervallumot ért, melynek kezdete az utazási szolgáltatás megkezdése (pl. az utazás első napja, vagy a szálláshely-foglalás első napja), vége az utazási szolgáltatás befejezése (pl. az utazás utolsó napja, vagy a szálláshely-foglalás utolsó napja), azaz az első és az utolsó utasnap közti napok is utasnapnak számítanak.

Ajánlatkérő korábbi tevékenysége során felmerült utazási mennyiségeinek arányosítása alapján a jelen közbeszerzési eljárás keretében megkötendő szerződés időszakára a következő becsült darabszámok szerint

tervezi utazásait: kb. 150 repülőjegy/év, kb. 160 szállásfoglalás/ év (kb. 780 vendégéjszaka/év). »

Az ajánlatkérő a 2018. augusztus 31-én adott válaszában szintén a beszerzés mennyisége kapcsán adott tájékoztatást az alábbiak szerint:

« Tekintettel arra, hogy Ajánlatkérő nem tudja meghatározni a jövőben felmerülő utazásai pontos mennyiségét, keretszerződés megkötését tervezi. Az egyes utazási szolgáltatások esetében a ténylegesen megrendelésre kerülő mennyiségek az adott eseti megrendelések során kerülnek meghatározásra.

Ajánlatkérő 2018. évi utazásai során vízumügyintézésre nem került sor. 2018-ban Ajánlatkérő utazásai jellemzően a következő országokba irányultak: az Európai Unió tagországai, Svájc, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Amerikai Egyesült Államok. Ajánlatkérő tevékenysége azonban nem zárja ki, hogy a jövőben Ajánlatkérő munkatársai olyan egyéb országokba is utazásokat kezdeményezzenek, amely utazások vízumügyintézését tesznek szükségessé. Vízumügyintézésrel érintett utazások várhatóan kis mennyiségben merülhetnek fel Ajánlatkérő összes utazásához viszonyítva. »

Az ajánlattételi határidőre négy ajánlattevő nyújtott be ajánlatot, az alábbiak szerint:

Értékelési szempont	O Kft.	Kérelmező	B Kft	W Kft.
1. repülőjegy kiállítás díja menettérti jegy esetén (Ft/jegy)	1 000	0	1 900	2 490
2. repülőjegy módosításának díja (Ft/alkalom)	0	300	0	990
3. részben vagy egészben fel nem használt repülőjegyek visszatérítésének kezelési költsége (Ft/jegy)	0	300	0	0
4. repülőtéri VIP váró előzetes foglalásának ügyintézési díja (Ft/alkalom)	100	0	0	490

Értékelési szempont	O Kft.	Kérelmező	B Kft	W Kft.
5. bécsi repülőtéren parkolás, parkoló kártya eseti megrendelés ügyintézési díja (Ft/alkalom)	100	300	0	0
6. nemzetközi, belföldi vasútjegy ügyintézési díja (Ft/jegy)	0	0	0	490
7. hajójegyek, autóbuszjegyek és egyéb menetjegyek ügyintézési díja (Ft/jegy)	0	0	0	0
8. szállásfoglalás ügyintézési díja (Ft/alkalom)	0	0	0	0
9. városkártya foglalás ügyintézési díja (Ft/alkalom)	0	300	0	0
10. repülőjegy-lemondási biztosítás ügyintézési díja (Ft/alkalom/ biztosítás)	0	0	0	0
11. vízumügyintézés díja (Ft/alkalom)	1 000	300	1 900	3 990
12. gépkocsibérlés ügyintézési díja (Ft/alkalom)	0	0	0	0
13. megrendelés visszaigazolási ideje a megrendeléstől számítva (mini-mum: 1 óra, maxi-mum 12 óra) (óra)	1	1	1	1

Az ajánlatkérő az ajánlatok bírálata körében nem kért indokolást egyik ajánlattevőtől sem az ajánlati árak vonatkozásában.

2018. szeptember 21. napján kelt levelében az ajánlatkérő tájékoztatta az ajánlattevőket, hogy a benyújtott ajánlatokat a Kbt. 69. § (2) bekezdésével összhangban megfelelőnek találta, és a Kbt. 69. § (4) bekezdése alapján felkérte az értékelési sorrendben első három ajánlattevőt az alkalmasság és a kizáró okok fenn nem állásának igazolására.

A kérelmező előzetes vitarendezést kezdeményezett az ajánlatkérőnél a jogorvoslati kérelmének megfelelő tartalommal, melyet az ajánlatkérő 2018. szeptember 28. napján elutasított.

A kérelmező jogorvoslati kérelme

A kérelmező jogorvoslati kérelme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdését azzal, hogy nem kért indokolást az ár vonatkozásában a W Kft. ajánlattevőtől a 3., 5. és 9. részszempontok, az O Kft. ajánlattevőtől a 3. és 9. részszempontok, valamint a B Kft. ajánlattevőtől a 3., 5. és 9. részszempontok vonatkozásában, a 0 Ft-os megajánlások aránytalanul alacsony összeget tartalmaznak, a gazdasági észszerűséggel nem összeegyeztethetők.

Az ajánlatkérő észrevétele

Az ajánlatkérő észrevételében kérte a jogorvoslati kérelem elutasítását annak alaptalanságára tekintettel.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelemnek helyt adott és a határozatában megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (1) bekezdését, megsemmisítette az ajánlatkérő jogsértő döntését és bírságot alkalmazott.

A határozat indokolása a következőket rögzítette:

A Döntőbizottságnak a jogorvoslati kérelemmel összefüggésben abban kell állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő jogszerűen járt-e el az ajánlatok bírálata során, mikor nem kért a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján indokolást az ajánlattevőktől a 3., 5. és 9. részszempontok tekintetében megajánlott 0 Ft-os ajánlati elemek vonatkozásában.

E körben elsődlegesen rögzítette a Döntőbizottság, hogy a jogorvoslati kérelem összesen 8 kérelmi elemet tartalmazott, tekintettel arra, hogy a kérelmező 3

ajánlattevő ajánlata összesen 8 ajánlati költségelem körében tett vállalása tekintetében állította a mulasztásos jogsértést. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a kérelmező összesen 3 értékelési részszempontra vonatkozó ajánlati elem tekintetében terjesztette elő indokait, így a Döntőbizottság indokolását nem kérelmi elemenként, hanem a 3 részszempont vonatkozásában adta meg.

A releváns jogszabályi rendelkezések az alábbiak:

Az Európai Parlament és a Tanács a közbeszerzésekről szóló 2014/24/EU irányelve 69. cikk (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő szerv köteles magyarázatot kérni a gazdasági szereplőktől az ajánlatban feltüntetett ár vagy költségek tekintetében, ha egy ajánlat a kivitelezendő építési beruházáshoz, szállítandó áruhoz vagy nyújtandó szolgáltatáshoz képest kirívóan alacsony összegűnek tűnik.

A Kbt. 28. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárást - a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel - megfelelő alapossággal előkészíteni. Az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott közbeszerzési dokumentumoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárásban a gazdasági szereplők képesek legyenek műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdasági szempontból reális ajánlatot adni. Az ajánlatkérőnek már a közbeszerzési eljárás előkészítése során törekednie kell a magas minőségű teljesítés feltételeinek biztosítására, a környezet - beszerzés tárgyára tekintettel biztosítható - védelmére és a fenntarthatósági szempontok figyelembevételére, valamint a beszerzés tárgyát érintő szerződésmódosítások megelőzésére. Az ajánlatkérő alkalmazhatja az értékelés módszerét is.

A Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni és erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesíteni, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében.

A Kbt. 72. § (3) bekezdésének utolsó mondata szerint az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az

ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

A Kbt. szabályozási rendszerében az ajánlatok bírálatakor az ajánlatkérőnek a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján eljárási kötelezettsége van. Az ajánlatkérő köteles, s nem csupán jogosult eljárni az aránytalanul alacsony ár, költségelemek, valamint teljesíthetetlennek ítélt ajánlati elemek észlelésekor. Az ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettsége mindig egy viszonyítási ponthoz képest értelmezhető. Ajánlatkérőnek a Kbt. szabálya alapján a megkötendő szerződés tárgyát, tágabb értelemben tartalmát kell összevetnie az ajánlatban szereplő értékelésre kerülő ajánlati ár vagy költségelemmel, egyéb ajánlati elemmel. (Fővárosi Törvényszék 9.K.700.243/2018/5.)

Ezen összevetés során viszonyítási szempontjai körében az ajánlatkérőnek többek között a korábbi eljárások tapasztalatait van módja értékelni, támaszkodhat a piacfelmérés eredményére, hagyatkozhat a hivatkozott becslült értékre, mint orientációs pontra, és kalkulálhat az adott piacon általában kért, vagy aktuálisan kínált ellenszolgáltatás értékével.

Az ajánlatkérőnek ezen összevetés nyomán elvégzett mérlegelés keretében kell döntenie a tekintetben, hogy köteles-e indokolást kérni az ajánlattevőtől.

A Döntőbizottság elsődlegesen rögzítette, hogy a közbeszerzési eljárás - EKR-ben és ajánlatkérő által megküldött - rendelkezésére álló iratanyaga között nem lelhető fel kifejezett okirati bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdésében meghatározott mérlegelési kötelezettségének eleget tett volna az ajánlatkérő. Ennek megfelelően a Döntőbizottság kizárólag az előzetes vitarendezési kérelemre adott válasz, illetve a jogorvoslati eljárásban benyújtott észrevételben foglaltak tekintetében vizsgálta, hogy a hivatkozott mérlegelési kötelezettsége körében az ajánlatkérő jogszerűen járt-e el.

Kiemelte a Döntőbizottság, hogy a jogorvoslati eljárás tárgya nem az, hogy a jogorvoslati kérelemben megjelölt elemek tekintetében 0 Ft-os megajánlással a szerződés teljesíthető-e, hanem abban kellett állást foglalnia, hogy ezen megajánlások tekintetében árindokolás bekérése nélkül az ajánlatkérő megalapozott mérlegelési döntést tudott-e a körben hozni, hogy

teljesíthető-e a szerződés ezen az áron. Az ajánlatkérő észrevételében hivatkozott két korábbi beszerzésére, melyben a nyertes ajánlattevő a vitatott költségelemekre vonatkozóan szintén 0 Ft-os vállalást tett, valamint 15 másik szerződés adatait is megvizsgálta, melynek alapján álláspontja szerint a hivatkozott ajánlati elemek tekintetében jogszerűen mellőzte az indokoláskérést.

Az ajánlatkérőnek kötelezettsége, hogy a közbeszerzési szerződés tárgyára tekintettel végezze el mérlegelését az indokolás bekérésének szükségessége tekintetében. Az egyes ajánlati elemek vonatkozásában, bár orientációs szempontként mindenképp figyelembe vehető a korábbi beszerzések tapasztalata, ugyanakkor a 0 Ft -os ajánlati elemek esetén körültekintően kell eljárni, hisz ezen megajánlás csak abban az esetben tekinthető elfogadhatónak, ha a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban felmerült költségeit, a szolgáltatás nyújtásával összefüggésben valamely költség ellentételezi. E körben természetesen figyelemmel kell lenni a keresztfinanszírozás tilalmára, valamint arra is, hogy a közbeszerzési gyakorlat szerint a gazdasági észszerűséggel csak azon ár egyeztethető össze, mely nyereséget is tartalmaz.

A 3. résszempont (részben vagy egészben fel nem használt repülőjegyek visszatérítésének kezelési költsége (Ft/jegy)) tekintetében a fent hivatkozott tényállási elemek figyelembevételével, a szerződés rendelkezései alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő rendelkezésére álló információk - más beszerzések tapasztalatai - önmagukban nem igazolják, hogy az adott megajánlás a fenti jogszabályi követelmények figyelembevételével nem tartalmaz aránytalanul alacsony árat. Az egyes ajánlattevők árképzése, kedvezménye más és más, így egy 0 Ft-os megajánlás esetén minden egyes gazdasági szereplő esetén külön-külön kell vizsgálni, hogy a szolgáltatás megrendelése esetén az ajánlattevőt egyedileg megillető költségkompenzáció (kedvezmény, jutalék stb.) figyelembe vételével a megajánlása a gazdasági észszerűséggel összeegyeztethető-e. Fentiek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy a 3. résszempont tekintetében a jogorvoslati kérelemben hivatkozott 3 ajánlattevő ajánlatával összefüggésben indokolást kellett volna kérnie, s azáltal, hogy ezt elmulasztotta, megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettséget.

Az 5. részszerződés pont (bécsi repülőtér parkolás, parkoló kártya eseti megrendelés ügyintézési díja (Ft/alkalom)) tekintetében a fentiek tükrében a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérőnek az 5. részszerződés pont tekintetében a jogorvoslati kérelemben hivatkozott 2 ajánlattevő ajánlatával összefüggésben indokolást kellett volna kérnie, s azáltal, hogy ezt elmulasztotta, megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettséget. E körben hangsúlyozandó, hogy azon tény, hogy a közbeszerzési szerződés szerint az utazási okmányokat díjmentesen kell eljuttatnia a megrendelőhöz a nyertes ajánlattevőnek, nem indokolja a 0 Ft-os ajánlat gazdasági ésszerűségét. A szolgáltatás nyújtása költséggel jár, s önmagában azon tény, hogy az ügyintézésen belül az okmányok ajánlatkérőhöz való eljuttatásáért külön díjat nem számolhat fel, ámbar költsége fennáll, nem igazolja azt, hogy a szerződés az adott áron teljesíthető. Sőt ezen – bármily minimális – költséget a szolgáltatás keretében kapott költségkedvezménynek kell kompenzálnia.

A 9. részszerződés pont (városkártya foglalás ügyintézési díja (Ft/alkalom)) tekintetében a fentiekben foglaltak ismétlése nélkül és fenntartása mellett a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérőnek a 9. részszerződés pont tekintetében a jogorvoslati kérelemben hivatkozott 3 ajánlattevő ajánlatával összefüggésben indokolást kellett volna kérnie, s azáltal, hogy ezt elmulasztotta, megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettséget.

A Döntőbizottság a fentiek szerint a jogorvoslati kérelem mind a 8 eleme tekintetében helyt adott a kérelemnek.

Összeállította:

Dr. Horváth Éva

közbeszerzési biztos

Közbeszerzési Döntőbizottság

KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTŰ

A közbeszerzési törvény 2018. évi módosításának rendelkezéseiről, az elektronikus közbeszerzéshez fűződő szabályok törvényi szintű rendezéséről és a törvénymódosítás egyéb, jogalkalmazást segítő szabályairól

Bevezetés

A közbeszerzési jogalkalmazókat immár nem érheti meglepetésként, hogy eltelt egy újabb év, amely egy újabb törvénymódosítást hozott magával. Mindez azért sem érthette őket váratlanul, mivel az elektronikus közbeszerzéshez kapcsolódó eljárási szabályok a 2017-es év végén, a törvényi felhatalmazáson alapuló módon ugyan, de kormányrendeleti szinten kerültek szabályozásra, amely helyzet a normavilágosság elvéből fakadóan, valamint a közbeszerzési törvény kódex jellege és jogszabályi hierarchia szerinti primátusa szempontjából nem volt huzamosabb ideig tartható.

Az elektronikus közbeszerzés bevezetésére Magyarországon az uniós irányelvek által megállapított, 2018. október 18-i határidőt mintegy fél évvel megelőzően, 2018. április 15-én, a Miniszterelnökség által üzemeltetett elektronikus közbeszerzési rendszer (a továbbiakban: EKR) bevezetésével került sor. Ezzel összefüggésben a potenciálisan felmerülő gyakorlati kérdések a törvényinél rugalmasabb szabályozási környezetet igényeltek, ezért a jogalkotó döntése alapján a kezdeti időszakban a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) helyett az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: 424/2017. Korm. rendelet) kerültek rendezésre az elektronikus közbeszerzéshez kapcsolódó legfontosabb eljárási szabályok. Kijelenthető azonban, hogy a kormányrendeleti szabályok időtállóknak bizonyultak, és annak módosítására a visszajelzésekben foglalt jogértelmezési kérdések súlya alapján nem volt szükség. Az EKR alkalmazásának kiemelt célja a közbeszerzési eljárások átláthatóságának fokozása, az eljárások gyorsabb lefolytatása, az eljárási cselekmények egyszerűbb véghezvitele, az adminisztrációs terhek csökkentése, valamint a közbeszerzési eljárások ellenőrzésének

támogatása volt. A rendszer az eddigi tapasztalatok alapján beváltani látszik a hozzá fűződő reményeket, noha az első érdemi összehasonlításra adódó lehetőség álláspontunk szerint csak a 2020. év elején, a 2019. év adatainak és visszajelzéseinek birtokában lehetséges.

Mindezekre tekintettel a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2018. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) elsődlegesen a 424/2017. Korm. rendelet Kbt.-től eltérő szabályainak a törvénybe történő beépítésére irányult, immár főszabállyá téve az elektronikus kommunikációt, valamint a papír alapú kommunikációhoz képest felmerülő, az elektronikus út sajátosságaihoz kapcsolódó eljárási cselekményeket.

A jogalkalmazók ugyanakkor a Kbt. módosítások éves trendjével összhangban arra is számíhattak, hogy a közbeszerzési jogterület gyakorlatának dinamikus változásaival összefüggő újabb szabályok, adminisztratív terheket csökkentő rendelkezések, és a korábbi évek jogpolitikai irányait tovább erősítő rendelkezések is megjelennek majd a törvény módosításában.

A Módtv. rendelkezései tárgykörök szerint, több lépcsőben lépnek hatályba. A kihirdetést követő napon, 2018. november 29-én léptek hatályba a Kbt. 5. § (3) bekezdését érintő, valamint a Kbt. 138. § (1) és (5) bekezdésével összefüggő módosítások és átmeneti rendelkezéseik. A Közbeszerzési Hatóság és Közbeszerzési Döntőbizottság feladatköreit, valamint személyügyi kérdéseit érintő, továbbá a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások törvényességi ellenőrzéséért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjjal kapcsolatos rendelkezések 2019. január 1-jén léptek hatályba. Az EKR-t érintő rendelkezések többsége ugyan a 424/2017. Korm. rendelet szabályainak átvételét tartalmazza, emellett azonban egyes rendelkezések az EKR fejlesztését igénylik, melyek tekintetében nem csupán a jogalkalmazók felkészülési idejére, hanem a fejlesztés időigényére is szükséges tekintettel lenni. Mivel az EKR-t érintő rendelkezések egymással szorosan összefüggnek, ezért – az elektronikus katalógusokat érintő, 2020. január 1-jén hatályba lépő rendelkezéseken kívül – minden, az EKR-hez kötődő szabály hatályba lépésére egységesen a

fejlesztés időigényének figyelembe vételével, 2019. április 1-jén kerül sor.

Jelen cikk célja a Módtv. által bevezetett legfontosabb rendelkezések ismertetése, a jogalkotói célok és az esetlegesen felmerülő jogértelmezési kérdések bemutatása. A cikk a törvénymódosítás legfontosabb céljaival összhangban két részre tagolódik, egyrészt az EKR-hez kapcsolódó módosítások, másrészt az adminisztratív terheket csökkentő, jogalkalmazókat támogató rendelkezések körére.

I. rész

Az EKR-hez fűződő eljárási szabályok törvényi szintű rendezése, a kapcsolódó módosítások

A Kbt. módosítása bár átfogónak tekinthető, a módosuló rendelkezések jelentős része nem lesz ismeretlen a jogalkalmazók számára, ugyanis az egyértelmű szabályozási környezet megteremtése, valamint a Kbt., mint a leglényegesebb garanciális és eljárási rendelkezéseket tartalmazó keretjogszabály elsőbbségének megerősítése érdekében a korábban a 424/2017. Korm. rendeletben szereplő, az elektronikus közbeszerzéssel összefüggő legfontosabb eljárási szabályok kerültek beépítésre a törvénybe.

A módosítások jelentős része az EKR használatára tekintettel a Kbt. terminológiáját pontosítja, értelmezését az elektronikus úthoz igazítja, mivel az EKR alkalmazásában bizonyos rendelkezések, illetve kifejezések jelentőségüket vagy értelmüket veszítették. Ilyen rendelkezések például az eljárást megindító felhívások tartalmi elemei között a közbeszerzési dokumentumok elektronikus elérhetősége, az ajánlat vagy részvételi jelentkezés benyújtásának helye, valamint a benyújtás módja. Pontosítást igényeltek az eljárás szereplői közötti kommunikációra vonatkozó rendelkezések is, mivel a korábbi iratmegküldési szabályok helyett a közbeszerzési dokumentumok elérhetősége is az EKR-en belül értelmezhető.

Az adminisztratív, technikai jellegű módosítások mellett az eljárási szabályok tekintetében törvényi szintre emelkednek az elektronikus úthoz kapcsolódó jelentősebb módosítások is. Vegyük sorra, melyek is ezek a törvényi szintre emelt, elektronikus közbeszerzéssel összefüggő eljárási szabályok.

1. Az EKR szerepének, definíciójának jelentősége az eljárási rendelkezések körében, az első visszajelzések a rendszer működésével kapcsolatban

Az EKR definíciója látszólag egy technikai rendelkezés,¹ azonban a meghatározás egyes kifejezéseinek jelentés-tartalmában sok olyan lényeges elem megtalálható, amelyekből a későbbi eljárási szabályok alapjai eredeztethetők.

Az EKR egységessége egyfelől azt jelenti, hogy rendeltetése szerint a közbeszerzési eljárások teljes folyamatát egy felületen keresztül érhetik el és kezelhetik a jogalkalmazók, másfelől azt is, hogy más (vagy más szervezetek által működtetett) rendszerek, amelyek a közbeszerzési eljárásokban az elektronikus kommunikációban töltenek be szerepet, csak az EKR-t támogató szerepet tölthetnek be (ilyen például a Közbeszerzési Hatóság által működtetett elektronikus hirdetménykezelő rendszer, vagy a szerződéses adatok nyilvántartására szolgáló ún. CoRe rendszer). Csak meghatározott, kivételes esetekben vehető igénybe más rendszer egyes eljárási cselekmények megvalósítása érdekében, azonban az EKR központi nyilvántartási szerepe ebben az esetben is megköveteli a legfontosabb eljárási adatok ajánlatkérők általi rögzítését.

Az EKR az eljárások, eljárási cselekmények elektronikus lebonyolítását támogató funkcióján kívül központi közbeszerzési nyilvántartási szerepet is betölt. Az elektronikus kommunikáció kizárólagossá tételének és központi, egységes rendszerbe történő összefoglalásának jelentősége abban áll, hogy az eljárások egységesen, egy helyen elérhetők, amely a közbeszerzések átláthatóságának hatékony megvalósítási módja. Az Európai Unió több tagállamában nem egységes központi elektronikus közbeszerzési rendszer

¹ A Kbt. 2019. április 1-jétől hatályos, 3. § 5a. pontja. „5a. elektronikus közbeszerzési rendszer: a közbeszerzésekért felelős miniszter által üzemeltetett központi közbeszerzési nyilvántartás és a közbeszerzési eljárások elektronikus lebonyolítását támogató informatikai rendszer;”.

működik, hanem független, piaci alapon működő szolgáltatók által fejlesztett és működtetett, mindazonáltal irányelv konform megoldásai. Ez azonban megnehezíti többek között a közbeszerzési joggyakorlat trendjeinek statisztikák útján történő felmérését, azonosítását, így nem meglepő, hogy az Európai Bizottság e-közbeszerzési szakértői munkacsoportjának egyik naprakész témája az e-közbeszerzési rendszerek közötti együttműködés, átjárhatóság, az ún. interoperabilitás.²

A központi, egységes rendszer bevezetésének további előnye, hogy az hozzájárulhat az ellenőrző szervezetek munkájának támogatásához, az eljárások nyomon követhetősége és integritása erősödik, mivel az EKR-ben az eljárási cselekmények naplózásra kerülnek, azok megtörténte, illetve a dokumentumok tartalma nem letagadható és nem is változtatható meg.

Az egységes felületen történő elektronikus kommunikáció révén továbbá egyszerűbbé, könnyebben érthetővé tehető minden gazdasági szereplő, de leginkább a kkv-k számára a közbeszerzésekben történő ajánlattétel, amely hozzájárulhat a közbeszerzési verseny növeléséhez is.

Az EKR kapcsán eddig érkezett visszajelzések alapján elmondható, hogy habár még szükséges lehet fejlődnie a rendszernek a funkciók és a felület felhasználóbarátabbá tételében, azonban a rendszer működése a papír alapú eljárásokhoz kapcsolódó adminisztratív terhekhez képest kétségtelenül nagy előrelépés, a rendszer kiismerése esetén pedig érdemi segítséget nyújt a jogalkalmazók mindennapjaiban.

2. Az EKR alkalmazására vonatkozó jogosultságok meghatározása az ajánlatkérők esetében

Az EKR alkalmazhatóságának alapfeltételét képezi az ajánlatkérő szervezetek regisztrációja. Ugyancsak elengedhetetlen annak meghatározása, ki járhat el az ajánlatkérő nevében az EKR használata során, azaz kik jogosultak az EKR-ben az egyes jogosultsági szerepkörök gyakorlására (pl. szervezet szintű szerepkör, eljárás szintű szerepkör). A rendszer felhasználói a

szerepkörnek megfelelő felületekhez, funkciókhoz férnek hozzá. Erre figyelemmel rögzíti a módosítás, miszerint a közbeszerzési szabályzatban vagy a 27. § (2) bekezdés alkalmazása során meg kell határozni az ajánlatkérő nevében eljárók körét, valamint az ajánlatkérő nevében az EKR alkalmazására vonatkozó jogosultságok gyakorlásának rendjét.

3. Az ajánlatkérői nyilvántartásra vonatkozó szabályok

A Kbt. 26. § (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérő köteles a Kbt. hatálya alá tartozásáról, valamint az adataiban bekövetkezett változásról a Közbeszerzési Hatóságot értesíteni a törvény szerinti határidőn belül. A főszabály alól eddig csak a támogatott ajánlatkérők minősültek kivételnek, a módosítás azonban a közbeszerzési törvényt önként alkalmazó ajánlatkérőket is felmenti a szűk határidőhöz kötött bejelentési kötelezettségek alól. A módosítás a 424/2017. Korm. rendelet 7. § (1)-(2) rendelkezéseit is törvényi szintre emeli a bejelentkezési és adatváltozás-bejelentési kötelezettség teljesítési módját illetően. Egyszerűsítést jelent az ajánlatkérők számára, hogy a Kbt. 26. § (1) bekezdése szerinti bejelentkezési és adatváltozás-bejelentési kötelezettség automatikus teljesülését jelenti az EKR-ben történő regisztráció vagy adatmódosítás, így a korábbiaktól eltérően a Közbeszerzési Hatóság által üzemeltetett és 2012. június 18-tól elérhető Központi Bejelentkezési Rendszer (KBEJ) használatára nem lesz szükség.

4. Kivételek az EKR egységességének előírása alól, más rendszerek útján történő elektronikus kommunikáció

Miként az korábban említésre került, meghatározott szűk körben indokolt volt az EKR egységességére vonatkozó előírás alóli kivételek biztosítása. Ezt a központi beszerző szervekre vonatkozó kivételt a 424/2017. Korm. rendelet is tartalmazta, amely a törvénymódosítás révén ugyancsak törvényi szintre kerül. Az EKR alkalmazása a központi beszerző szerv által működtetett dinamikus beszerzési rendszerben az

² Ld. Az Európai Bizottság e-közbeszerzési szakértői csoportjának alcsoportjait:

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3142&NewSearch=1&NewSearch=1>

egyedi beszerzések megvalósításakor, vagy a központi beszerző szerv által kötött keretmegállapodás alapján történő beszerzés megvalósításakor nem kötelező. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az EKR nem képes ezeket a folyamatokat is támogatni, ha ajánlatkérő mégis az EKR használata mellett döntene. A kivétel indoka, hogy a központi beszerző szervek által kezelt keretmegállapodások (vagy várhatóan a jövőben dinamikus beszerzési rendszerek) esetében olyan sajátos igények jelentkeznek a keretmegállapodások, az azokhoz kapcsolódó termékkatalógusok elektronikus kezelése tekintetében, amelyek indokolják, hogy a keretmegállapodások alapján történő beszerzésekre kifejlesztett speciális rendszerek továbbra is alkalmazhatóak legyenek, amennyiben azok megfelelnek az e rendszerekre külön végrehajtási rendeletben előírt követelményeknek. Az EKR egységességének korábbi előnyeivel szemben a speciális termékkörök tekintetében központosított közbeszerzést biztosító központi beszerző szerveknek saját, rugalmasan kezelhető és továbbfejleszhető megoldásra is szüksége lehet, amelyet egy központi rendszer fejlesztése nem feltétlenül tud az adott szerv igényeihez igazodó gyorsasággal kezelni, illetve a saját rendszer a központi rendszerhez képest több, az ajánlatkérők beszerzéseinek egyszerűsítését szolgáló funkciót is biztosíthat. A központi beszerző szervek már 2017. február 1-től kötelesek az elektronikus kommunikáció alkalmazására, az EKR bevezetésével azonban a keretmegállapodás megkötéséig a közbeszerzési eljárás megvalósítására a központi beszerző szervek is az EKR-ben kötelesek. Amennyiben az ajánlatkérők - választásuk szerint - az EKR helyett saját rendszereiket (illetve a keretmegállapodásban részes ajánlatkérők a központi beszerző szerv rendszerét) használják, a közbeszerzési adatok központi rendszerben történő rendelkezésre állása érdekében kötelesek az EKR-ben is megadni az eljáráshoz kapcsolódó adatokat.

5. Kivételek egyes közbeszerzési dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tétele körében

A Kbt. hatályos 39. §-ában foglalt felsorolást, amely a közbeszerzési dokumentumok elektronikus elérhetőségétől való eltérést biztosító okokat tartalmazta, a törvénymódosítás felváltja az EKR használatától eltérésre lehetőséget adó körülmények felsorolását

tartalmazó rendelkezésre hivatkozással. A törvénymódosítástól egyetlen eltérő eleme a hatályos törvényszövegben foglalt felsorolásnak a 39. § (2) bekezdés d) pontja, amely az üzleti titkot, a minősített adatot tartalmazó dokumentumra, valamint a biztonsági és nemzetbiztonsági okból bizalmas jellegű dokumentumra hivatkozik. Tekintettel azonban arra, hogy mindezen dokumentumok közös jellemzője azok bizalmassága, így e körben a törvény szövege erre hivatkozik. Ez természetesen a törvény alapelveivel összhangban nem jelenti azt, hogy az ajánlatkérő által önkényesen bizalmasnak minősíthetőek lennének a dokumentumok, hanem a hatályos szöveg felsorolásával legalább azonos jelentőségű jogi érdekekkel védett, és ekként alátámasztott dokumentumok tekintetében választható az elektronikus, korlátlan, teljes körű hozzáférhetővé tételtől eltérő rendelkezésre bocsátási mód a szóban forgó dokumentumok elérésére. Amennyiben ez nem érvényesül, úgy az a versenyt, egyenlő bánásmódot és átláthatóságot korlátozó, jogellenes ajánlatkérői intézkedésnek tekinthető.

6. Kivételek az EKR alkalmazása alól

Jelentőségükre tekintettel a 424/2017. Korm. rendeletből a Kbt.-be kerülnek az EKR-rel szemben támasztott általános követelményekre vonatkozó szabályok: így az EKR-ben továbbított dokumentumokkal, az EKR-ben elektronikus úton megtett nyilatkozatokkal szemben támasztott követelmények, továbbá a képviselőre vonatkozó speciális rendelkezések.

A törvénymódosítás értelmében a közbeszerzési eljárásokban kötelező a teljes körű elektronikus kommunikáció azzal, hogy a törvény tételesen rendelkezik azokról az esetekről is, amikor az elektronikus úton történő kapcsolattartástól el lehet térni.

A teljes körű elektronikus kommunikáció azt jelenti, hogy az eljárás minden szakaszában elektronikus úton kell folytatni a kommunikációt, különösen a részvételi jelentkezések és az ajánlatok benyújtását. Ugyanakkor az elektronikus kommunikációs eszközöknek a 2014/24/EU irányelv által előírt használata nem jelent olyan kötelezettséget, hogy a közbeszerzési eljárásnak a szerződés odaítélését követő bármely részében - előzetes vitarendezési eljárás, iratbetekintési kérelem és

az azzal összefüggő írásbeli kommunikáció, és a Kbt. 45. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás kivételével – vagy az ajánlatkérő szerv szervezetén belüli belső kommunikáció, vagy az értékelés céljából elektronikus kommunikációs eszközöket kellene alkalmazni.

A törvénymódosítás továbbá rendelkezik olyan esetekről is, amikor az elektronikus kommunikáció ugyan kötelező, de az az EKR-től eltérő informatikai rendszerben is történhet, amennyiben az megfelel a jogszabályban foglalt követelményeknek. Ezt a lehetőséget szűk körben, olyan eljárás (tervpályázat) és olyan beszerzési megoldások alkalmazása esetén választhatják az ajánlatkérők, amelyek az EKR által biztosítottakhoz képest speciális igényekkel rendelkeznek. Fontos hangsúlyozni, hogy az eltérés csak lehetőség, de ajánlatkérő a hivatkozott bekezdésekben felsorolt esetekben is dönthet az EKR használata mellett.

A kötelező elektronikus kommunikáció alóli kivételek további esetei olyan eljárási cselekményeket foglal magában, amelyeknél azok természeténél fogva nem használható, nem értelmezhető az elektronikus kapcsolattartás. E körbe tartozik a Kbt. 98. § (4) bekezdés c)-d) pontja szerinti árubeszerzések – amelyek külön jogszabályban szabályozott rendben kerülnek lefolytatásra –, vagy az innovációs partnerség szerződéses szakasza, amely esetében a szerződéses szakasz részletes szabályozásának hiánya megteremti a lehetőséget a szerződő felek számára az eljárás célját képező innovatív megoldás hatékony kidolgozásához szükséges feltételek kialakítására.

Itt érdemes újra kiemelni, hogy annak érdekében, hogy az EKR központi nyilvántartási célja, az átláthatóság támogatását biztosító szerepe érvényesülhessen, a fentebb ismertetett kivételek esetében is kötelesek az ajánlatkérők az eredményről szóló tájékoztató EKR-ben történő közzétételére, az eljárással összefüggő, legfontosabb statisztikai adatok, valamint az eljárás teljes iratanyagának rögzítésére. Ezek közül is kiemelendő a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja alapján induló hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esete. Amennyiben a rendkívüli sürgősséget előidéző helyzet miatt az ajánlatkérő arra kényszerül, hogy a tárgyalások megkezdésével indítsa meg az eljárást, úgy a rendkívüli helyzetre tekintettel jogszerű utólag rögzítenie az EKR-ben az eljárás előkészítése, valamint az eljárás során, különösen a tárgyalásokról készített dokumentumokat.

7. A nyilvánosság biztosítása az EKR-ben

Az EKR elindulásával változtak az ajánlatkérők adatközzétételi kötelezettségei. Míg korábban az ajánlatkérők a közzétételi kötelezettségük nagy részét a Közbeszerzési Hatóság által üzemeltetett Közbeszerzési Adatbázison (a továbbiakban: KBA) keresztül teljesítették, addig az EKR indulásával a KBA szerepét részben átvette az EKR, a szerződéses adatok nyilvántartása pedig egy továbbfejlesztett, bővebb és strukturáltabb adatkezelést lehetővé tevő rendszerben, a Közbeszerzési Hatóság által működtetett nyilvános elektronikus szerződéstárban ('Contract Registry' kifejezés angol rövidítése alapján CoRe, a továbbiakban: CoRe) működik.

A fentiek nyomán a Kbt. nyilvánosság biztosítására vonatkozó rendelkezései kettős célból módosulnak: egyrészt a Közbeszerzési Hatóság által működtetett nyilvános elektronikus szerződéstár és az EKR jövőbeni összekapcsolására tekintettel rendelkezik a módosítás a szerződések nyilvántartásáról, másrészt a 424/2017. Korm. rendeletből törvényi szintre emeli a közbeszerzési eljárások meghatározott dokumentumainak EKR útján történő közzétételi kötelezettségét.

Amíg a CoRe és az EKR összekapcsolásra kerül, elengedhetetlen a két rendszer párhuzamos működése. Az EKR egy egységes, központi elektronikus közbeszerzési rendszer, aminek egyik fő célja a magyarországi közbeszerzések nyomon követhetősége, emellett a benne tárolt adatok képezik a hazai közbeszerzési statisztikák alapját is. A CoRe a Közbeszerzési Hatóság szerződések teljesítésének ellenőrzéséhez kapcsolódó hatáskörének gyakorlását hivatott támogatni, így elengedhetetlen, hogy a szerződéses adatokat mindkét rendszer hiánytalanul tartalmazza. Az ajánlatkérők adminisztratív terheit csökkenti ugyanakkor, hogy a módosítás nyomán megszűnik a Kbt. 43. § (1) bekezdés g) pontja szerinti éves statisztikai összegzés, mivel azt az EKR-ből kinyerhető statisztikai adatok a továbbiakban szükségtelenné teszik.

Az adat-közzétételi határidőket a módosítás nem érinti, az időpontok tekintetében a Kbt. szabályai változatlanok. A 2018. április 15-ét megelőzően, az EKR-en kívül indult közbeszerzési eljárások nyilvános adatai a Közbeszerzési Adatbázisban továbbra is elérhetőek maradnak.

Az EKR indulásához kapcsolódó további újdonság volt, hogy a 424/2017. Korm. rendelet 7. § (5) bekezdése a Kbt.-nél részletesebb tartalommal rendelkezik a közbeszerzési terv tartalmáról. A módosítás felhatalmazást ad a közbeszerzési terv minimális adattartalmának rendeleti úton való meghatározására, ami a Kbt. 28. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelmény érvényesülésének és konkretizálásának tekinthető, miszerint az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárását – a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel – megfelelő alapossággal előkészíteni. A részletes szabályok megjelenésének célja, hogy az ajánlatkérők – összhangban az európai uniós elvárásokkal is – nagyobb figyelmet fordítsanak a beszerzési igényeik megfogalmazására, valamint a közbeszerzési eljárások alapos és körültekintő előzetes tervezésére, ami – a jogalkotói várakozások szerint – jelentősen csökkentheti az eljárások időbeli elhúzódságának a kockázatát, továbbá a hatékony és felelős gazdálkodás elvét is visszatükrözi. A részletes szabályok megjelenése természetesen nem írja felül a Kbt. 42. §-ában foglaltakat, ami azt jelenti, hogy az ajánlatkérők a közbeszerzési tervben szereplő eljárás lefolytatására ezután sem kötelesek, az előzetesen rögzítettektől való eltérésre – a közbeszerzési terv megfelelő módosítása mellett – továbbra is lehetőség van.

A módosítás beépíti a Kbt.-be azt az egyszerűsítő rendelkezést is, hogy az ajánlatkérő a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások, valamint a Kbt. 115. § szerinti eljárások tekintetében a Közbeszerzési Adatbázis és saját honlapja helyett az EKR-ben köteles közzétenni a Közbeszerzési Hatóságnak megküldött, Kbt. szerinti dokumentumokat.

8. Az eljárások dokumentálása

Az eljárások dokumentálására, illetve a Közbeszerzési Hatóság, vagy jogszabályban feljogosított más szerv (például Gazdasági Versenyhivatal) dokumentumokhoz történő hozzáférésére vonatkozó szabályok pontosításra és kiegészítésre kerültek az EKR használatára tekintettel. Az adminisztratív terhek csökkentését célozza az a módosítás, miszerint a korábbiaktól eltérően már nem az ajánlatkérő köteles a Közbeszerzési Hatóság vagy jogszabályban feljogosított más szerv kérésére a közbeszerzéssel kapcsolatos iratokat

megküldeni, hanem a Közbeszerzési Hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal és a jogszabályban az adott eljárás ellenőrzésére feljogosított szervek a közbeszerzési eljárás iratait az EKR-ben megtekinthetik, az ajánlatkérő köteles azonban ezen szervek kérésére a közbeszerzéssel kapcsolatos iratokhoz hozzáférést biztosítani. Az ajánlatkérő csak akkor köteles a közbeszerzéssel kapcsolatos iratokat az ellenőrzésre jogosultnak megküldeni, ha az iratok az EKR-ben nem hozzáférhetőek.

Az EKR működéséhez kötődő garanciális, az eljárások átláthatóságát fokozó szabály, hogy az EKR-ben minden esemény pontosan naplózott, nem módosítható és nem törölhető. Az EKR-ben szereplő adatok és a napló tartalmát a Kbt. 46. § (2) bekezdése szerint, vagy amennyiben jogszabály hosszabb időtartamot ír elő, akkor az előírt hosszabb időtartam szerint meg kell őrizni.

Az EKR funkciója az eljárások folyamatmenedzsmentje mellett a közbeszerzési eljárások átláthatóságának és nyilvánosságának fokozása érdekében statisztikai adatok nyilvántartására is kiterjed, ezért a módosítás törvényi szintű felhatalmazást is keletkeztet arra, hogy statisztikai célokból kormányrendeletben kerüljön meghatározásra a törvényben előírtakon kívül bizonyos, az EKR-ben, az erre szolgáló űrlap segítségével rögzítendő közbeszerzésekre vonatkozó adatok köre. A feltöltendő adatok körét a 424/2017. Korm. rendelet tartalmazza.

9. Kommunikáció a közbeszerzési eljárás során

Az elektronikus kapcsolattartásra tekintettel megfordul a szabályozási logika a különféle nyilatkozatok megtételére vonatkozó rendelkezések tekintetében is.

Az elektronikus kommunikáció és ezzel együtt az EKR adminisztratív terheket csökkentő hatása körében kiemelendő, hogy jelentősen egyszerűsödött az ajánlat összeállítása azzal, hogy a rendszer a különféle nyilatkozatok megtételére elektronikus űrlapok segítségével ad lehetőséget. Abban az esetben, ha a jogszabályok szerint egy nyilatkozatot alkalmazni kell az eljárásban, az űrlapok használata fő szabály szerint kötelező. Tekintettel arra, hogy az EKR számos adatot az űrlapok kitöltése révén tud feldolgozni – ezzel is

biztosítva a rendszer statisztikai rendeltetését és ennek útján a közbeszerzések átláthatóságát – így az nem tudna megfelelően működni, amennyiben az ajánlattevők az elektronikus űrlap alkalmazása helyett a papír alapon aláírt nyilatkozat szkennelt másolatát csatolnák. Természetesen a másik oldalról ez azt jelenti, hogy ahol a rendszer nem biztosít elektronikus űrlapot valamely nyilatkozat megtételéhez, a dokumentum szkennelt másolatának csatolása is elegendő.

Az elektronikus űrlap kitöltése éppen ezért akkor is kötelező, ha az ajánlatkérő a magyartól eltérő nyelvű ajánlattételt is lehetővé tette. Ebben az esetben a magyar nyelven kitöltött elektronikus űrlapot a csatolt nyilatkozat fordításának kell tekinteni.

Ugyancsak az egyszerűsített ajánlattételt szolgálja, de különösen a kis- és középvállalkozások közbeszerzésekhez való könnyebb hozzáférését segíti elő, hogy a törvény az EKR alkalmazása körében nem írja elő elektronikus aláírás kötelező használatát és azt – a jellemzően a bankok vagy biztosítók garanciavállaló nyilatkozatára, valamint a kezességvállalásról szóló nyilatkozatra vonatkozó kivétellel – az ajánlatkérő sem követelheti meg.

Az ajánlati biztosíték körében a Kbt. által is nevesített, közvetlenül valamely követelés érvényesítésének alapjául szolgáló nyilatkozatok esetében, garanciális jelentőséggel bír, hogy az ajánlatkérő egyértelműen meg tudja győződni arról, hogy a biztosítékot szükség esetén le tudja hívni, érvényesíteni tudja. Ezen követelményeknek az EKR-ben bonyolított eljárások esetén is meg kell felelni. Ez az igényérvényesítés alapjául szolgáló dokumentum esetén a magyar jogszabályi környezetben a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti teljes bizonyító erejű elektronikus dokumentumként történő csatolását jelenti. E törvény alapján teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül az elektronikus dokumentum, ha az elektronikus okiraton az aláíró a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását vagy bélyegzőjét helyezte el, és – amennyiben jogszabály úgy rendelkezik – azon időbélyegzőt helyez el.

A 424/2017. Korm. rendelet egyik legfontosabb szabályának átvételét jelenti, hogy a törvénymódosítás a képviseleti jogosultságra vonatkozóan vélelmet állít fel, mely alapján az EKR-ben elektronikus úton tett

nyilatkozat körében az ajánlatkérő vagy – az ajánlatot vagy részvételi jelentkezést a rendszerben benyújtó gazdasági szereplő esetében – a gazdasági szereplő képviselőjének kell tekinteni azt a személyt, aki az EKR-ben az ajánlatkérő szervezet vagy gazdasági szereplő részéről a nyilatkozattételhez szükséges hozzáféréssel és jogosultsággal rendelkezik. Az EKR-t használó szervezetnek kell azt biztosítania, hogy aki az adott cselekmény megtételére a rendszerben jogosultsággal rendelkezik, egyúttal rendelkezzen az ehhez szükséges felhatalmazással, és annak megfelelő keretek között járjon el. Az ehhez fűződő kockázatot az érintett jogalkalmazónak kell viselnie.

A közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők, valamint az alkalmasság igazolásában részt vevő más szervezetek által tett nyilatkozatokat az EKR-ben az adott szervezetek képviselőjében az ajánlatot vagy részvételi jelentkezést benyújtó gazdasági szereplő teszi meg.

Az EKR-ben olyan nyilatkozatokra is rendelkezésre áll elektronikus űrlap, amelyeket adott esetben a közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezőknek, valamint az alkalmasság igazolásában részt vevő más szervezetnek is meg kell tennie. Közös ajánlattétel esetén az ajánlatban vagy több szakaszból álló eljárásban a részvételi jelentkezésben csatolni kell a Kbt. 35. § (2) bekezdése szerinti meghatalmazást tartalmazó okiratot. A meghatalmazásnak ki kell terjednie arra, hogy a közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők képviselőjére jogosult gazdasági szereplő adott eljárás tekintetében az EKR-ben elektronikus úton teendő nyilatkozatok megtételekor az egyes közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők képviselőjében eljárhat.

Az elektronikus út használatából következően kiegészítésre került a képviselőre vonatkozó rendelkezés az alkalmasság igazolásához igénybe vett szervezetek tekintetében annak előírásával, hogy az ajánlatnak vagy részvételi jelentkezésnek a tőlük származó meghatalmazást is tartalmaznia kell. Az alkalmasság igazolásában részt vevő, az ajánlattevőn vagy részvételre jelentkezőn kívüli más szervezet részéről a Kbt. 65. § (7) bekezdése szerint csatolandó, kötelezettségvállalást tartalmazó okiratnak kell az erre vonatkozó meghatalmazást tartalmazni, a pénzügyi alkalmasságot igazoló szervezetnek pedig a vonatkozó meghatalmazást külön kell csatolni.

Az elektronikus kommunikációt lehetővé tevő rendszerekkel, így az EKR-rel szemben támasztott – uniós irányelveken alapuló – alapvető követelmény, hogy az ajánlatkérő szervezetnek olyan elektronikus kommunikációs eszközöket kell használniuk, amelyek nem eredményeznek megkülönböztetést, általánosan hozzáférhetőek és kompatibilisek az általánosan használt termékekkel, valamint nem korlátozzák a gazdasági szereplőknek a közbeszerzési eljárásban való részvételi lehetőségét.

Az ajánlatkérőnek a rendszerbe csatolt elektronikus dokumentumok jellemzőire vonatkozó előírásokat, így különösen a fájlformátumra vonatkozó követelményeket értelemszerűen annak megfelelően kell meghatározni, hogy azokat meg tudja jeleníteni. Ennek során azonban maradéktalanul figyelembe kell vennie a fentebb felsorolt elektronikus kommunikációs eszközre irányadó szempontokat és a közbeszerzéseket átható alapelveket, az esélyegyenlőség és a verseny biztosítása érdekében.

10. Kivételek a teljes körű elektronikus kommunikáció alól

Korábban már szóltunk az EKR alkalmazása alóli kivételekről, amelyek esetében ugyanakkor szükséges az elektronikus kommunikáció lehetővé tétele valamilyen más elektronikus rendszer igénybe vételével. Természetesen az elektronikus kommunikáció alkalmazási kötelezettségére vonatkozó főszabály alól is vannak kivételek, hiszen több olyan eset is felmerülhet, amelyben nem lehetséges, vagy életszerű az elektronikus kapcsolattartás. Ezek az esetek, amikor nem kötelező az elektronikus úton történő kommunikáció és az EKR alkalmazása, azonban szűk körben – a 2014/24/EU irányelvben foglaltakkal összhangban – tételesen kerültek meghatározásra a törvényben. Az EKR használatától való eltérést minden esetben indokolni kell. Fontos hangsúlyozni, hogy az eltérési lehetőség csak az adott eljárási cselekményre, vagy adott dokumentumra vonatkozik, és csak nagyon kivételesen eredményezheti azt, hogy a teljes eljárás az EKR-en kívül kerüljön lefolytatásra.

Ilyen lehet az az eset, amikor az ajánlatkérő olyan fizikai vagy méretarányos modellek benyújtását írja elő, amelyek – a dolgok természeténél fogva – elektronikus úton nem továbbíthatók. A törvénymódosítás

szándékosan alkalmaz eltérő terminológiát a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben szereplő mintapéldány fogalmától. Ugyanis nem csak az alkalmasság igazolása körében benyújtandó mintapéldány csatolása fordulhat elő, hanem például elképzelhető a szakmai ajánlat körében is modell benyújtására vonatkozó előírás.

A kivételek között is kivételnek tekinthető, hogy a törvénymódosítás két, egyébként kézenfekvő esetben teljes eltérést enged az elektronikus úton történő kommunikációtól:

- ha az EKR üzemeltetője által a honlapján közzétett tájékoztatás alapján az EKR részben (pl. egyes eljárástípusok vagy eljárási cselekmények vonatkozásában) vagy egészben tartósan nem működik, üzemzavar merül fel; vagy
- ha az EKR több napon keresztül fennálló üzemzavara miatt a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás a rendkívüli helyzet által megkívánt idő alatt nem lenne megvalósítható.

A törvény a fentebb írtakkal összhangban ez utóbbi két esetre is előírja bizonyos adatok EKR-ben történő rögzítésének kötelezettségét. Az eljárás eredményéről szóló tájékoztató EKR-ben rögzített űrlapon való kitöltésének fontos szerepe van, tekintettel arra, hogy a statisztikai célú adatok jelentős része az eljárás eredményéről szóló tájékoztatóból származik. Éppen ezért az eredményről szóló tájékoztató EKR-ben történő kitöltése elengedhetetlen akkor is, ha egyébként üzemzavar miatt a hirdetmény feladása nem lehetséges, és az űrlapot az ajánlatkérő csak utólag tölti ki. Annak érdekében tehát, hogy a hazai közbeszerzési eljárásokról a lehető legpontosabb képet kapjuk, és a statisztikák ne torzítsanak, az EKR alkalmazása alóli kivételek esetén is szükséges a megfelelő adatrögzítés. Mindezek ellenére sem kíván túlzó adminisztrációs terhet róni az ajánlatkérőkre az adatok utólagos rögzítési kötelezettségével a jogszabály, így azokat nem eljárási cselekményenként, hanem az eljárás végén, az eredménytájékoztató feladásakor, vagy azt követően lehetőség szerint mielőbb kell az EKR erre szolgáló felületére feltölteni.

11. Hirdetményfeladás az EKR üzemzavara ideje alatt lejárt ajánlattételi vagy részvételi határidő esetén

Miként arra már utaltunk, informatikai rendszerek használata során a nagy számok törvénye alapján szükséges felkészülni arra az eshetőségre is, hogy a rendszerben valamilyen oknál fogva üzemzavar keletkezik. Ennek időtartama alatt akár az ajánlattételi, vagy részvételi határidő is lejárhat, így szükséges rendelkezni arról is, hogy a módosító hirdetmény, illetve a módosításról szóló tájékoztatás az üzemzavar elhárulása után haladéktalanul feladható, illetve megküldhető.

A hirdetmény ajánlattételi, vagy a részvételi határidő lejárta után történő feladásának az üzemzavar elhárulása után haladéktalanul, de legkésőbb a következő munkanapon meg kell történnie. A rendelkezés nem kíván aránytalan többletterhet róni ajánlatkérőkre, a „haladéktalanul” kitétel mindig a konkrét eljárás és az üzemzavar tényleges elhárulása tükrében értelmezhető. Így például megfelel a jogalkotói szándéknak az aznapi hirdetményfeladás, ha az üzemzavar munkanapon hárul el, azonban olyan esetekben, amikor ez nem teljesíthető, úgy a következő munkanapon történő feladás, illetve megküldés is jogszerű.

12. Bírálathoz kapcsolódó változások

Az igazolások benyújtása kapcsán a Kbt. átveszi a 424/2017. Korm. rendeletben már szereplő megengedőbb szabályt, miszerint az alkalmassági követelményeknek megfelelés és a kizáró okok fenn nem állása igazolásának körében nem kérhető a gazdasági szereplőtől olyan igazolás benyújtása, amelyet ugyanazon ajánlatkérő részére a gazdasági szereplő korábbi közbeszerzési eljárásban az EKR-ben elektronikus úton már benyújtott. Az ajánlatkérő attól függetlenül vizsgálja meg, hogy a korábban benyújtott igazolás megfelel-e az adott közbeszerzési eljárásban benyújtandó igazolásra irányadó tartalmi követelményeknek, hogy a korábbi igazolás adott esetben megjelöli, hogy azt mely közbeszerzési eljárásban való felhasználás céljára állították ki. A megengedőbb rendelkezés, amit a közbeszerzési eljárások iratainak elektronikus rendelkezésre állása tesz lehetővé, a gazdasági szereplők adminisztrációs terheinek csökkentését célozza, így az ugyanazon ajánlatkérő számára

a gazdasági szereplő által korábban már benyújtott igazolást nem kell ismételtelen csatolni. Ebben az esetben a gazdasági szereplő nyilatkozik arról, hogy mely korábbi eljárásban benyújtott igazolását kéri figyelembe venni a bírálat során, de természetesen annak mérlegelése az ajánlattevő feladata, hogy az adott igazolás az érintett új eljárásban is tartalmilag megfelelő legyen.

Fentiekre tekintettel az egyes közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek elektronikus közbeszerzés bevezetésével összefüggő módosításáról szóló 481/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 2018. január 1. napjával módosította a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletet azzal, hogy annak 1. §-a kiegészült egy új, (7) bekezdéssel. Az új szakasz kimondta, hogy a kizáró okokra és az alkalmassági követelményekre vonatkozóan a közbeszerzés megkezdését megelőzően kiállított igazolások is benyújthatóak /felhasználhatóak mindaddig, ameddig az igazolásokban foglalt tény, illetőleg adat tartalma valós. Az ajánlatkérő – ellenkező bizonyításig – az adat valóságtartalmát az ajánlattevő erre vonatkozó külön nyilatkozata nélkül vélelmezni köteles. Ez a szabály természetesen a Kbt. 46. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, valamint a vonatkozó jogszabályok alkalmassági követelmények és kizáró okok igazolására vonatkozó rendelkezéseinek a tükrében értelmezendő. Ha tehát például az ajánlatkérő egy árubeszerzés körében előírja a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés a) pontja szerinti alkalmasság igazolását, akkor az ajánlattevő csak olyan, korábbi eljárásban már benyújtott referenciaigazolás figyelembe vételét kérheti, amely az újonnan indult eljárást megindító felhívás feladásától – nem hirdetménnyel induló eljárásokban megküldésétől – visszafelé számított három év (vagy ajánlatkérői előírástól függően, ha a megfelelő szintű verseny biztosítása érdekében szükséges hat év) legjelentősebb szállításait ismerteti.

13. Az ajánlatok és a részvételi jelentkezések benyújtása és felbontása

Az elektronikus rendszer bizonyos sajátosságaira tekintettel szükséges volt az ajánlattételi és részvételi határidő meghatározásának és a bontás szabályainak újragondolása is, ezért a 424/2017. Korm. rendelet már az EKR indulása óta tartalmaz ezek vonatkozásában a Kbt.-től eltérő szabályokat. Az elektronikus út általánossá válása indokoltá tette a Kbt.

rendelkezéseinek felülvizsgálatát, és az ajánlatok és a részvételi jelentkezések elektronikus benyújtásához kapcsolódó rendelkezések törvényi szintre emelését.

Az ajánlattételi és részvételi határidő meghatározása kapcsán a jogalkotónak szem előtt kellett tartania azt a szempontot, hogy az EKR működéséhez elengedhetetlen a rendszeres időközönként végzett karbantartás, amely időszakra nem javasolt olyan eljárási cselekményt időzíteni, mint a bontás. Erre tekintettel a módosítás felhatalmazást ad arra, hogy az ajánlattételi és részvételi határidő az EKR-ben külön jogszabályban meghatározott időszakra eső időpontban legyen meghatározható. A bontás időpontjával kapcsolatos részletszabályokat a 424/2017. Korm. rendelet tartalmazza.

Az elektronikus úton folytatott eljárások tekintetében a Kbt. ajánlatok és részvételi jelentkezések bontására vonatkozó szabályait is felül kellett vizsgálni és az ajánlattételi határidő és a bontás időpontját különválasztani annak érdekében, hogy egy esetleges üzemzavar esetén a rendszer üzemeltetőjének megfelelő idő álljon rendelkezésére az üzemzavar felismerésére és kezelésére, és ne állhasson elő olyan helyzet, hogy az üzemzavar alatt lejárt ajánlattételi határidőben az üzemzavar elhárultával az ajánlatok azonnal kibontásra kerülnek.

A Kbt. e tekintetben csak utal a 424/2017. Korm. rendeletre azzal, hogy az ajánlatokat vagy részvételi jelentkezéseket tartalmazó iratok felbontását az ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejártát követően, jogszabályban meghatározott időtartam elteltével kell megkezdeni annak érdekében, hogy a törvényben rögzített megfelelő ajánlattételi határidők az elektronikus rendszerben is minden körülmények között biztosíthatóak legyenek, és az üzemeltető megtehesse az előírt intézkedéseket a bontás elkerülésére azokban az esetekben, amikor az ajánlattételi határidőt az üzemzavarra tekintettel kötelezően meg kell hosszabbítani ajánlatkérőnek.

A bontást megelőzően a rendszer biztosítja az ajánlatok titkosságát, azokhoz az ajánlatkérő a bontást megelőzően nem tud hozzáférni. A rendszer a bontáskor jeleníti meg automatikusan az ajánlattevők számára a felolvasólapon szereplő adatokat és készíti el a bontási jegyzőkönyvet, amely tartalmazza ajánlattevőnként, illetve részvételre jelentkezőnként az ajánlattevő nevét,

székhelyét, a cím adatait, és a felolvasólap teljes adattartalmát. A bontási jegyzőkönyvet az ajánlattevők, illetve részvételre jelentkezők az eljárás megnyitásakor a bontási adatokat tartalmazó felületen megtekinthetik, amennyiben ajánlatkérő a bontási jegyzőkönyv megküldéséről gondoskodott. A bontási jegyzőkönyv automatikusan generált részei nem szerkeszthetőek, azonban az ajánlatkérőnek lehetősége van a jegyzőkönyvet szabad szövegesen kiegészíteni, így például, ha az elektronikusan benyújtott részvételi jelentkezés vagy ajánlat mellé mintapéldányt nyújt be az ajánlattevő, az ajánlatkérő kiegészítheti a bontási jegyzőkönyvet ennek dokumentálásával, továbbá a rendszer lehetőséget biztosít a mintapéldány átvételéről szóló jegyzőkönyv és az arról készült fénykép feltöltésére is az eljárás iratai közé.

A részben elektronikusan benyújtott részvételi jelentkezés és ajánlat bontását is az EKR végzi automatikusan a már ismertetett módon, az ajánlatkérő azonban ebben az esetben köteles a részvételi jelentkezés és az ajánlat EKR-en kívül beérkező részeit - külön papír alapú bontás tartása nélkül - a megfelelő ajánlathoz társítani és azt dokumentálni. Fizikai modell benyújtása esetén azt fénykép vagy jegyzőkönyv készítésével és annak az EKR-be az eljárás iratai közötti feltöltésével kell az ajánlatkérőnek dokumentálnia.

A módosítás rendelkezik arról is, hogy a fedezet összegét az EKR-ben, illetve azon kívül milyen módon szükséges a bontásig rögzíteni. Amennyiben az ajánlatkérő arra tekintettel kívánja az eljárást eredménytelenné nyilvánítani, hogy a rendelkezésére álló anyagi fedezet összege nem elegendő a szerződés megkötéséhez az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevővel, az ajánlatkérő az ajánlatok bontásáig az EKR-ben rögzített adattal igazolhatja a rendelkezésre álló fedezet összegét. Ha az ajánlatok bontására nem az EKR-ben kerül sor, az ajánlatkérő az eljárást megindító hirdetmény feladásakor az elektronikus hirdetménykezelő rendszerben (kérelem) rögzített adattal, vagy a közbeszerzési eljárás során dokumentált, legkésőbb a végleges ajánlatok bontása előtt az ajánlattevőkkel vagy részvételre jelentkezőkkel közölt adattal, elektronikus árlejtés esetén az árlejtés megkezdését megelőzően az elektronikus rendszerben rögzített adattal igazolhatja a rendelkezésre álló fedezet összegét.

14. Számítási hiba javítása

Az EKR-hez kötődő fontos szabály jelent meg a 424/2017. Korm. rendelet 20. § (5) bekezdésében, miszerint a Kbt. 71. § (11) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy ha az ajánlatkérő az ajánlatban az értékelésre kiható számítási hibát észlel, - a hiba és a javítandó érték, valamint a javítás eredményeként meghatározott érték megjelölésével - felhívja az ajánlattevőt annak javítására. A számítási hiba javításának az eredményét az ajánlatkérő akként állapítja meg, hogy a közbeszerzés tárgya elemeinek tételesen meghatározott értékeit (az alapadatokat) alapul véve kiszámítja az összesített ellenértéket vagy más - az ajánlatban megtalálható számításon alapuló - adatot. Ha a számítási hiba javítását nem, vagy nem az előírt határidőben teljesítették, az ajánlat érvénytelen. A módosítás ezt a jelentős, a törvényi rendelkezésektől eddig eltérő fontos szabályt emeli törvényi szintre.

A speciális rendelkezéssel „megfordul” a Kbt. számítási hiba javítására vonatkozó szabálya azzal, hogy a hiba javítását az ajánlattevőre bízta. Belátható, hogy több tekintetben is aggályos lenne, ha az elektronikus rendszerben az ajánlatkérő hozzáférést kapna az ajánlattevő ajánlatának szerkesztéséhez, ilyen szerkesztési jogosultság nélkül ugyanakkor a számítási hiba javítását nem tudja elvégezni. A rendszer átláthatósága érdekében szükséges, hogy a rendszerben változatlan formában is megjelenjen az eredeti ajánlat, ugyanakkor mivel a rendszer az ajánlat egyes adatait - így az értékelésre kerülő elemeket - használja az eljárás további szakaszaiban (például az összegezésbe automatikusan vesz át adatokat a nyertes ajánlatból), ezért elengedhetetlen az is, hogy a számítási hiba a rendszerben - a papír alapú gyakorlattól eltérően - valóban javításra kerüljön.

Az ajánlat érvénytelenségére vonatkozó szabály rögzítése garantálja az olyan helyzet elkerülését, hogy az ajánlattevő esetleg szándékosan ne javítsa ki a hibát annak érdekében, hogy az ajánlatában eredetileg rögzített ajánlati elem figyelembevételével kedvezőbb helyzetbe kerüljön az értékelés során. Az új szabály bevezetése tehát azt a célt szolgálja, hogy az ajánlattevő az eljárás eredményét ne tudja visszaélészerű magatartásával befolyásolni.

15. EKR-hez kapcsolódó eredménytelenségi ok

Az elektronikus kommunikáció bevezetése a közbeszerzésekben olyan jelentős technikai eredmény, amely számos előnyt biztosít a hagyományos papír alapú kommunikációval szemben, így például csökkenti az adminisztratív terheket, egyszerűsödnek, gyorsulnak az eljárások és megteremti azok jobb átláthatóságát. Napjaink informatikai megoldásai lehetővé teszik olyan komplex rendszerek létrehozását, amelyek megbízhatósága minimális szintre szorítja az azok működésében potenciálisan felmerülő hibákat, a működési hibák azonban nem zárhatók ki teljesen, miként az sem, hogy szervezett informatikai támadások eredményezik egy adott rendszer leállítását, vagy működésének korlátozottságát - ezek a hibák azonban csak a legritkább esetekben okozhatnak olyan sérelmet, amely nem teszi lehetővé az eljárás alapelveknek megfelelő folytatását.

Noha az a Kbt. alapelveiből eddig is levezethető volt, a jogbizonytalanságot okozó esetek elkerülése érdekében a módosítás átvette a 424/2017. Korm. rendelet azon rendelkezését, amely tételesen lehetővé tette az eljárás eredménytelenné nyilvánítását abban az esetben, ha az EKR működési hibája olyan jogsértést eredményez, amely a Kbt.-ben meghatározott alapelvek érvényesülését biztosító módon nem orvosolható.

16. Tárgyalásos eljárások sajátosságai

Az EKR-hez kapcsolódó, informatikai szempontok által indokolt fontos szabály jelent meg a 424/2017. Korm. rendeletben, miszerint tárgyalásos eljárásban - ha az ajánlatkérő nem tartja fenn annak a lehetőségét, hogy az első ajánlatok beérkezését követően tárgyalás tartása nélkül a benyújtott ajánlatok bírálatával és értékelésével fejezi be az eljárást - minden esetben kötelező végleges ajánlat benyújtása, amit értelemszerűen az EKR-ben kell megtenni. Erre azért volt szükség, mert a rendszer egy meghatározott eljárási cselekmény sorrendben kezeli az eljárásokat, így az algoritmusok nem tudják kezelni azt a - papír alapon korábban működő - gyakorlatot, hogy az ajánlattevő fenntartja ajánlatát, hanem szükség van az új ajánlat benyújtására a további eljárási lépések megtételéhez. A módosítás ezt a szabályt most szintén törvényi szintre emeli (természetesen nem érinti ugyanakkor azt, hogy tárgyalásos eljárásban az ajánlati kötöttség csak a tárgyalások végeztével áll be, a

szabályból tehát nem következik ajánlattételi kötelezettség, amennyiben ajánlattevő nem kíván érvényes ajánlatot benyújtani).

17. Rövidült határidők

Az EKR felállításának és alkalmazásának egyik kiemelt célja a közbeszerzési eljárások gyorsabb lefolytatásának lehetővé tétele volt. A Kbt. a nyílt, a meghívásos, a tárgyalásos és a koncessziós beszerzési eljárás tekintetében eddig is lehetővé tette, hogy az ajánlatkérő az ajánlattételi határidőt rövidebb időtartamban határozza meg, ha a közbeszerzési eljárásban az ajánlatok elektronikus úton is benyújthatóak, az elektronikus út általánossá válásával azonban az ajánlattételi határidőre vonatkozó rendelkezések tekintetében megfordul a szabályozási logika, és a törvényben a rövidített határidők válnak főszabállyá.

Az EKR használata gyorsít az eljárásokon, az ajánlattételi határidő nyílt eljárásban harmincöt nap helyett harminc napban, meghívásos és tárgyalásos eljárásban harminc nap helyett huszonöt napban, koncessziós beszerzési eljárásban harminc helyett huszonöt, illetve huszonkettő helyett tizenhét napban határozható meg.

18. Módosítások egyes sajátos, elektronikus alapú beszerzési technikák körében

Az EKR központi és egységes attribútuma a dinamikus beszerzési rendszerek körében is érvényesül, mivel azok létrehozására és az azokhoz történő csatlakozásra a Kbt. módosítása értelmében kizárólag az EKR keretein belül van lehetőség. Ugyanakkor a dinamikus beszerzési rendszerből történő beszerzés megvalósítása során van lehetőség más rendszer alkalmazására is, az egyes ajánlatkérők által működtetett rendszerek ugyanis igényelhetnek sajátos, a központi rendszerhez képest rugalmasabb technikai megoldásokat. A dinamikus beszerzési rendszerek körében előírt irányelvi alapokon nyugvó, a rendszer működésével, a használt elektronikus eszközökkel és a csatlakozás műszaki szabályaival és leírásával kapcsolatos valamennyi szükséges információval kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség az EKR honlapján elérhető, így az ajánlatkérőknek a dinamikus beszerzési rendszer használatával kapcsolatos technikai információkat nem

szükséges a közbeszerzési dokumentumokban közölniük.

Az e-árlejtés körében bevezetett kézenfekvő szabály, hogy amennyiben az árlejtés alkalmazását előíró eljárás esetén nem érkezik legalább két ajánlat, az ajánlatkérő dönthet úgy, hogy nem tart elektronikus árlejtést, hanem a benyújtott ajánlat bírálatával és értékelésével befejezi az eljárást.

Az elektronikus katalógusok tekintetében több pontosítást is tartalmaz a törvény, amely az EKR bevezetésével együttesen elősegítheti ezen beszerzési technika elterjedését. Az egyik ilyen fontos rendelkezéssel tisztázásra kerül, hogy elektronikus katalógus létrehozására értelemszerűen van lehetőség részajánlattétel biztosítása esetén egy adott rész tekintetében is.

További újítása a törvénymódosításnak, hogy az újraszabályozza az előzetes értesítés és az információgyűjtés közötti minimális időtartam hosszát. A korábbi, legalább öt munkanapos időtartam helyett az ajánlatkérő döntési kompetenciájába tartozik, hogy mennyi időre lehet szüksége az ajánlattevőknek a beszerzéssel érintett termékek áttekintésére, és annak eldöntésére, hogy elutasítják-e az információgyűjtést. A Kbt. alapelveinek megfelelően természetesen ezt a jogát sem gyakorolhatja ajánlatkérő visszaélészerűen, és általában nem tekinthető megfelelőnek 1-3 napos határidők biztosítása egy több terméket érintő beszerzés esetén. A megfelelő idő mérlegelése során tehát nem az ajánlatkérő által megállapított – adott esetben saját mulasztásából eredő – sürgősség a meghatározó, hanem, hogy az ajánlattevőknek mi lehet az a – felülvizsgálandó termékek számára és összetettségére figyelemmel – szükséges idő, amely alatt felülvizsgálhatják katalógusaikat.

A törvény a dinamikus beszerzési rendszer keretében alkalmazott elektronikus katalógusokra vonatkozó szabályok tekintetében jelentősen kiegészül, mely még a keretmegállapodásoknál is rugalmasabb, gyorsabb, ugyanakkor potenciálisan nagyobb árversenyt eredményező, hatékonyabb beszerzési módszert jelent.

A keretmegállapodásokkal ellentétben a dinamikus beszerzési rendszer fennállása során a rendszerhez bármely gazdasági szereplő azonos feltételeknek történő megfelelés esetén utóbb csatlakozhat. A törvénymódosítás a jogintézmény ezen sajátosságát hasznosítja

tovább, amikor arról rendelkezik, hogy az ajánlattevők által folyamatosan frissíthető, karbantartható elektronikus katalógusok voltaképpen lehetővé teszik az értesítés és az információgyűjtés közötti határidők minimalizálását – vagyis az ajánlatkérők által meghatározható megfelelő idő általában rövidebb lehet, mint keretmegállapodások esetén. A katalógusok folyamatos frissítése, karbantartása érdekében a törvénymódosítás lehetővé teszi az ajánlatkérők számára az ajánlattevők felszólítását a katalógusuk frissítésére, mely alapján azonban ajánlattevő nem köteles a frissítés elvégzésére, vállalva ezzel a frissítés nélkül általa aktuálisnak ítélt katalógusból történő ajánlatkérői információgyűjtést, vagyis, hogy az adott, verseny újranyitással megvalósuló beszerzésben a frissítés nélküli katalógusával vesz részt.

A katalógusok folyamatos karbantartása továbbá azt jelenti, hogy a dinamikus beszerzési rendszer – mint az ajánlatkérő gyakran felmerülő beszerzéseit támogató módszer – keretében a rendszeres ajánlatkérésekről történő megfelelő előzetes tájékoztatást követően nincs szükség az ajánlattevőknek a katalógusaik felülvizsgálatához külön időre. Az ajánlattevők ugyanis – rendszeres ajánlatkérések esetén értelemszerűen – előre tudják mennyi idő áll rendelkezésükre az egyes rendszeres ajánlatkérések között. A törvénymódosítás szerint azon körülményt, hogy az ajánlatkérő dinamikus beszerzési rendszer keretében alkalmazott elektronikus katalógusok útján rendszeres ajánlatkérést kíván megvalósítani, már a közbeszerzési dokumentumokban, vagyis a rendszer létrehozása során meg kell jelölnie, annak indokaival együtt. Ekkor még ajánlatkérőnek nem kell feltétlenül rendelkeznie a rendszeres ajánlatkérés részleteiről, így különösen arról, hogy milyen időközönként (pl. hetente, havonta) kerül sor rendszeres ajánlatkérésre. E tájékoztatást elég csupán az első ilyen beszerzés megvalósítását megelőzően megadnia az ajánlattevők részére.

A keretmegállapodásokhoz hasonlóan a dinamikus beszerzési rendszerek is hosszabb időre jönnek létre, így ugyancsak felmerülhet a termékek „elévülése”. A dinamikus beszerzési rendszer sajátossága, hogy éppen az ilyen, előre nem pontosan meghatározható, vagy változó beszerzési igényekre jelenthet ideális megoldást. Az ajánlatkérőnek ugyanis a dinamikus beszerzési rendszer felállításakor a beszerzés tárgyát (és más feltételeit) elegendő kevésbé pontosan megadnia. A

pontos műszaki leírás meghatározása és az ajánlattétel a dinamikus beszerzési rendszerben mindig a konkrét beszerzés megvalósításakor történik, ami a keretmegállapodásokhoz képest jóval nagyobb rugalmasságot biztosít. Amennyiben a dinamikus beszerzési rendszerben az egyes beszerzések megvalósítása elektronikus katalógus alapján történik, a törvénymódosítás korlátok közé szorítja, hogy milyen módon történhet a termékek cseréje a katalógusban. Ezt kizárólag műszakilag egyenértékű, vagy a meghatározó műszaki paramétereiben kedvezőbb termékkel teheti meg ajánlattevő és kizárólag az ajánlatkérő megfelelő tájékoztatása mellett. A termékcserre lehetősége ebben az esetben sem eredményezheti a dinamikus beszerzési rendszeren belül az eredetitől eltérő, új beszerzési tárgyak elérhetőségét (pl. laptop helyett nyomtató) az ajánlatkérő részéről. A dinamikus beszerzési rendszer esetében a keretmegállapodásoktól ugyancsak eltérően, nem kizárt, hogy az ajánlatkérő a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására vonatkozó szabályok alkalmazásával újabb résszel – amely adott esetben újabb beszerzési tárgyat is jelenthet – bővítsé a rendszert.

II. rész

A törvénymódosítás egyéb, jogalkalmazást segítő szabályairól

1. Kedvezőbb feltételek és szabályozás a támogatások kedvezményezettjeire vonatkozóan

Jelentősen csökkenti a támogatások kedvezményezettjeire vonatkozó adminisztratív terheket a Kbt. 5. § (3) bekezdésének módosítása. A módosítást megelőző rendelkezés nem szándékolt mértékben növelte a támogatottak adminisztratív kötelezettségeit azáltal, hogy az uniós jogi előírásoknál jelentősen szélesebb körben írta elő közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettségét. Ez utóbbi különösen a kis- és középvállalkozások, valamint az egyházak esetében jelentkező megoldást kívánó nehézségként: olyan többletfeladatokat generált a szabályozás, amelyeket az említett szervezetek személyi állományuk, pénzügyi lehetőségeik és szervezeti/működési sajátosságaik folytán gyakorta csak aránytalan adminisztratív terhek vállalásával tudtak teljesíteni.

A módosítás eredményeként a közbeszerzési kötelezettséget megalapozó támogatási összeghatár felemelésre került: szolgáltatás megrendelés vagy árubeszerzés esetében legalább az adott beszerzésre irányadó uniós közbeszerzési értékhatárt elérő összegű, míg építési beruházásnál legalább háromszázmillió forint összegű támogatás eredményez közbeszerzési kötelezettséget.

A módosítás legjelentősebb novumát az egyházi jogi személyek részére biztosított mentesség jelenti: az egyházi jogi személy támogatottak 2018. november 29-i hatállyal kikerültek a rendelkezés hatálya alól (az egyházi jogi személy fogalmát a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 10. §-a határozza meg). Fontos azonban felhívni a figyelmet arra, hogy a támogatásban részesülő egyházi jogi személyek kizárólag a Kbt. 5. § (3) bekezdésének alkalmazása alól mentesülnek, a Kbt. 5. § (2) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén, az ott meghatározott építési beruházások, illetve azokhoz kapcsolódó szolgáltatások tekintetében továbbra is kötelesek közbeszerzési eljárást lefolytatni.

Mіндеzen könnyítések mellé társul a módosító törvény kapcsolódó átmeneti rendelkezése is [ld. a Kbt. újonnan bevezetett 197. § (11) bekezdését], amelynek értelmében a kedvezőbb szabályok a módosító törvény hatálybalépésekor fennálló támogatási jogviszonyok alapján még fel nem használt -, az egyházi jogi személyek esetében a támogató felé még el nem számolt - támogatás esetében is alkalmazhatók, kivéve, ha a támogatás felhasználása céljából olyan közbeszerzési eljárás van folyamatban, amelyben az ajánlatkérő az 53. §-ban foglaltaknak megfelelően már nem léphet vissza a közbeszerzéstől.

A módosítás egyebekben a Kbt. 5. § (3) bekezdés alkalmazása alól kivételi kört képező támogatási források megnevezését pontosítja.

2. Az uniós értékhatárok közzétételi kötelezettségére vonatkozó könnyítés

Az alcímben is utalt könnyítés eredményeként a Kbt. normaszövegéből kikerült az arra vonatkozó rendelkezés, miszerint az egyes beszerzési tárgyak esetében alkalmazandó uniós értékhatárokat a mindenkorai költségvetési törvényben évente rögzíteni kell. Ezen

kötelezettség a jogalkotó számára nehézségeket okozott, tekintve, hogy az uniós értékhatárokat megállapító Európai Bizottság rendszerint olyan naptári időpontban (pl. 2017. december 19.) tette közzé az uniós értékhatárokat, amikor a költségvetési törvény módosítása már nem volt lehetséges.

Egyebekben a rendelkezés fenntartása nélkül is biztosított az uniós értékhatárok megfelelő szintű közzététele: az értékhatárokat tartalmazó bizottsági rendelet a nemzeti jogban közvetlenül alkalmazható [ehhez kapcsolódóan ld. még a Kbt. 15. § (2) bekezdésében foglaltakat is], továbbá a jogalkalmazók általi megismerést biztosítja a Közbeszerzési Hatóság Elnökének a Kbt. 15. § (5) bekezdése alapján kiadott tájékoztatója. Megjegyezzük, hogy a módosítás 2020. január 1-jétől lép hatályba, figyelemmel arra, hogy az uniós értékhatárok felülvizsgálatára rendszerint két évente kerül sor, ekként 2019. év végén várható az új értékhatárok közzététele a Bizottság részéről.

3. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók bevonása

Jelentős módosítások kerültek rögzítésre a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók bevonásával kapcsolatban. Általánosságban elmondható, hogy az ajánlatkérői szempontokat akceptálva a módosítás egyfelől szűkíti a kötelező bevonás esetköreit, másfelől az egyértelműsítés célját szem előtt tartva módosítja a jelenlegi szabályozást. A kötelező alkalmazási kör a következők szerint került megállapításra: a) árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén az uniós értékhatárt elérő értékű közbeszerzési eljárás, b) építési beruházás esetén a hétszázmillió forintot elérő értékű közbeszerzési eljárás, c) a részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárás (kivéve a keretmegállapodás alapján történő, az a)-b) pontban meghatározott értéket el nem érő beszerzés megvalósítása), d) keretmegállapodás alapján történő, az a)-b) pontban meghatározott értékű beszerzés megvalósítása.

Mint látható, a keretmegállapodásból történő beszerzések tekintetében a szabályozás egyértelművé vált, amelyet egy további fontos kiegészítés tesz teljessé: eszerint közvetlen megrendelés esetén – értéktől függetlenül – nem kötelező felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó bevonása.

4. Elektronikus számlák befogadási és feldolgozási kötelezettsége

Az elektronikus számlázás közbeszerzésben történő alkalmazásáról szóló 2014/55/EU irányelvben – 2019. április 18-i átültetési határidővel – került előírásra a tagállamok számára az elektronikus számlák ajánlatkérők általi befogadására és feldolgozására vonatkozó szabályozás létrehozása. Ezen követelmény teljesítése érdekében rendelkezik a jogalkotó arról, hogy az ajánlatkérő – kivéve az 5. § (2)–(4) bekezdése szerinti ajánlatkérőt – köteles fogadni és feldolgozni az olyan elektronikus számlákat, amelyek megfelelnek az EN 16931-1:2017 számú európai szabványnak és az Európai Bizottság által e szabványhoz az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett szintaxislistának.

A módosítás – a 2019. április 18-i hatálybalépéssel – tekintetbe veszi a kapcsolódó informatikai fejlesztések időigényét.

Az említett időponttól kezdve az ajánlatkérők a hivatkozott szabványnak megfelelő elektronikus számlákat kötelesek fogadni és azokat feldolgozni. Fontosnak tartjuk felhívni az ajánlatkérők figyelmét arra, hogy a már megkötött szerződések esetében is biztosítani kell a nyertes ajánlattevők számára a szabványnak megfelelő elektronikus számla benyújtásának lehetőségét.

5. Az eredményről szóló tájékoztató közzétételre megküldésének határideje részajánlattétel esetén

Részajánlattétel biztosítása esetén az ajánlatkérők azon – eddig megoldatlan – nehézséggel találkozhattak, hogy az eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzétételére vonatkozó határidő nem volt valamennyi rész tekintetében tartható – így például abban az esetben, ha valamely részt érintően jogorvoslati eljárásra került sor. A módosítás ezért lehetővé teszi, hogy részekre történő ajánlattétel esetén a közzétételre megküldés határideje valamennyi rész tekintetében az utolsó szerződés megkötésétől, a teljes eljárás eredménytelensége esetén pedig valamennyi részre vonatkozóan az utolsóként meghozott, az eljárás eredménytelenné nyilvánításáról szóló ajánlatkérői döntéstől kezdődjön.

6. Ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátása a tárgyalás vagy elektronikus árlejtés ajánlatkérői döntés alapján történő meg nem tartása esetén

Gyakorlati tapasztalatok alapján nehezen kezelhető helyzetet eredményezhetett, ha az ajánlatkérő a Kbt. 87. § (6) bekezdése alapján úgy döntött, nem tart tárgyalást, tekintve, hogy ebben az esetben az ajánlati kötöttség az erről szóló értesítéssel automatikusan beállt. Ajánlati biztosíték adásához kötött ajánlattétel előírása esetén előfordulhatott olyan helyzet – amennyiben az irányadó feltételeket az ajánlatkérő nem határozta meg előre –, hogy akár az összes ajánlattevő ajánlatát érvénytelenné kellett nyilvánítani az ajánlati biztosíték határidőre történő rendelkezésre bocsátásának elmaradása miatt. A módosítás által a jogalkotó egyértelművé teszi az ilyen esetekre irányadó szabályokat, továbbá a fenti logika és rendelkezés alkalmazásával kizárja, hogy amennyiben az ajánlatkérő az egyetlen beérkező ajánlatra tekintettel nem kíván elektronikus árlejtést lefolytatni, azt a biztosíték hiánya miatt érvénytelenné kelljen nyilvánítania.

Eszerint tehát, amennyiben az ajánlatkérő a 87. § (6) bekezdése vagy 108. § (8a) bekezdése alapján úgy dönt, hogy nem tart tárgyalást vagy elektronikus árlejtést, és az ajánlati kötöttség az erről szóló értesítés ajánlatkérő általi megküldésével áll be, az ajánlati biztosítékot ezen értesítés megküldésétől számított öt munkanapon belül kell rendelkezésre bocsátani.

7. Egyes kizáró okokhoz kapcsolódó módosító rendelkezések

A Kbt. módosítást megelőző szövegezése a 62. § (1) bekezdés j) pontja szerinti kizáró ok tekintetében nem tartalmazta a Kbt. 62. § (1) bekezdés h) pontjában részletezett kizáró oknál szerepeltetett, a jogorvoslat esetkörüire vonatkozó rendelkezést.

Fontos módosító rendelkezések kapcsolódnak a Kbt. 63. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, súlyos szerződészegés esetén alkalmazható kizáró ok fennállásának ellenőrzésére vonatkozóan (anélkül, hogy a hivatkozott kizáró ok törvényi szövegezése változott volna). Ebben a körben módosításra került a Kbt. 142. § (5) bekezdése, valamint a 187. § (2) bekezdés a) pont ae) alpontja. Eszerint a Kbt. 63. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt,

súlyos szerződésszegés esetén alkalmazható kizáró ok fennállásának ajánlatkérő általi megállapítását könnyítő szabály, hogy a súlyos szerződésszegést elkövető gazdasági szereplő már abban az esetben is bekerül a Közbeszerzési Hatóság által a Kbt. 187. § (2) bekezdés a) pont ae) alpontja szerint vezetett nyilvántartásba, ha az ajánlatkérővel szerződő fél a súlyos szerződésszegés tényét nem vitatja. Ekként tehát nincs szükség a gazdasági szereplő részéről a szerződésszegés kifejezett elismerésére, amelyre – a gazdasági szereplők jól felfogott érdekének megfelelően – csak a legkritikább esetben került sor. A módosítás a közpénzből megvalósuló beszerzéseket elnyerő gazdasági szereplőkkel szemben támasztott megbízhatósági követelményeket azzal szigorítja, hogy súlyos szerződésszegés esetén elegendő az ajánlatkérőnek dokumentumokkal alátámasztania, hogy az ilyen szerződésszegést a gazdasági szereplő nem vitatja.

Összefoglalva: a kizáró ok fennállása továbbra is független a nyilvántartásban való szerepléstől, a módosítás célja a nyilvántartásban történő rögzítés szabályainak pontosítása.

Az alkalmazott jogalkotói megoldás ugyanakkor több gyakorlati kérdést is felvet (pl. mennyi időt kell biztosítani az ajánlatkérőnek arra, hogy a súlyos szerződésszegés tényét vitathassa a nyertes ajánlattevő, vagy miként, milyen dokumentumokkal kell igazolni, ha az ajánlattevőtől nem érkezett válasz az ajánlatkérő azon kérdésére, vitatja-e a szerződésszegést). A joggyakorlatra hárul majd – a már létező döntőbizottsági és bírósági esetjogra is figyelemmel – az említett, valamint az újonnan felmerülő kérdések a törvény alapelveinek figyelembe vételével történő megválaszolása. Álláspontunk szerint annak megítélésére egy gazdasági szereplő részéről, hogy vitatja-e egy súlyos szerződésszegés tényét – és ezzel együtt felmérje, hogy az potenciálisan bírósági jogvitához vezet – nem szükséges hosszú idő, de indokolt lehet legalább néhány munkanap biztosítása, amely a szerződés és a szerződésszegéshez vezető tényállás bonyolultsága függvényében tovább növelendő. A közbeszerzési törvény alapelveinek figyelembe vételével továbbá a nem vitatottság tényének elfogadása érdekében indokolt lehet az ajánlatkérőnek a nyertes ajánlattevőhöz intézett megkeresésében felhívnia a figyelmet a nem vitatottság jogkövetkezményeire, azaz a Közbeszerzési Hatóság nyilvántartásába történő felvételére és

az alapján a kizáró ok fennállásának egyértelmű alátámasztottságára.

A 187. § (2) bekezdés a) pont ae) alpontja tekintetében továbbá pontosításra került az adatok elérhetőségének időtartamára vonatkozó rendelkezés.

A 62. § (1) bekezdés q) pontja szerinti kizáró ok vonatkozásában jogértelmezési bizonytalanságot okozott, hogy nem volt egyértelmű: kinek kell a jogsértés súlya szerinti minősítést elvégezni. A módosító rendelkezés kizárólag pontosításra irányul, és megerősíti, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság csak a Kbt. szabályainak megsértését mérlegelheti azok súlyossága szerint, továbbra sem dönthet azonban polgári jogi, polgári peres bírósági útra tartozó kérdésekben, arra feladat- és hatásköre nem terjed ki. Erre figyelemmel és ennek megfelelően kerültek kiegészítésre a Kbt. 165. § (2) bekezdés c) és d) pontjai, továbbá a Kbt. 165. § (11) bekezdését érintő módosítás is részben ehhez a kérdéskörhöz kapcsolódik.

8. A kizáró okokkal és alkalmassági követelményekkel összefüggő igazolások benyújtásának elmulasztása esetén irányadó szabályok módosítása

A jogalkalmazók részéről igényelt pontosító rendelkezés a korábbi, többféle értelmezésre is lehetőséget adó szabályozás egyértelműsítését szolgálja. A módosítást megelőző normaszöveg ugyanis a gyakorlat számára nem adott egyértelmű iránymutatást arra vonatkozóan, miként jár el jogszerűen az ajánlatkérő abban az esetben, ha az ajánlattevő a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerinti felhívásra igazolásait egyáltalán nem (illetve határidőn túl) nyújtja be. Az egyenlő bánásmód alapelvéből is fakadóan kialakult azon jogértelmezési gyakorlat, amely szerint ajánlatkérőt abban az esetben is hiánypótlási, illetve felvilágosítás kérésű kötelezettség terhelte, ha az ajánlattevő a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerinti felhívás ellenére egyáltalán nem nyújtott be dokumentumot.

A közbeszerzési eljárások lefolytatásához szükséges időigény csökkentéséhez fűződő érdek, valamint a joggal való visszaélés tilalmának érvényesülése ugyanakkor indokolja, hogy az ajánlatkérő – az erre irányuló felhívás ellenére – a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerinti dokumentumok benyújtásának teljes körű

elmulasztását automatikusan akként értékelhesse, hogy az érintett ajánlattevőnek a továbbiakban nem célja a közbeszerzési eljárásban való sikeres részvétel.

9. Az összegezés módosításának és a bírálati cselekmények elvégzésének új esetköre az összegezés megküldését követően

Ugyancsak a gyakorlati tapasztalatok indokolták, mi több, igényelték egy olyan, intézményesített megoldás beillesztését a törvény rendelkezései sorába, amely megnyugtató, jogilag nem megkérdőjelezhető módon rendezi azon eseteket, amikor a közbeszerzések jogszabályban előírt ellenőrzését végző, vagy a közbeszerzéshez támogatást nyújtó szerv megállapítása alapján, de az összegezés megküldését követően válik szükségessé egyes bírálati cselekmények elvégzése, valamint adott esetben ezen bírálati cselekmények alapján az összegezés módosítása.

Ennek megfelelően a módosító rendelkezés immár legfeljebb két alkalommal biztosít lehetőséget az ajánlatkérő számára az összegezés módosítására: erre sor kerülhet az ajánlatkérő saját kezdeményezésére, továbbá az ellenőrző szervek megállapítása alapján is.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy kizárólag az ellenőrző szervek megállapítása alapján van lehetőség újabb bírálati cselekmények elvégzésére és szigorúan csak a megállapításban foglalt terjedelemben: azaz az ajánlatkérő a saját maga által újonnan észlelt, hiánypótlást, felvilágosítást, vagy indokolást igénylő kérdések tekintetében sem önállóan, sem az ellenőrző szervek megállapításaihoz kapcsolva nem végezhet további eljárási cselekményeket. Mindezen következetes szabályozás azt a célt szolgálja, hogy az ellenőrzést végző szervezetek megállapításai alapján legyen ugyan lehetőség az eljárás eredményének jogszerűvé tételére és az eredménytelen eljárások számának csökkentésére, azonban egyúttal ösztönözze is az ajánlatkérőket arra, hogy a bírálati szakaszban a lehető legkörültekintőbben végezzék el az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések vizsgálatát.

Lényeges továbbá kiemelni, hogy a bírálati cselekményekre és az összegezés módosítására vonatkozó korlát nemcsak a jogsértés orvosolhatóságának terjedelmére vonatkozik, hanem a módosításra nyitva álló határidőre is: az a fenti rendelkezésekkel együttesen

is csak az összegezés megküldésétől számítottan húsz nap, vagy a részvételi szakaszcsoportról készült összegezés esetén az ajánlattételi határidő lejártáig tartó időtartam. A megtett bírálati cselekményekre és az összegezés egy, vagy legfeljebb két alkalommal történő módosítására tehát kizárólag ezen határidők betartásával kerülhet sor. Az időtartam tekintetében tehát nem történt kiterjesztés – a jogalkotói cél ezzel összefüggésben változatlanul az eljárások lefolytatására fordított időtartam korlátok közé szorítása.

Végezetül szükséges emlékeztetni arra, hogy a rendelkezés szövege nem határoz meg sorrendet az összegezés két alkalommal történő módosítását illetően (az ajánlatkérő általi módosítást megelőzheti az ellenőrző szervek megállapítása alapján történő módosítás is).

10. Változások a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások szabályozásában

Először azon rendelkezések áttekintése indokolt, amelyek a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások valamennyi, illetőleg több típusát érintik. A legfontosabb szabályok között említhető a végleges ajánlattétel kötelező előírása. Ez a szabály az EKR működésére vezethető vissza, s ilyenformán nem is képez újdonságot az elektronikus közbeszerzési eljárások bonyolításában már tapasztalatot szerzett jogalkalmazók számára. Továbbá a módosítás megerősíti, hogy azokban a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokban, ahol az ajánlattevők közötti verseny az eljárás jogalapjánál fogva lehetséges, ott az ajánlatkérőknek törekedniük kell a versenyhelyzet biztosítására: ennek érdekében a módosításban megjelölt esetekben és módon legalább három ajánlattevő felhívása szükséges, illetve elvárt a lehetőségekhez mérten.

Kardinális jelentőségű új normaként szerepel továbbá a Közbeszerzési Hatóság által végzett törvényességi ellenőrzésre tekintettel bevezetésre kerülő igazgatási szolgáltatási díj. Nem titkolt célként említendő a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások számának (amelyet az Európai Bizottság az ún. egyajánlatos eljárásokkal összefüggésben rendre kifogásol) csökkentése, illetve a megfelelő joggal kapcsolatos, előzetes ajánlatkérői mérlegelés ellenére megindított eljárások visszaszorítása. Ezen felül a módosítás további pontosító rendelkezéseket tartalmaz a Hatóság által

végzett ellenőrzésekkel kapcsolatos eljárási szabályok tisztázása érdekében, valamint arra vonatkozóan, hogy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokhoz kapcsolódó, a Közbeszerzési Hatóság által végzett ellenőrzési cselekmények tekintetében is az EKR használandó.

A rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokkal kapcsolatban megállapított rendelkezések jelenítik meg a módosítások második halmazát. Ebben a csoportban első helyre kívánkozik azon előírás, amely kimondja: az ezen jogcím szerinti eljárások eredményeként nem köthető keretmegállapodás. A határozott jogalkotói álláspont ezzel kapcsolatban az, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eljárás feltételrendszerének nem feleltethető meg a keretmegállapodás, mivel az tipikusan egy olyan beszerzési igény kielégítésének eszköze, amelynek esetében az ajánlatkérő nem ismeri előre a beszerzés pontos feltételeit és körülményeit – ezzel szemben egy vis maior körülmény miatt bekövetkezett és azonnali intézkedést kívánó helyzetben az esetek jelentős részében pontosan azonosítható a beszerzési igény (azonban adott esetben a pontos mennyiség hiánya sem alapozza meg a keretmegállapodás megkötésének szükségességét, tekintve, hogy a beszerzési igény bizonytalan mértéke opcionális mennyiség megjelölésével kezelhető).

Jelentős – és vélhetően a gyakorlatban jól hasznosítható – újítást jelent a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti eljárásokat érintően az a szabály, amely lehetővé teszi az ajánlattételi felhívás és a tárgyalási meghívó megküldésén túl a tárgyalások megkezdésével történő eljárásindítást is. Rendkívüli sürgősség fennállta esetén ugyanis előállhat olyan helyzet, amikor ajánlatkérőnek azonnal meg kell kezdenie a tárgyalást a beszerzési igénye kielégítése érdekében. Hozzá tesszük ugyanakkor, hogy a Kbt. értelmező rendelkezései (3. § 23. pont) eddig is tartalmaztak hivatkozást a tárgyalások megkezdésére, azonban a konkrét részletszabályok között nem jelent meg ez az előírás. A tárgyalások megkezdésével induló eljárások esetén a módosítás a rendkívüli sürgősséget előidéző helyzetben – az életszerűbb szabályozás érdekében – elsődlegesen az eljárás megindulására vonatkozó, Közbeszerzési Hatóság részére történő tájékoztatási kötelezettséget határoz meg az ajánlatkérőkkel szemben. Lehetnek ugyanis olyan vis maior helyzetek, amelyekben a törvényességi ellenőrzéshez szükséges igazgatási

szolgáltatási díjnak az eljárás megkezdésével történő egyidejű befizetése nem lenne életszerű, így azt legkétszóbb az eljárás lezárását követően kell az ajánlatkérőknek megtenniük.

Fontos továbbá megjegyezni, hogy a rendkívüli sürgősségre alapított eljárások esetében a tárgyaláson szóban tett ajánlatot az EKR értelemszerűen nem tudja kezelni, ezért minden esetben szükséges írásbeli ajánlat benyújtása.

11. Újdonságok a nemzeti eljárásrendet érintő szabályozásban

A módosítás egyértelművé teszi, hogy az ajánlatkérők választásuk szerint hirdetmény közzétételével is megindíthatják a nemzeti eljárásrend szerinti eljárásokat, azaz nem kötelező minden esetben összefoglaló tájékoztatás előzetes közzététele, majd a felhívás megküldésével lefolytatott, 113. § szerinti eljárás alkalmazása.

Az eddigi szabályozást kiegészítő rendelkezésként jelent meg a Kbt. 114. § új, (4a) bekezdése, amely arra a nemzeti eljárásrendben előforduló helyzetre határoz meg egyértelmű szabályokat, amikor – az uniós eljárásrendnél rövidebb ajánlattételi és részvételi határidők esetén – az ajánlattételi vagy részvételi határidőt a Kbt. 52. §-ára tekintettel kellett meghosszabbítani. A kiegészítés eredményeként az 52. § (5) bekezdésében meghatározott garanciális határidőktől eltérő minimális határidők kerültek rögzítésre, a 114. § (4) bekezdés szerinti ajánlattételi határidőkre figyelemmel. A rendelkezés alkalmazása során azonban ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie az 52. §-ban rögzített arányossági elvekre, különösen arra, hogy a határidő meghosszabbítás mértékének arányban kell állnia a kiegészítő tájékoztatásban közölt információk vagy a változtatás jelentőségével, valamint arra, hogy az ajánlatok és a részvételi jelentkezések beérkezésére vonatkozó határidőt az ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia, hogy - figyelembe véve a szerződés összetettségét és a törvényben előírt minimális határidőket - elegendő idő álljon rendelkezésre az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések elkészítéséhez.

12. A nemzeti eljárásrend tekintetében új, szűk körben érvényesülő kivételek

A Kbt. nemzeti eljárásrendje újabb két kivétellel bővült, amelyek egyfelől nemzetgazdasági, szociális érdekből, másfelől egy rendkívül szűk körben, más tagállami gazdasági szereplők érdekeltségét nem érintően állapít meg kivételeket, értelemszerűen uniós értékhatár alatti beszerzések esetében.

A start szövetkezetek esetében a Kormány támogatja a szociális szövetkezetek működését és fejlődését, ugyanis e szövetkezetek biztosítják a hátrányos helyzetű emberek közösségbe történő integrációjának lehetőségét, a leszakadó térségek gazdaság fejlesztését és az erős helyi közösségek megteremtésével a vidéki népesség elvándorlási arányának mérséklését.

A kivételi körbe csak az évi nettó 10 millió forintot meg nem haladó árbevételű start szövetkezetek tartoznak bele, így biztosítható, hogy a start szövetkezetek csak a megfelelő gazdasági teljesítőképesség eléréséig részesüljenek kedvezményben. A magasabb árbevételű start szövetkezetek már megfelelő ár-érték arányú szolgáltatást tudnak nyújtani, és ezzel lehetőségük nyílik közbeszerzési eljárásban történő részvételre is, adott esetben ajánlattevői és nem csupán alvállalkozói szerepkörben.

A Köztársasági Elnöki Hivatal állami kitüntetésekkel kapcsolatos feladatellátása lényegét tekintve a díjak elkészíttetésére és beszerzésére vonatkozik, amely az ajánlatkérői és beszerzési tárgy szerinti specifikációk miatt kisebb jelentőséggel bíró törvénymódosításnak tekinthető.

13. A szerződés teljesítésben való alvállalkozói részvétel arányát érintő korlátozás eltörlése

Jelentős, a jogkereső közönség körében élénk érdeklődést kiváltó módosítást képvisel az alvállalkozói teljesítés korlátozására vonatkozó rendelkezések kivezetése a normaszövegből.

A módosítás alapján építési beruházások esetén kivezetésre kerül a szabályozásból az alvállalkozói teljesítés korlátozására vonatkozó rendelkezés, amelynek célja a szerződések teljesítésében ténylegesen részt nem vevő, ún. „táskás cégek” visszaszorítása volt. A kivezetés okai többértékűek: egyrészt a jogalkotónak a

kapcsolódó kockázatok elkerülése érdekében figyelembe kellett vennie az uniós bírósági joggyakorlatot, amely szerint az irányelvek értelmezése alapján vitatottá vált a rendelkezés uniós joggal való teljes összhangja. Másrészt nem kerülhette el a jogalkotó figyelmét az építőipar területén jelentkező kapacitáshiány, amely miatt az ajánlattevők egyre nehezebben tudnak megfelelni a törvényben rögzített követelménynek - mindez pedig több ún. egyajánlatos eljáráshoz, vagy ajánlattétel nélküli eljáráshoz vezethet.

Joggal adódik a kérdés, hogy a korlátozás megszüntetésével milyen, a kieső szabályhoz hasonló hatást kiváltó lehetőség áll az ajánlatkérők rendelkezésére: a magunk részéről javasoljuk az ajánlatkérőknek a Kbt. 65. § (10) bekezdésének megfelelő előírások alkalmazását.

Megjegyezzük, hogy a módosuló rendelkezés hatályba lépése a törvény kihirdetését követő nap (2018. november 29.), a rendelkezést pedig az ezen időpontot követően megkezdett közbeszerzési eljárásokban kell alkalmazni.

Itt szükséges továbbá megemlíteni, hogy az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben az alvállalkozói teljesítés arányának korlátozásához kapcsolódó rendelkezés értelemszerűen - összhangban a megváltozott Kbt. szerinti előírással - ugyancsak módosításra került.

14. A közbeszerzési jogsértések feltárásában érdekelt szervezetek körének bővülése és a jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségének egyszerűsítése

A kormányzati szervezeti átalakítások miatt az új struktúrában immár nem a közbeszerzésekért felelős miniszter felelős egyúttal az európai uniós források felhasználásáért, így - tekintettel az uniós források felhasználásával összefüggő közbeszerzési intézményrendszerben betöltött szerepére - e miniszter is kezdeményezheti a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból indított eljárását.

Támogatásból megvalósuló közbeszerzések esetén a közbeszerzéshez támogatást nyújtó, illetve a támogatás felhasználásában jogszabály alapján közreműködő

szervezet vonatkozásában a törvény meghatározza a jogsértés tudomásra jutásának időpontját, amellyel megelőzhető a tudomásra jutás időpontjával és az arra tekintettel meghatározott jogorvoslati határidőkkel kapcsolatos jogviták.

A Közbeszerzési Hatóságnak a közbeszerzési szerződések teljesítésének és módosításának ellenőrzésével összefüggő feladatkörében lefolytatott ellenőrzése esetén a jogsértés tudomásra jutásának időpontja az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyv kézbesítése. A Közbeszerzési Hatóság elnöke által a hatósági ellenőrzés nyomán kezdeményezett jogorvoslati eljárás esetében pedig a tudomásra jutás időpontja megegyezik a hatósági ellenőrzés befejezésének napjával. Az intézkedés növeli az ellenőrzések hatékonyságát, egyfajta kiemelt ellenőrzési lehetőséget biztosít, valamint egy hosszabb ellenőrzés esetén is lehetőséget biztosít az érdemi jogorvoslati kérelem elbírálására, illetve ezáltal leszűkíthető annak lehetősége is, hogy a szerződés teljesítésével, módosításával kapcsolatban feltáratlan jogsértés maradjon.

15. A Közbeszerzési Döntőbizottság jogorvoslati eljárását érintő pontosító rendelkezések

A törvénymódosítás a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása körében a közbeszerzési ügyben érdekeltekkel összefüggésben célszerűségi okból rögzít néhány rendelkezést. Az egyik ilyen, hogy az érintettek, mielőtt jelzik részvételi szándékukat a jogorvoslati eljárásban, megismerhessék a jogorvoslati kérelmet, hivatalbóli kezdeményezést, azt a Döntőbizottság az eljárás megindításáról szóló értesítéssel megküldi részükre. A másik célszerűségi rendelkezés, hogy az ügyfelek mellett a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokat a Döntőbizottság kizárólag a részvételi szándékukat jelző érdekeltek részére továbbítja.

A Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére álló rövid jogorvoslati ügyintézési határidő megtartása körében nehézséget jelent, hogy az érdemi vizsgálatnak gyakran akadálya az iratok megküldésének hiánya. A gyakorlatban az ügyintézési határidő meghosszabbítására gyakran csak azért volt szükség az eljárások során, mert a felek a közbeszerzéssel vagy a beszerzéssel kapcsolatban rendelkezésre álló iratokat késve, vagy hiányosan küldik meg. A megalapozott döntés-

hozatalhoz szükséges idő biztosítása érdekében a módosítás az Ákr. főszabályától eltérően határozza meg az ügyintézési határidő kezdetét, amely így az ahhoz szükséges iratok Döntőbizottság rendelkezésére állásakor kezdődik.

16. A Közbeszerzési Hatóság feladat- és hatáskörét érintő változások

A módosítások részben pontosítják, részben új feladatokkal egészítik ki a Közbeszerzési Hatóság feladat- és hatáskörét.

A gyakorlat számára a legfontosabb változást vélhetően az jelenti, hogy 2019. január 1-jétől a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzékének vezetése, valamint a kapcsolódó hatósági feladatok ellátása a közbeszerzésekért felelős minisztertől a Közbeszerzési Hatósághoz kerül. Tekintettel arra, hogy a Közbeszerzési Hatóság a közbeszerzésekért felelős miniszterhez hasonlóan országos hatáskörrel eljáró szerv, ezért a jogorvoslati rendszerhez fűződő szabályok azonos módon kerültek meghatározásra

A Kbt. 187. § (2) bekezdés a) pont ag) alpontja alapján a Hatóság naprakészen vezeti és a honlapján közzéteszi a védett munkahelyek (ld. ehhez a Kbt. 3. § 41. pontját) listáját. Ehhez kapcsolódóan kiegészítésre került a Kbt. 187. §-a egy új, (2a) bekezdéssel, amelynek értelmében a védett munkahelyek kötelesek ezen minőségükről – valamint az adataikban történt változásokról – haladéktalanul tájékoztatni a Közbeszerzési Hatóságot az általuk gyártott vagy forgalmazott termékek, valamint a részükről nyújtott szolgáltatások megjelölésével együtt. A kiegészítő szabályozást az indokolta, hogy a Közbeszerzési Hatóság honlapján jelenleg elérhető lista kizárólag az akkreditált munkáltatók személyére vonatkozóan rendelkezik megbízható adatokkal. Ennek eredményeként bizonytalanság alakult ki a jogalkalmazásban, mivel az ajánlatkérők részére nem áll rendelkezésre minden információ a gazdasági szereplő védett munkahely minőségéről. A módosítás szándékolt célja továbbá az, hogy egy részletesebb nyilvántartással jobban elő lehetne segíteni a védett munkahelyek közbeszerzési eljárásokon való részvételét, ezáltal a szociális szempontok fokozottabb érvényesülését.

Az EKR bevezetésével az ajánlatkérők regisztrációja és a Hatóság által történő nyilvántartása is ebben a rendszerben valósul meg, ezt tükrözően a módosítás törvényi szintre emeli az ajánlatkérői nyilvántartás EKR-ben megvalósuló vezetését.

Pontosításra került a közbeszerzési eljárás eredményeként kötött szerződések ellenőrzésére vonatkozó hatósági ellenőrzés, mint feladat meghatározása, amelynek értelmében az ellenőrzés kiterjeszhető a szintén a Kbt.-ben, illetve az ahhoz kapcsolódó végrehajtási rendeletekben szabályozott koncessziós beszerzési eljárásokra, valamint tervpályázati eljárásokra.

Ebben a körben szükséges megemlíteni, hogy a Közbeszerzési Adatbázis működtetésére vonatkozó rendelkezés kiegészült az archív adatokra való utalással, tekintve, hogy a 2018. április 15-ét megelőzően, az EKR-en kívül indult közbeszerzési eljárások nyilvános adatai a Közbeszerzési Adatbázisban továbbra is elérhetőek maradnak.

Végezetül a jogalkalmazók számára kisebb jelentőséggel bír ugyan, de említést érdemel, hogy a törvénymódosítás a Közbeszerzési Hatóság köztisztviselőinek bérezését a Gazdasági Versenyhivatalhoz hasonló feltételek mentén határozza meg, amely az utóbbi években megnövekedett, közbeszerzési szakértők iránti piaci igény miatt megemelkedett bérekhez igazítja a Hatóság munkatársainak javadalmazását.

17. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók kötelező szakmai képzésével összefüggő nyilvántartás létrehozása, és annak adminisztratív tehercsökkentő hatása

Új, a közbeszerzésekért felelős miniszter jogköreit érintő rendelkezés, hogy a miniszter nyilvántartást vezet a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzékbe történő bejegyzéséhez szükséges, elismert szakmai képzéseken részt vevőkről és a részvétel alapján megszerzett tanulmányi pontokról. A rendelkezés a jövőben adminisztratív tehercsökkenést eredményez, mivel a képző szervezeteknek elegendő megküldeni a miniszter részére a képzésen résztvevőkről vezetett jelenléti ívet, amely alapján a nyilvántartás frissítése, naprakésszé tétele történik. A képző

szervezetek 2019. január 1-jét követően szervezett képzéseikről nem kötelesek igazolást kiállítani, illetve értelemszerűen a szaktanácsadók a 2019. január 1-jét követően megszerzett tanulmányi pontszámok igazolása céljából nem kell, hogy külön dokumentumot nyújtsanak be a Közbeszerzési Hatóság részére. A Hatóság a közbeszerzésekért felelős minisztertől egy egyszerű elektronikus információátadás útján beszerzi a nyilvántartásban szereplő tanulmányi pontszámokat a névjegyzékbe vételt igénylő személyek vonatkozásában annak felmérésére, hogy a névjegyzékbe vételhez szükséges tanulmányi pontszámok a kérelmező esetében rendelkezésre állnak-e.

Dr. Horváth Dusán,

Dr. Péter Emese,

Dr. Biró Boglárka

Közbeszerzési Szabályozási Főosztály

Miniszterelnökség

STATISZTIKA

A MAGYARORSZÁGI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK NÉHÁNY FŐBB ADATA 2018 I. FÉLÉVÉBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSOKRA

2018 I. félévében összesen 5 151 eredményes közbeszerzési eljárást folytattak le az ajánlatkérők, amely 7,8%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az eljárások szerződés szerinti végleges összértéke 2018. év I. félévében 1 816,7

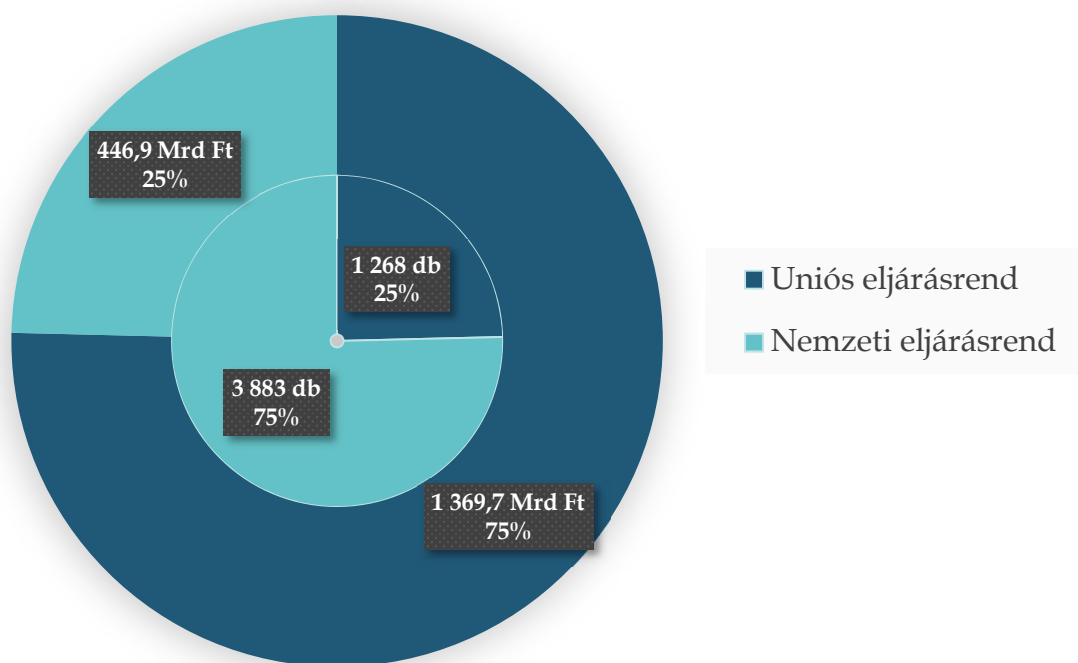
milliárd Ft volt, ami 2017. év I. félévéhez viszonyítva 4,6 %-kal magasabb.

2018 I. félévében a közbeszerzési eljárások eljárásrendek szerinti megoszlását az alábbi táblázat, illetve diagram szemlélteti:

Eljárásrend	2018. I. félév			
	Eljárások száma	Eljárások megoszlása	Eljárások értéke	Érték megoszlása
Uniói eljárásrend	1 268 db	24,6 %	1 369,7 mrd Ft	75,4 %
Nemzeti eljárásrend	3 883 db	75,4 %	446,9 mrd Ft	24,6 %
Összesen	5 151 db	100 %	1 816,7 mrd Ft	100 %

forrás : Közbeszerzési Hatóság

Közbeszerzési eljárások száma (db), illetve értéke (Mrd Ft) eljárásrendenként, 2018. I. félév

Az év első hat hónapjában az eredményes közbeszerzési eljárások a GDP 9,3 %-ának megfelelő arányt jelentenek a KSH által közölt, 2018. évre vonatkozó első hat havi GDP becslés adatai alapján. Közülük legnagyobb arányt az építési beruházások jelentik, 2018. I. félév adatai szerint az építési tárgyú közbeszerzési eljárások a GDP 6,1 %-ának megfelelő arányt jelentenek.

2018. I. félévében a közbeszerzési eljárások számának több mint felét (51,1 %-át), az eljárások értékének pedig közel kétharmadát (65,9 %-át) jelentették az építési beruházások, számuk 2018. első hat hónapjában összesen 2 632 db volt, 1 197,8 milliárd Ft értékben (2017. I. félévében az építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások aránya 36,9 % volt, az összes eljárás értékének 61,4 %-a). A beruházások 95,5 %-a (2 514 db) nemzeti eljárásrend szerint került lebonyolításra, értékük (371,4 milliárd Ft) az építési beruházások 31 %-át jelenti. A beruházások 4,5 %-át (118 db) uniós eljárásrend szerint folytatták le, értékük (826,4 milliárd Ft) az összes építési beruházás értékének 69 %-át jelenti.

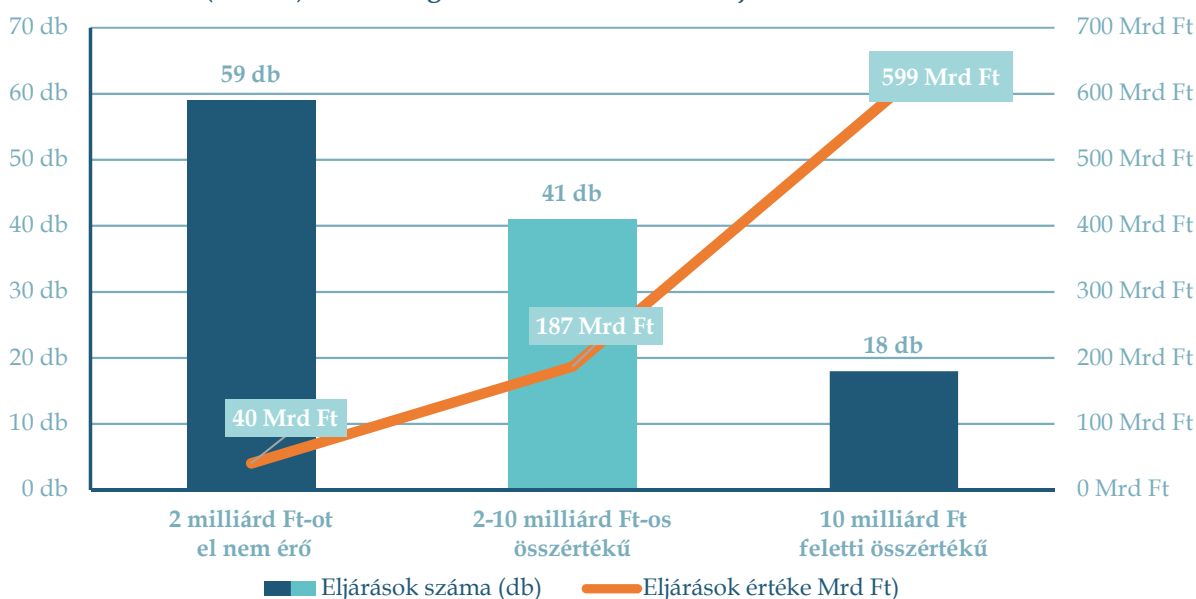
Az uniós eljárásrendben lefolytatott építési beruházások 97,5 %-a (érték alapján 99,7% -a) nyilvános¹ eljárás keretében került meghirdetésre, amelynek

83,1 %-a (érték alapján 93 %-a) nyílt eljárástípus szerint valósult meg. 2018. I. félévében az uniós eljárásrend szerint lefolytatott építési beruházások esetén összesen 1 900 db ajánlat érkezett be, az ajánlatok átlagos száma így ezen közbeszerzési eljárások vonatkozásában 16,1 db volt. Az eljárások 77,1 %-ában (91 db) nem volt biztosított a részekre történő ajánlattétel. Esetükben a beérkezett ajánlatok száma összesen 347 db volt, az ajánlatok átlagos száma ezen eljárások tekintetében 3,8 db volt. A részekre történő ajánlattétel lehetőségének biztosítása mellett lefolytatott eljárások (27 db) esetén az ajánlatok átlagos száma 3,3 db volt.

Az uniós eljárásrend szerint lefolytatott építési tárgyú közbeszerzési eljárások 62,7 %-át (74 db) kis- és középvállalkozások nyerték meg, az eljárások értékének 31,7 %-ában (261,6 milliárd Ft).

Az uniós eljárásrendű építési beruházások közül 18 db 10 milliárd Ft-ot meghaladó összértékű, amely az eljárások értékének 72,5 %-át jelenti. Az építési tárgyú közbeszerzési eljárások értékének további 22,6 %-át a 2 - 10 milliárd értékű építési beruházások jelentették. Az uniós eljárásrendű építési beruházások számának felét, értékének közel 5 %-át 2 milliárd Ft-ot el nem érő építési tárgyú eljárások jelentették.

Az építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások száma (db) és értéke (Mrd Ft) érték kategóriák szerint az uniós eljárásrendben, 2018. I. félév

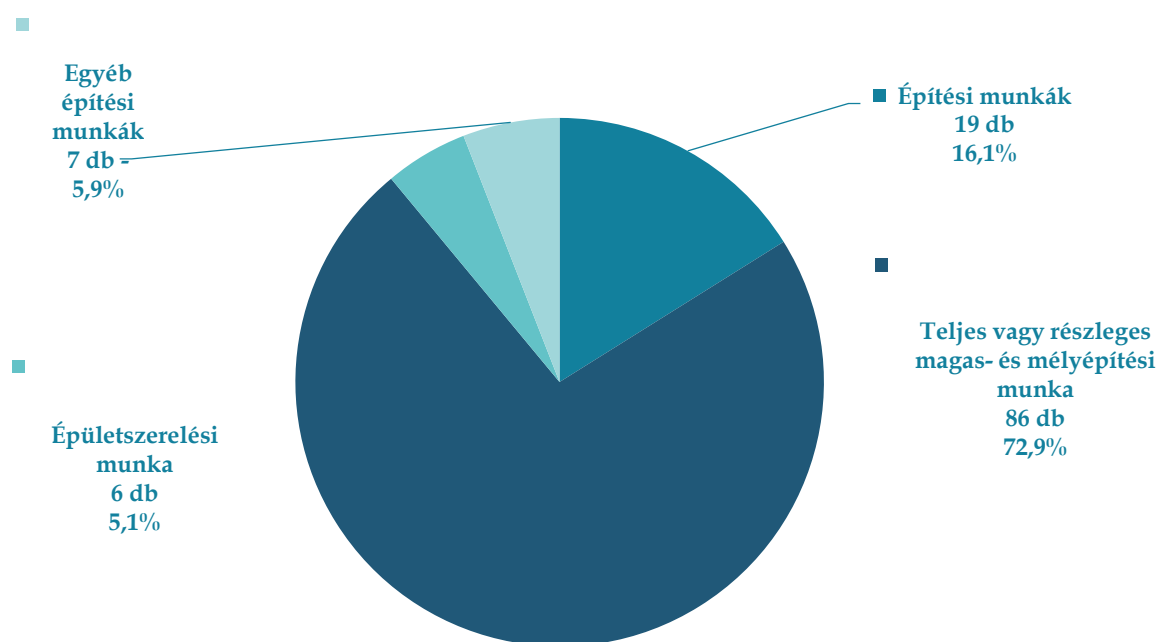

¹ Az uniós eljárásrendben 2018. I. félévének adatai esetén a nyilvános eljárások közé soroljuk a nyílt, a meghívásos, a tárgyalásos, a felhívással induló tárgyalásos, a hirdetményvel induló tárgyalásos, illetve a gyorsított nyílt eljárásokat.

A közbeszerzésekre alkalmazandó egységes osztályozási rendszer, a Közös Közbeszerzési Szójegyzék (CPV) besorolási kategóriái szerint 2018. I. félévében az uniós eljárásrendű építési beruházások 72,9 %-a (érték szerint 88 %-a) teljes vagy részleges magas- és mélyépítésű munkákat jelent. Közülük érték

szerint a legnagyobb arányban (73,4 %-ban) az ajánlatkérők a szerződésük tárgyának a „csővezeték, hírközlési és villamos vezeték építése autópályák, közutak, épületek és vasutak számára” besorolásokat adták meg.

Uniós eljárásrend szerinti építési beruházások számának (db) főbb CPV kód besorolásai, 2018. I. félév

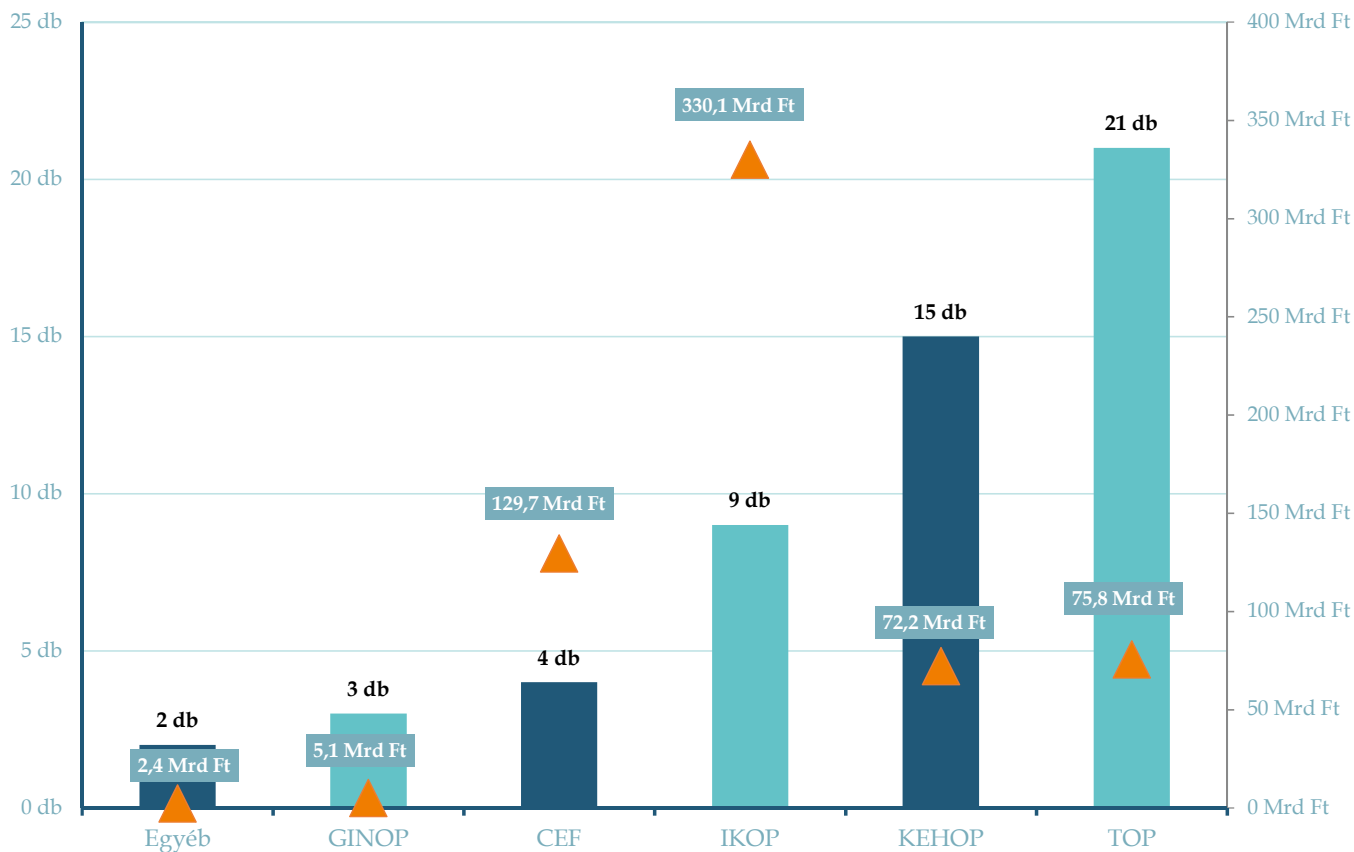

Az uniós eljárásrend szerint lefolytatott, eredményesen zárult építési beruházások esetén az eljárások 45,8 %-ához (54 db), érték szerint 74,5 %-ához (615,2 milliárd Ft) kapcsolódott európai uniós forrás. Közülük az eljárások számát tekintve legnagyobb arányban, 38,9%-ban (21 db) a Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódott uniós forrás, érték szerint legnagyobb arányban, 53,7 %-ban (330,1 milliárd Ft) az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív

Programhoz (IKOP). Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) keretén belül az uniós eljárásrendű építési beruházások 4,4 %-ához (4 db), a beruházások értékének 21,1%-ához (129,7 milliárd Ft) kapcsolódott uniós támogatás.

Az európai uniós támogatásokhoz kapcsolódó építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások számát, illetve értékét az uniós eljárásrend szerint lefolytatott közbeszerzések esetén a következő diagram szemlélteti:

Az Európai Uniós támogatásokhoz kapcsolódó építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások száma (db), illetve értéke (Mrd Ft) az uniós eljárásrendben, 2018. I. félév

Megjegyzés

A diagramon szereplő európai uniós programok a következők:

- GINOP - Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
- CEF - Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (Connecting Europe Facility)
- IKOP - Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
- KEHOP - Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
- TOP - Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
- Az „Egyéb” kategóriában az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP), illetve a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) programjai szerepelnek.

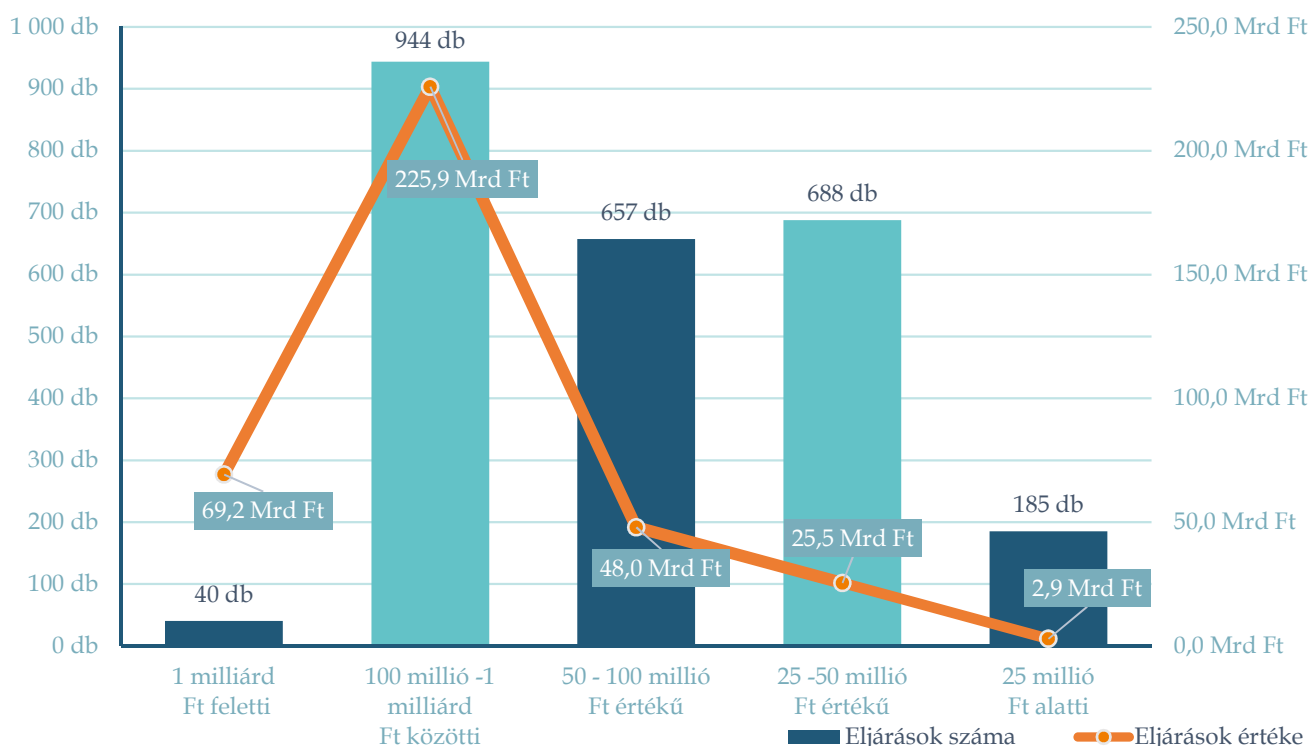
2018. I. félévében a nemzeti eljárásrendben lefolytatott építési beruházás tárgyú közbeszerzések 12 %-a (érték alapján 43,9 %-a) nyilvános eljárás² keretében került meghirdetésre. Az eljárások 90,4 %-a (érték alapján 85,3 %-a) nyílt eljárástípus szerint valósult meg.

2018. I. félévben a nemzeti eljárásrend szerint lefolytatott építési tárgyú közbeszerzési eljárások esetén összesen 11 110 db ajánlat érkezett be, az ajánlatok átlagos száma így 4,4 db volt. Az eljárások 80,6 %-ában (2 027 db eljárás) nem szerepelt részekre történő ajánlattétel. Esetükben a beérkezett ajánlatok száma összesen 6 520 db volt, így az ajánlatok átlagos száma ezen eljárások tekintetében 3,2 db volt. A részekre történő ajánlattétel lehetőségének biztosítása mellett lefolytatott eljárások esetén (487 db eljárás) az ajánlatok átlagos száma 3,0 db volt.

A nemzeti eljárásrend szerint lefolytatott építési beruházások közbeszerzési eljárásainak 94,4 %-ban (2 373 db) (érték szerint 91,6 %-ban, 340,3 milliárd Ft értékben) a nyertes kis- és középvállalkozás volt.

A nemzeti eljárásrend szerint lefolytatott építési beruházások közül 2018. I. félévben 40 db 1 milliárd Ft-ot meghaladó összértékű, ezen beruházások a nemzeti eljárásrend szerinti építési beruházások értékének 18,6 %-át jelentették. Az eljárások értékének 60,8 %-át a 100 millió Ft-ot elérő, de 1 milliárd Ft alatti építési beruházások jelentették. A nemzeti eljárásrend szerinti építési beruházások 26,1 %-a, értékének közel 13 %-a 50 - 100 millió Ft összértékű beruházást jelentett. A beruházások további 27,4 %-a (érték szerint 6,9 %-a) 25 - 50 milliós összértékű beruházást jelent. Az eljárások 7,4 %-a (a beruházások összértékének közel 1 %-a) 25 millió Ft-ot el nem érő összértékű volt.

Az építési beruházási tárgyú közbeszerzési eljárások száma (db) és értéke (Mrd Ft) érték kategóriák szerint a nemzeti eljárásrendben, 2018. I. félév

² A nemzeti eljárásrendben a 2018. I. félévi adatok során a nyilvános eljárások közé soroljuk a nyílt, a tárgyalásos, a Kbt. 113. § szerinti nyílt, meghívásos és tárgyalásos, illetve a Kbt. 117. § szerinti saját beszerzési szabályok szerinti eljárásokat.

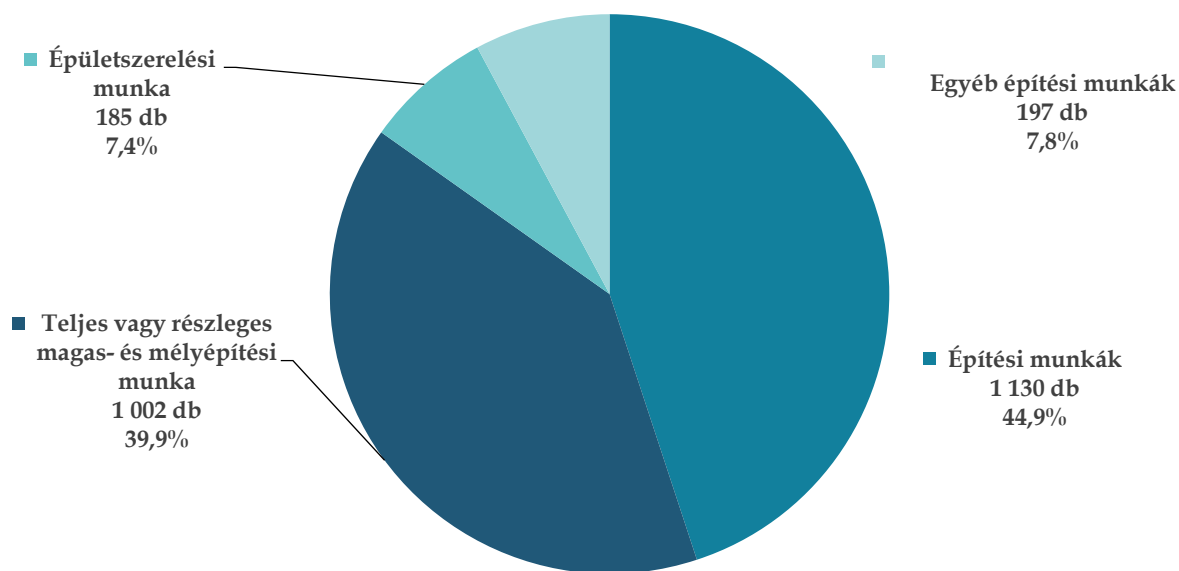
A nemzeti eljárásrend szerint lefolytatott építési beruházások közbeszerzési eljárásainak közel kétharmadát (62,6%-át) a regionális/helyi szintű ajánlatkérők folytatták le, jellemzően (86 %-ban) az ajánlatkérők a települési önkormányzatok voltak.

A nemzeti eljárásrendben lefolytatott, építési tárgyú közbeszerzési eljárások közel 18 %-ában (17,9%), érték szerint 16,4 %-ában vettek figyelembe különböző (szerződéses feltételként, értékelési szempontként, műszaki leírás részeként stb.) környezetvédelmi

szempontokat. Egyes szociális szempontot az eljárások 6,2 %-ában (érték szerint 5,7%-ában) vettek figyelembe.

A közbeszerzésekre alkalmazandó egységes osztályozási rendszer, a Közös Közbeszerzési Szójegyzék (CPV) besorolási kategóriái szerint 2018. I. félévében a nemzeti eljárásrendű építési beruházások 39,9 %-a (érték szerint 47,8 %-a) teljes vagy részleges magas- és mélyépítésű munkákat jelentett. Közülük érték szerint a legnagyobb arányban (42 %-ban) az ajánlatkérők a szerződésük tárgyának a magasépítési munka besorolásokat adták meg.

Nemzeti eljárásrend szerinti építési beruházások számának (db) főbb CPV kód besorolásai, 2018. I. félév

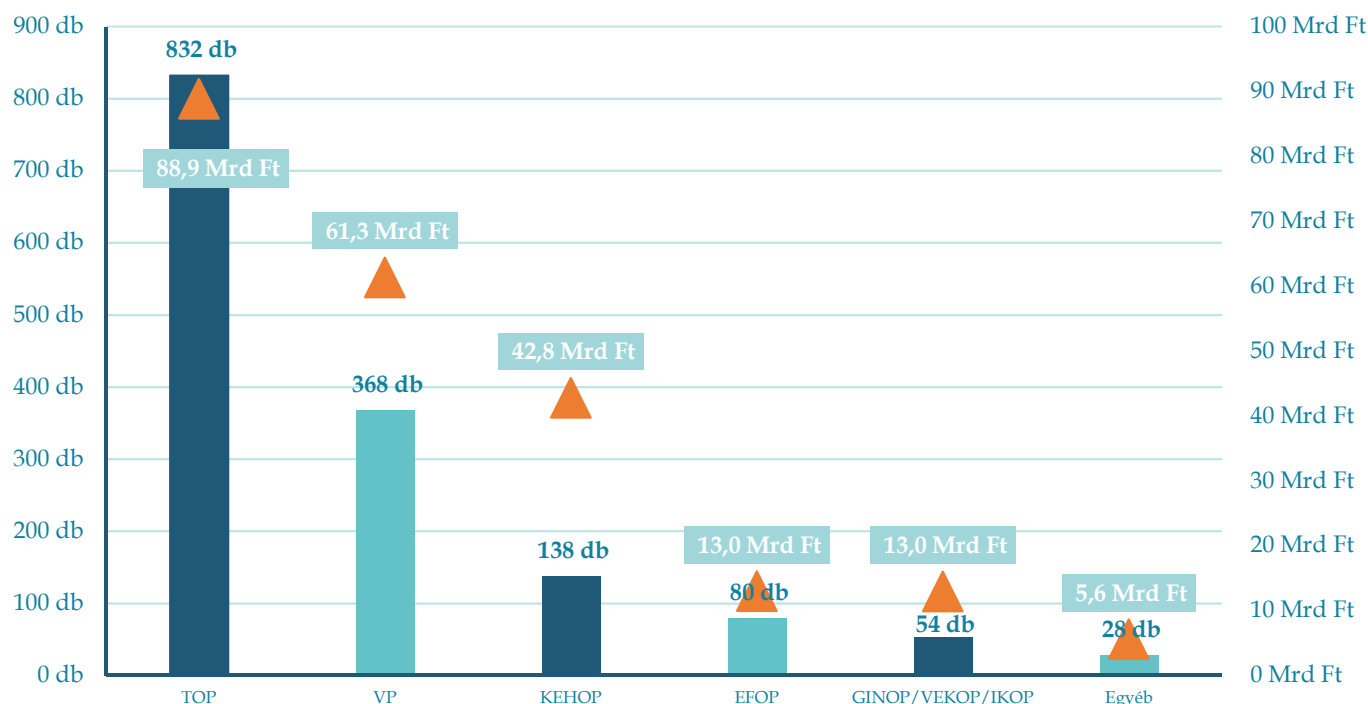

A nemzeti eljárásrend szerint lefolytatott, eredményesen zárult építési beruházások esetén az eljárások közel 60 %-ához (1 500 db eljárás) kapcsolódott európai uniós forrás. Közülük az eljárások számát, illetve értékét is tekintve legnagyobb arányban - 55,5 % (832 db), illetve 39,6 %-ban (88,9 milliárd Ft) - a Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódott uniós forrás felhasználása. A Vidékfejlesztési Program (VP) keretén belül a nemzeti

eljárásrend szerint lefolytatott építési beruházások 24,5 %-ához (368 db), az eljárások értékének 27,3 %-ához (61,3 milliárd Ft) kapcsolódott uniós támogatás felhasználása. Jelentős arányú volt még a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) keretén belül uniós támogatások igénybevétele: az építési beruházás tárgyú közbeszerzések 9,2 %-át (138 db), értékét tekintve pedig 19,1 %-át (42,8 milliárd Ft) tették ki.

Az európai uniós támogatásokhoz kapcsolódó építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások számát, illetve értékét a nemzeti eljárásrend szerint lefolytatott közbeszerzések esetén a következő diagram szemlélteti:

Az európai uniós támogatásokhoz kapcsolódó építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások száma (db), illetve értéke (Mrd Ft) a nemzeti eljárásrendben, 2018. I. félév

forrás: Közbeszerzési Hatóság

Megjegyzés:

A diagramon szereplő európai uniós programok a következők:

- TOP - Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
- VP – Vidékfejlesztési Program
- KEHOP - Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
- EFOP – Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
- GINOP - Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
- VEKOP - Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
- IKOP - Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
- Az „Egyéb” kategóriában a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), Magyar Halgazdasági Operatív Program, Nemzeti Földalapkezelő Program, illetve egyéb programok szerepelnek

Hagymásy Tünde
statisztikai elemző
 Közbeszerzési Hatóság